

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Raport końcowy z ewaluacji *ex post* projektu „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych

nr 4/1/2014/PCMS z dnia 02.12.2014 roku

Opracowanie: NGO & Business Service

Piecki, Grudzień 2014

Biuro Projektu:
ul. Dąbrowszczaków 39 pok.304
10-543 Olsztyn
email: odziarenkadobochenka@wp.pl,
www.odziarenkadobochenka.pl

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis treści

1. Wprowadzenie (wstęp)	3
1.1. Założenia.....	3
1.2. Cel główny.....	5
1.3. Cele szczegółowe.....	6
1.4. Grupa docelowa	7
1.5. Działania dla realizacji celów szczegółowych	8
1.5.1. Opracowanie programu praktyk	8
1.5.2. Realizacja praktyk.....	9
1.5.3. Modelowy program praktyk	10
1.5.4. Wypracowanie rekomendacji i upowszechnienie wypracowanych rozwiązań.....	15
2. Opis wybranych i zastosowanych technik badania	17
2.1. Narzędzie wprowadzania i oceny standardów jakości – ewaluacja	17
2.2. Kryteria ewaluacji projektu a pytania kluczowe	18
2.3. Określenie próby i metod badawczych w ewaluacji oraz narzędzia badawcze	21
3. Analiza ogólna realizacji XXIV edycji praktyk	25
3.1. Analiza statystyczna	25
3.2. Analiza oczekiwań i obaw Uczestników wobec projektu	39
3.3. Analiza przydatności tematyki projektu	41
3.4. Analiza przyrostu kompetencji Uczestników.....	42
3.5. Analiza spełnienia oczekiwań Uczestników projektu „Od ziarenka do bochenka”	43
3.6. Analiza przyrostu wiedzy Uczestników.....	50
3.7. Analiza dzienników praktyk	56
3.8. Analiza raportu Eksperta Kluczowego.....	60
3.9. Analiza jakościowa materiału z wywiadu z Ekspertem Kluczowym	67
3.10. Analiza jakościowa materiału z wywiadu z Opiekunem Praktyk	70
3.11. Analiza jakościowa z materiału z wywiadu z Uczestnikami Praktyk.....	71
3.12. Analiza materiału z wywiadu z Zespołem Zarządzającym Projektem	79
4. Wnioski i rekomendacje	84
4.1. Rekomendacje	91
4.2. Podsumowanie Projektu	96
Aneks	100

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

1. Wprowadzenie (wstęp)

1.1. Założenia

Głównym celem niniejszej ewaluacji *ex post* po XXIV edycji praktyk projektu „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych realizowanego przez Piekarnię Cukiernię Marek Szabelski, ul. Zwycięstwa 36E, 11-710 Piecki w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytet III: „Wysoka jakość systemu oświaty”, Działanie 3.4. „Otwartość systemu edukacji w kontekście uczenia się przez całe życie”, Poddziałanie 3.4.3. „Upowszechnienie uczenia się przez całe życie – projekty konkursowe” jest ocena jego jakości w zakresie stopnia opanowania przez nauczycieli przedmiotów praktycznych deficytowych kompetencji, pozwalających im kształcić uczniów i uczennice zgodnie z potrzebami regionalnego rynku pracy i regionalnych pracodawców. Z założenia ewaluacja *ex post* ma charakter podsumowujący. Dokonywana jest po zakończeniu projektu/programu”.
[w: http://www.wwpe.gov.pl/index.php?params%5Bsection_id%5D=4¶ms%5Bcategory_id%5D=120]

Celami szczegółowymi ewaluacji projektu „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych są:

- doskonalenie realizacji projektu przez dostarczanie informacji służących zwiększeniu jego efektywności,
- zidentyfikowanie słabych i mocnych stron projektu,
- sygnalizowanie pojawiających się problemów,
- określenie stopnia zgodności realizacji celów i rezultatów projektu z przyjętymi założeniami projektu, określonymi we wniosku o jego dofinansowanie,
- ocena stopnia osiągnięcia rezultatów projektu (twardych i miękkich).

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Dążąc do osiągnięcia możliwie obiektywnego wyniku wykorzystano metodę triangulacji, która polega na zwielokrotnieniu metod, technik oraz źródeł danych (dwóch lub więcej) w celu skonfrontowania otrzymanych informacji i ich podsumowania. Triangulacja pozwala na zmniejszenie błędów pomiaru i podniesienie jakości badania. Wyniki badania stają się wówczas mniej podatne na błędy, a tym samym bardziej wiarygodne. Aby zwiększyć odporność badania na błędy, możemy zwielokrotnić:

- metody i techniki badawcze,
- źródła informacji,
- typy danych i technik analitycznych,
- teorie wyjaśniające,
- liczbę osób realizujących badanie.

Dzięki temu możliwe jest wykrycie i naprawienie błędów badania przez skrzyżowanie rozmaitych punktów widzenia [M. Jasiński, M. Kowalski, *Fałszywa sprzeczność. Metodologia jakościowa czy ilościowa?*, [w:] A. Haber (red.), *Ewaluacja ex-post. Teoria i praktyka badawcza*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2007.].

W niniejszym projekcie zaplanowano w ramach metody triangulacji działania typu PAPI (ankiety ewaluacyjne początkowe i końcowe), IDI (wywiady z ekspertem kluczowym, opiekunami praktyk, uczestnikami praktyk, zespołem zarządzającym projektem), analizę dokumentów projektu (indywidualne profile kompetencji zawodowych opracowanych przez eksperta kluczowego „in” i „out”, dzienniczki praktyk, raportu eksperta kluczowego), wyników testu (testy wiedzy teoretycznej początkowej i końcowej).

Podsumowując, niniejszy raport z ewaluacji *ex post* realizowanych zadań w ramach projektu służy podsumowaniu i ocenie działań powziętych podczas

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

wszystkich edycji praktyk. Ewaluacja *ex post* ma również za zadanie zgromadzić wnioski i rekomendacje, które pojawiały się w trakcie trwania projektu.

1.2. Cel główny

Głównym celem niniejszego raportu *ex post* z realizacji projektu jest dostarczenie informacji na temat oddziaływania projektu i sprawdzenia pierwszych efektów projektu „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych mającego na celu wypracowanie w ścisłej współpracy z przedsiębiorcami i szkołami zawodowymi nowego podejścia do nauczania praktycznego w branży piekarsko-cukierniczej w kompleksowej technologii „od pola do stołu” oraz podniesienie kwalifikacji profesjonalnych 286 czynnych zawodowo Nauczycieli/ek Przedmiotów Zawodowych oraz Instruktorów/ek Praktycznej Nauki Zawodu kształcących w systemie oświaty w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe z całej Polski (244 Kobiety i 42 Mężczyzn), w okresie od 01.10.2012 r. do 14.11.2014 r. (tj, do dnia zakończenia 24. edycji praktyk realizowanych w ramach projektu). Raport zawiera szczegółowe omówienie wyników i wskazań udzielonych przez Uczestników wszystkich edycji praktyk oraz ewentualne problemy ujawnione przez Uczestników praktyk. Szczegółowe informacje dotyczące wyników Uczestników praktyk edycji 16-24 zawarte są w raportach skróconych (Raporty z ewaluacji *on-going* projektu „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych nr 13/2/2014/PCMS, nr 14/2/2014/PCMS, nr 15/2/2014/PCMS, nr 16/2/2014/PCMS, nr 17/2/2014/PCMS, nr 18/2/2014PCMS, nr 19/2/2014PCMS, nr 20/2/2014PCMS, nr 21/2/2014PCMS).

Zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie jednym z źródeł weryfikacji danych do pomiaru wskaźnika liczby BO, którzy uczestniczyli w trwających co najmniej dwa tygodnie stażach i praktykach w przedsiębiorstwach w ramach projektu są raporty ewaluacyjne (po 1, 7, 15, 24 edycji). Niniejszy raport jest zatem jednym ze źródeł

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

oceny wskaźnika pomiaru celu głównego oraz podsumowaniem wszystkich działań ewaluacyjnych w ramach Projektu.

1.3. Cele szczegółowe

Cele szczegółowe niniejszego projektu to:

- wsparcie dydaktycznej działalności proinnowacyjnej Nauczycieli Przedmiotów Zawodowych oraz Instruktorów Praktycznej Nauki Zawodu,
- nawiązanie i rozwój kontaktów pomiędzy placówkami kształcenia zawodowego, jak i nowoczesnymi, innowacyjnymi przedsiębiorstwami,
- wyposażenie nauczycieli kształcenia zawodowego w nowe kompetencje praktyczne.

Cele te zostaną zrealizowane poprzez:

1. wypracowanie skutecznych rozwiązań rozwoju kwalifikacji profesjonalnych Nauczycieli Przedmiotów Zawodowych oraz Instruktorów Praktycznej Nauki Zawodu poprzez praktyki w przedsiębiorstwach branży piekarniczo-cukierniczej i ich upowszechnienie w okresie od 1.10.2012 r. do 31.12.2014 r.,
2. pogłębienie wiedzy 286 Nauczycieli Przedmiotów Zawodowych oraz Instruktorów Praktycznej Nauki Zawodu (244 Kobiety i 42 Mężczyzn) dotyczących aktualnie stosowanej technologii, sprzętu, organizacji w rzeczywistych warunkach pracy przedsiębiorstwa i zdobycie dodatkowych praktycznych umiejętności zawodowych związanych z technologią piekarniczo-cukiernicza w kompletnym systemie produkcji, w okresie od 12.11.2012 r. do 14.11.2014 r.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

1.4. Grupa docelowa

Niniejszy projekt swoimi działaniami obejmuje Nauczycieli Przedmiotów Zawodowych oraz Instruktorów Praktycznej Nauki Zawodu z całej Polski, kształcących w zawodach:

1. Kucharz i pokrewne:

- Kucharz o kwalifikacji: Sporządzanie potraw i napojów,
- Dietetycy i żywieniowcy o kwalifikacji: Świadczenie usług w zakresie dietetyki,
- Kelnerzy o kwalifikacji: Organizacja usług gastronomicznych.

2. Technik żywienia i usług gastronomicznych o kwalifikacjach:

- Sporządzanie potraw i napojów,
- Organizacja żywienia i usług gastronomicznych.

3. Technik technologii żywności i pokrewnych w szczególności:

- Produkcja wyrobów spożywczych z wykorzystaniem maszyn i urządzeń,
- Produkcja wyrobów piekarskich,
- Produkcja wyrobów cukierniczych,
- Organizacja i nadzorowanie produkcji wyrobów spożywczych,
- Cukiernik o kwalifikacji produkcja wyrobów cukierniczych,
- Piekarz o kwalifikacji: Produkcja wyrobów piekarskich,
- Operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego o kwalifikacji: Produkcja wyrobów spożywczych z wykorzystaniem maszyn i urządzeń.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

4. Specjalność rolnicza w szczególności:

- Technik rolnik,
- Technik agrobiznesu o kwalifikacji: Prowadzenie produkcji rolniczej,
- Rolnicy produkcji towarowej w szczególności rolnicy produkcji roślinnej o kwalifikacji: Prowadzenie produkcji rolniczej,
- Produkcja roślinna,
- Ekonomia w rolnictwie, technika w rolnictwie,
- Zajęcia praktyczne.

Praktyki trwające 2 tygodnie w czasie 10 dni roboczych przewidziane w toku realizacji projektu skierowane były do 286 Nauczycieli Przedmiotów Zawodowych oraz Instruktorów Praktycznej Nauki Zawodu z całej Polski.

1.5. Działania dla realizacji celów szczegółowych

1.5.1. Opracowanie programu praktyk

Program praktyk został opracowany podczas spotkania roboczego pod nazwą Konferencja Programowa, która odbyła się w dniach 26-27.10.2012 r. w Hotelu Mercure Mrągowo Resort & Spa. W spotkaniu udział wzięli nauczyciele przedmiotów zawodowych, dyrektorzy szkół, przedsiębiorcy z branży młynarskiej, cukierniczej, piekarniczej oraz eksperci z dziedzin objętych projektem.

Dzięki ogromnemu zaangażowaniu i współpracy ekspertów oraz zgromadzonych uczestników spotkania został przygotowany plan działań i ramowy program praktyk. Na podstawie zebranych informacji ustalono szczegółowe tematy,

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

które obligatoryjnie powinny znaleźć się w programie praktyk, aby cel główny i cele szczegółowe projektu zostały osiągnięte.

Produktem finalnym spotkania było wypracowanie unikalnego programu praktyk dostosowanego bezpośrednio dla potrzeb edukacyjnych nauczycieli i wymogów potencjalnych pracodawców.

W programie uwzględniono wszelkie uwagi dotyczące potrzeb i oczekiwań w zakresie dostosowania systemu edukacji do wymagań pracodawców wobec absolwentów szkół. Program praktyk został podzielony na część dotyczącą branży młynarskiej, cukierniczej oraz piekarniczej.

1.5.2. Realizacja praktyk

Praktyki były realizowane w czasie 10 dni roboczych po 8 godzin dziennie, w dwóch innowacyjnych zakładach produkcyjnych (piekarni i cukierni) oraz nowoczesnym młynie. W tym ostatnim praktyki odbywały się jednocześnie dla całej grupy, natomiast w piekarni i cukierni zajęcia odbywały się na zasadzie rotacji. Podczas praktyk jeden opiekun sprawował opiekę nad 3 uczestnikami. Tak zaplanowane działania sprawiały, iż uczestnik projektu miał zapewniony indywidualny tok pracy, mógł optymalnie wykorzystać zapewniony mu czas oraz środki na zdobycie nowych umiejętności.

Kolejność wykonywanych czynności w piekarni i cukierni dopasowywana była do predyspozycji i możliwości uczestników projektu. Wszystkie działania, nabyte umiejętności oraz spostrzeżenia/refleksje uczestników na bieżąco zapisywane były w dzienniczku praktyk, prowadzonym oddzielnie przez każdą z osób.

Dzień praktyki rozpoczął się „odprawą”, podczas której opiekunowie przedstawiali plan działania na dany dzień, omawiając najistotniejsze kwestie

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

pojęciowe (nowe zagadnienia) oraz organizacyjne, na które w szczególności należało zwrócić uwagę podczas całego dnia pracy.

Po 8 godzinach praktyk opiekunowie podsumowywali dzień. Dawali przestrzeń uczestnikom do zadawania dodatkowych pytań, utrwalali nabyte umiejętności/pojęcia. Umożliwiało to podzielenie się refleksjami, spostrzeżeniami oraz usystematyzowaniem wiedzy.

Praktyki odbywały się w małych, maksymalnie 12-osobowych grupach pod okiem opiekunów, mających wiedzę teoretyczną i praktyczną z omawianego zakresu, a także doświadczonych w prowadzeniu tego typu zajęć.

1.5.3. Modelowy program praktyk

Tydzień I

Dzień I – (Piekarnia Cukiernia Marek Szabelski, ul. Zwycięstwa 36E, 11-710 Piecki)

- Badania ewaluacyjne (średnio 3h),
- Sprawy organizacyjne,
- Odprawa, podczas której zostają przedstawione zadania na dany dzień,
- Przedstawienie szczegółowego programu praktyk,
- Przedstawienie Opiekunów,
- Wydanie strojów, oraz materiałów pomocniczych,
- Szkolenie BHP,
- Zwiedzanie zakładów piekarni, cukierni oraz lodziarni z instruktą przy poszczególnych urządzeniach,

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

- Przejazd do sklepów firmowych i prezentacja technik sprzedaży produktów,
- Podsumowanie dnia, omówienie nabytej wiedzy i umiejętności. Ewentualne pytania do Opiekunów praktyk.

Dzień II – 8h (Piekarnia Cukiernia Marek Szabelski, ul. Zwycięstwa 36E, 11-710 Piecki)

- Odprawa, podczas której zostaną przedstawione zadania na dany dzień,
- Poznanie procesu technologicznego prowadzenia kwasów naturalnych metodą: 3-fazową i 2-fazową,
- Proces produkcji żuru oraz podmlody pszennej- wszystko to z wykorzystaniem urządzeń żurownika, magazynu do przechowywania oraz pszennika,
- Wytwarzanie mlecza drożdżowego - zasada działania drożdżownika,
- Omówienie zasad działania panelu sterującego produkcją,
- Planowanie produkcji i obsługa programu w zakładzie,
- Wprowadzanie i modyfikacja receptur,
- Podsumowanie dnia, omówienie nabytej wiedzy i umiejętności. Ewentualne pytania do Opiekunów praktyk.

Dzień III – 8h (Piekarnia Cukiernia Marek Szabelski, ul. Zwycięstwa 36E, 11-710 Piecki)

- Odprawa, podczas której zostaną przedstawione zadania na dany dzień,
- Produkcja chlebów razowych metodą 3-fazową,

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

- Metoda rzemieślnicza (ręczna),
- Metoda mechaniczna linia do chleba Koenig typ Ceres 2.0,
- Produkcja bułek wyborowych metodą 2-fazową:
- Metoda rzemieślnicza (ręcznie),
- Metoda mechaniczna linia do bułek Koenig Combi-Line,
- Podsumowanie dnia, omówienie nabytej wiedzy i umiejętności. Ewentualne pytania do Opiekunów praktyk.

Dzień IV – 8h (Piekarnia Cukiernia Marek Szabelski, ul. Zwycięstwa 36E, 11-710 Piecki)

- Odprawa, podczas której zostaną przedstawione zadania na dany dzień,
- Produkcja, oraz charakterystyka ciasta francuskiego o półfrancuskiego (rożki z jabłkiem, croissanty, paszteciki z farszem mięsnym, paszteciki z farszem grzybowym)
- Produkcja ciasta drożdżowego metodą 2-fazową (bułki drożdżowe, bułki maślane, pączki, chałki z 6 warkoczy, plecionki, rogaliki),
- Podsumowanie dnia, omówienie nabytej wiedzy i umiejętności. Ewentualne pytania do Opiekunów praktyk.

Dzień V – 8h (Piekarnia Cukiernia Marek Szabelski, ul. Zwycięstwa 36E, 11-710 Piecki)

- Odprawa, podczas której zostaną przedstawione zadania na dany dzień,
- Produkcja pieczywa dla diabetyków – o niskim indeksie glikemicznym oraz pieczywa dietetycznego. Produkcja chlebów regionalnych oraz ozdobnych,
- Metoda rzemieślnicza (ręcznie),

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

- Metoda mechaniczna linia do bułek Koenig Combi-Line,
- Chleb IG, chleb dla diabetyków, chleb pro-body, chleb fitness, bułki fitness, bułki z ziarnami, bułki grahamki, bułki otrębowe,
- Podsumowanie dnia, omówienie nabytej wiedzy i umiejętności. Ewentualne pytania do Opiekunów praktyk.

II tydzień

Dzień I – 8h (Młyny Szczepanki Sp. z o.o., Szczepanki 3, 86-320 Łasin)

- Odprawa, podczas której zostaną przedstawione zadania na dany dzień,
- Pokaz przemiału mąki,
- Praktyczna obsługa urządzeń,
- Ocena przemiału, sprawdzenie mąki w laboratorium,
- Ocena parametrów mąki,
- Próbnny wypiek,
- Podsumowanie dnia, omówienie nabytej wiedzy i umiejętności. Ewentualne pytania do Opiekunów praktyk.

Dzień II – 8h (Piekarnia Cukiernia Marek Szabelski, ul. Zwycięstwa 36E, 11-710 Piecki)

- Odprawa, podczas której zostaną przedstawione zadania na dany dzień,
- Przygotowanie blatów biszkoptowych i biszkoptowo – tłuszczowych,

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

- Produkcja i wypiek ciast typu sernik, jabłecznik, jogurtowe i makowiec,
- Wypiek jabłek zapiekanych w cieście,
- Produkcja ciasta drożdżowego metodą cukierniczą,
- Porównanie ciast drożdżowych cukierniczych i piekarniczych,
- Podsumowanie dnia, omówienie nabytej wiedzy i umiejętności. Ewentualne pytania do Opiekunów praktyk.

Dzień III – 8h (Piekarnia Cukiernia Marek Szabelski, ul. Zwycięstwa 36E, 11-710 Piecki)

- Odprawa, podczas której zostaną przedstawione zadania na dany dzień,
- Produkcja i wykończenie dekoratorskie ciast tortowych (mascarpone, wiśniowe, malaga, delicja czekoladowa, toffi),
- Składanie tortów na bazie bitej śmietany, tortów bezowych, oraz dekorowanie różnymi stylami np. picasso, foto-tort, kształt, animacje żelowe,
- Wykonywanie tortów w stylu angielskim,
- Podsumowanie dnia, omówienie nabytej wiedzy i umiejętności. Ewentualne pytania do Opiekunów praktyk.

Dzień IV – 8h (Piekarnia Cukiernia Marek Szabelski, ul. Zwycięstwa 36E, 11-710 Piecki)

- Odprawa, podczas której zostaną przedstawione zadania na dany dzień,
- Produkcja wyrobów deserowych typu ekler, ptyś, omlet, rurka, bajaderka, musy bankietowe, tartoletki z owocami, kremówka papieska,

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

- Wypiekanie tart z kremem brulee, bezą i szpinakiem,
- Produkcja ciast dla diabetyków,
- Podsumowanie dnia, omówienie nabytej wiedzy i umiejętności. Ewentualne pytania do Opiekunów praktyk.

Dzień V – (Piekarnia Cukiernia Marek Szabelski, ul. Zwycięstwa 36E, 11-710 Piecki)

- Odprawa, podczas której zostaną przedstawione zadania na dany dzień,
- Ręczne temperowanie czekolady,
- Robienie nadzień do pralin (mocca, wiśniowe, limonka),
- Produkcja pralin,
- Dekoracje z czekolady, oraz czekolady plastycznej,
- Wykonywanie dekoracji dragantowych oraz karmelowych,
- Podsumowanie dnia, omówienie nabytej wiedzy i umiejętności. Ewentualne pytania do opiekunów praktyk,
- Badania ewaluacyjne (min. 3h).

1.5.4. Wypracowanie rekomendacji i upowszechnienie wypracowanych rozwiązań

Podsumowaniem działań realizowanych w ramach niniejszego projektu będzie wydanie publikacji, w której znajdą się m.in. modelowy program praktyk, wnioski i rekomendacje. Publikacja zostanie rozdystrybuowana w ilości

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

200 egzemplarzy do szkół zawodowych, bibliotek, uniwersytetów, kuratoriów oraz zostanie umieszczona w wersji elektronicznej na portalach branżowych i społecznościowych.

Biuro Projektu:
ul. Dąbrowszczaków 39 pok.304
10-543 Olsztyn
email: odziarenkadobochenka@wp.pl,
www.odziarenkadobochenka.pl

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

2. Opis wybranych i zastosowanych technik badania

2.1. Narzędzie wprowadzania i oceny standardów jakości – ewaluacja

Zgodnie z założeniami przyjętymi w metodologii badania ewaluacyjnego oraz raportowi ex post projektu „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych, a także literaturze przedmiotu oraz stosowanymi rozporządzeniom ewaluacja skupia się na poprawnym zaprojektowaniu i realizowaniu badania jako systematycznego i podporządkowanego regułem metodologicznym procesu zbierania informacji o rzeczywistości. [M. Majewski, Ewaluacja – narzędzie wprowadzania i oceny standardów jakości szkoły, Edukacja i Dialog, nr 119/2000; A. Jurewicz, Ewaluacja, <http://w3.man.torun.pl/~kpcen/45minut/artyk2002/artyku1.htm>.] Ewaluacja nie stanowi oceny i nie powinna być do niej sprowadzana. Uzyskane informacje bowiem pozwalają na zdefiniowanie wniosków o jakości ewaluowanych obiektów i efektywności działań.

Kryteria, cele ewaluacji oraz zasadnicze pytania badawcze są opracowywane dla potrzeb konkretnego przypadku i dziedziny. Opracowanie oznacza, że nie określa się ustalonych, obiektywnych wzorców – składowe ewaluacji są wynikiem negocjacji i uzgodnień zainteresowanych stron. Ewaluacja w odniesieniu do projektu jest elementem złożonej struktury zarządzania jakością, jak i samodzielnie stosowaną metodą mierzenia jakości.

Według Rozporządzenia nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, ewaluacja ma na celu poprawę: „jakości, skuteczności i spójności pomocy funduszy oraz strategii i realizacji programów operacyjnych w odniesieniu do konkretnych problemów strukturalnych dotyczących dane państwa członkowskie i regiony, z jednoczesnym uwzględnieniem celu w postaci trwałego rozwoju i właściwego prawodawstwa

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

wspólnotowego dotyczącego oddziaływania na środowisko oraz strategicznej oceny oddziaływania na środowisko” [Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006].

Ewaluacja staje się coraz ważniejszym procesem ze względu na to, że poddaje ocenie działania podejmowane w ramach funduszy strukturalnych. Z kolei wyniki tej oceny posłużą do kształtowania procesu polityki spójności na nowe programowanie, po 2013 roku: będą jednym ze strategicznych argumentów dla zachowanie jej obecnego kształtu lub kontroli jej założeń [https://www.ewaluacja.gov.pl/ewaluacja_wstep/Strony/Definicja.aspx?N=N].

2.2. Kryteria ewaluacji projektu a pytania kluczowe

Ewaluacja *ex post* projektu „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest prowadzona w oparciu o następujące kryteria [http://www.pte.org.pl/repository/files/PTE/Ewaluacja-kwestie_ogolne.pdf]:

- a) trafności,
- b) efektywności,
- c) skuteczności,
- d) oddziaływania,
- e) trwałości.

Kryterium trafności – pozwoli ocenić, czy i w jakim stopniu cele postawione w ramach projektu odpowiadają problemom scharakteryzowanym w obszarze objętym interwencją a także faktycznym potrzebom beneficjentów.

Kryterium efektywności – dokonana ocena pozwala wskazać poziom rentowności projektu, czyli jaki jest stosunek poniesionych nakładów (zasoby finansowe, ludzkie, zaangażowany czas) do uzyskanych produktów.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Kryterium skuteczności – pozwoli ocenić, czy i w jakim zakresie zrealizowano skonstruowane na etapie planowania cele projektu.

Kryterium oddziaływanie/wpływ – pozwoli dokonać oceny zależności pomiędzy celem projektu i celami ogólnymi, tj. poziom wpływu korzyści beneficjentów na szerszą liczbę osób na danym terenie.

Kryterium trwałości efektów – pozwoli ocenić, czy wyniki osiągnięte w ramach projektu mają szansę przetrwać po zakończeniu zewnętrznego finansowania. Ocenie poddana jest także możliwość długotrwałego utrzymania się wpływu interwencji na postępowanie rozwoju konkretnego terenu.

Ewaluacja nie jest tylko stwierdzeniem wystąpienia jakiegoś faktu. Głównym problemem jest to, że fakt ten trzeba poddać ocenie. Ocena ta oparta jest na z góry ustalonych kryteriach. Kryteria ewaluacji można więc nazwać swego rodzaju standardami, według których ewaluuje się dane działanie. Pomiedzy kryteriami ewaluacji a pytaniami kluczowymi występuje ścisłe powiązanie. Założenia powinny być sformułowane jasno i precyzyjnie. Stanowią one swoisty kanon wartości, na który powołuje się ewaluator w zasadzie na każdym etapie swoich badań.

Kryteria ewaluacji należą do kryteriów wartościujących w przeciwieństwie do pytań kluczowych, które nie posiadają natury oceniającej. Kryteria ewaluacji są swoistym punktem odniesienia, do którego ewaluator będzie odwoływał się pracując nad ewaluowanym przedsięwzięciem. Jednocześnie będzie wskazywał to, co jest najistotniejsze dla istoty przedsięwzięcia, jego celów i efektów [B. Ciężka, *Ewaluacja – kwestie ogólne*, Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne, Warszawa 2005].

Mając na uwadze powyższe, ewaluacja w ramach projektu winna dostarczyć odpowiedzi na pytania z obszaru:

- *Jakie czynniki wspomagają a jakie utrudniają realizację projektu?*

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

- *Jak kształtuje się początkowy poziom kompetencji BO?*
- *Jak kształtuje się poziom motywacji BO?*
- *Jak kształtują się oczekiwania BO dotyczące projektu?*
- *Jakie są potrzeby BO w zakresie doskonalenia zawodowego?*
- *Jak możliwość realizowania praktyk w miejscach przewidzianych w ramach projektu wpływa na uzyskanie nowych umiejętności w technologii produkcji piekarsko-cukierniczej w zakresie kompetencji absolwentów?*
- *Czy treści programowe realizowanych praktyk były zgodne z celami projektu i w jakim stopniu wzbogaciły kompetencje nauczycieli?*
- *Jakie bariery mogą zostać pokonane lub zniwelowane dzięki realizacji projektu w kontekście możliwości organizacyjno–finansowych nauczycieli przedmiotów praktycznych?*
- *Jak działania wpłynęły na rozwój posiadanych kompetencji oraz wykształcenie nowych umiejętności niezbędnych lub przydatnych w kreowaniu ścieżki zawodowej nauczycieli?*
- *Czy atmosfera podczas prowadzenia działań edukacyjnych sprzyjała realizacji ich celów?*
- *Jakie zmiany w programie praktyk są pożądane przez uczestników?*
- *Czy przestrzegano obowiązek promowania projektu w środowisku lokalnym?*
- *Czy działania informacyjno–promocyjne prowadzono zgodnie z założeniami projektu i wymogami Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki?*
- *Czy wykonano wszystkie zaplanowane działania informacyjno–promocyjne?*

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

- *Czy beneficjenci projektu i jego interesariusze znają źródło finansowania projektu?*

2.3. Określenie próby i metod badawczych w ewaluacji oraz narzędzia badawcze

Ewaluacja prowadzona była równoległe z realizacją całego projektu „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych, dzięki czemu dostarczała informacji aktualnych i użytecznych do prawidłowego zarządzania realizacją zaplanowanych działań oraz do wypracowania rekomendacji dot. skutecznych rozwiązań rozwoju kwalifikacji profesjonalnych nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz pogłębienia wiedzy uczestników projektu dotyczącej aktualnie stosowanej technologii, sprzętu, organizacji w rzeczywistych warunkach pracy przedsiębiorstwa i zdobycie praktycznych umiejętności zawodowych związanych z technologią piekarsko-cukierniczą w kompletnym systemie produkcji.

Proces badawczy oparty był na następujących narzędziach:

- ✓ Kontrolny test wiedzy, wypełniany przez uczestników na początku i na końcu praktyk.
- ✓ Kwestionariusz ankiety badającej (oczekiwania Uczestników projektu, poziom kwalifikacji profesjonalnych)
- ✓ Wywiad z: uczestnikami projektu, Ekspertem Kluczowym, Zespołem Zarządzającym Projektem oraz opiekunami praktyk.
- ✓ Dzienniki praktyk Uczestników.
- ✓ Inne źródła, które są niezbędne dla określenia stopnia realizacji zaplanowanych w projekcie rezultatów (np. raporty tabelaryczne, sprawozdania).

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Badaniem ankietowym zostali objęci uczestnicy praktyk przed przystąpieniem do praktyk oraz po ich zakończeniu oraz bezpośredni realizatorzy działań edukacyjnych objętych projektem.

W niniejszej ewaluacji zastosowane zostały metody ilościowe i jakościowe. W badaniach jakościowych główny nacisk położony jest na to, aby za pomocą odpowiednich technik badawczych lepiej i dokładniej zrozumieć analizowane zjawisko. W badaniach jakościowych nie wykorzystuje się pomiaru ilościowego lecz stosuje się techniki, które mają na celu wydobycie wiedzy od badanych osób. Badania jakościowe to dociekania w celu uzyskania odpowiednich jakościowo informacji, które polepszą stan wiedzy o badanym zjawisku. W badaniach ilościowych z kolei badane są zjawiska/cechy już znane, z góry określone.

Metoda ilościowa i jakościowa w przypadku przedstawionej ewaluacji *ex-post* są względem siebie komplementarne, dostarczając aktualnych informacji.

Podstawowym narzędziem zastosowanym podczas badania potencjału uczestników były kwestionariusze ankiety. Gwarantują one z jednej strony bardzo wysoki stopień standaryzacji danych, umożliwiając w późniejszym okresie łatwe dokonywanie porównań pomiędzy poszczególnymi edycjami praktyk, z drugiej zaś strony stanowią najefektywniejszy sposób dotarcia do badanej populacji. Ponadto ankieta zapewnia niemalże stuprocentowy zwrot oraz możliwość wyjaśniania ewentualnych wątpliwości pojawiających się w trakcie badania.

Ważne jest również zapewnienie wysokiego poziomu anonimowości respondentom. Analiza materiału zebranego za pomocą ankiety jest typową analizą rozkładów częstości, tabel krzyżowych oraz pomiarem istotności i siły związków między zmiennymi.

Kwestionariusze wypełniane były osobiście przez uczestników praktyk pod nadzorem przeszkolonych ankieterów. Zadaniem samych ankieterów była:

- identyfikacja wyznaczonej do badania grupy i przeprowadzenie w niej ankiety,

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

- wyjaśnienie respondentom celów badania, sposobu wypełniania kwestionariusza,
- zapewnienie o anonimowości oraz wyjaśnienie kwestii, które mogły się badanym wydać „podejrzone”, co bezpośrednio godziłoby w rzetelność udzielanych przez nich odpowiedzi;
- rozwianie potencjalnych wątpliwości i niejasności, jakie mogły pojawić się w trakcie wypełniania kwestionariuszy

Sama obecność ankietatorów pełniła funkcje motywacyjne, zwiększając do maksimum liczbę zwróconych ankiet, podnosząc rzetelność udzielanych odpowiedzi oraz zmniejszając znacząco liczbę braków danych.

Kwestionariusze nakierowane były na rozpoznanie jakości kształcenia zawodowego, osobistych doświadczeń i predyspozycji, jak również umiejętności i oczekiwań oraz wiedzy dotyczących aktualnie stosowanej technologii sprzętu i organizacji w rzeczywistych warunkach pracy przedsiębiorstwa i zdobycie dodatkowych praktycznych umiejętności zawodowych związanych z technologią piekarsko-cukierniczą w kompletnym systemie produkcji.

Dodatkowym narzędziem stosowanym w ewaluacji projektu *“Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych* były zaawansowane wywiady indywidualne (IDI), które stanowią jedną z podstawowych technik analizy jakościowej. Polegają na rozmowie w „cztery oczy” badacza z respondentem. Ich celem jest uzyskanie szczegółowych opinii i informacji od konkretnych osób, spełniających określone przez badacza kryteria doboru próby. Niewątpliwą zaletą tej metody jest brak negatywnego wpływu ze strony grupy, co może mieć miejsce w wywiadach grupowych – konformizmu, dominacji w grupie niektórych osób itd. Ma to szczególne znaczenie przy tematach kontrowersyjnych czy intymnych, ale też w przypadku wywiadów z ekspertami w jakiejś dziedzinie (nie zawsze chcą się szczerze dzielić swoimi przemyśleniami w danej kwestii na forum grupy). W niniejszej

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

ewaluacji zgodnie z założeniami wniosku o dofinansowanie pogłębione wywiady indywidualne zostaną przeprowadzone z wybranymi 2 uczestnikami każdej edycji (stanowi to średnio 20% uczestników biorących udział w projekcie) oraz 2 Opiekunami Praktyk oraz Ekspertem Kluczowym i Zespołem Zarządzającym Projektem.

Narzędziem wykorzystywanym, w ewaluacji przedmiotowego projektu, będzie również analiza jakościowa i ilościowa dokumentacji projektowej, ze szczególnym uwzględnieniem raportów eksperta kluczowego, indywidualnych profili kompetencji zawodowych opracowanych przez eksperta kluczowego, dzienniki praktyk, wyniki testów wiedzy teoretycznej początkowej i końcowej.

Na etapie ewaluacji *ex post* po 24. edycji praktyk objętych badaniem zostało 48 uczestników praktyk 24 edycji, 3 opiekunów, ekspert kluczowy oraz zespół zarządzający projektem. Zestawiono również dane, które zostały pozyskane na przestrzeni edycji 1-24.

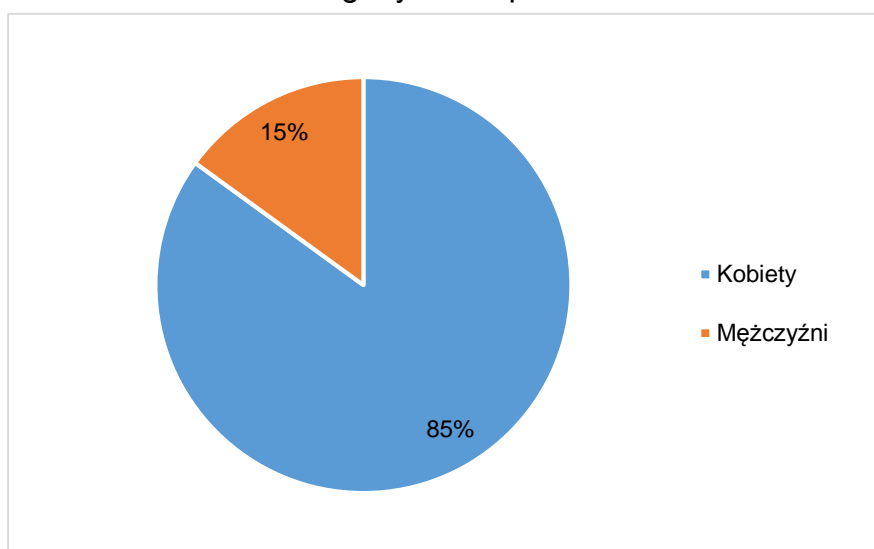
Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

3. Analiza ogólna realizacji XXIV edycji praktyk

Ewaluacja ex post, w branżowej literaturze, nazywana jest również ewaluacją kończąca i ma charakter podsumowujący dla ewaluacji ex ante i on going. Dlatego też, rozdział ten zostanie poświęcony porównaniu wszystkich XXIV edycji praktyk dla lepszego zobrazowania ewaluacji uczestników i realizowanego projektu.

3.1. Analiza statystyczna

Wykres 1. Struktura Uczestników wg kryterium płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

W projekcie „Od ziarenka do bochenka” wzięło udział 244 kobiety, co stanowiło 85% uczestników. Istotnie wyższy udział kobiet, a niżeli mężczyzn w realizowanym projekcie spowodowany był strukturą zatrudnienia w szkolnictwie. Projektodawca, mając na uwadze te dysproporcje, założył, że w Projekcie weźmie udział 42 mężczyzn. Podstawą tego założenia była polityka równych szans w dostępie do edukacji dla kobiet i mężczyzn.

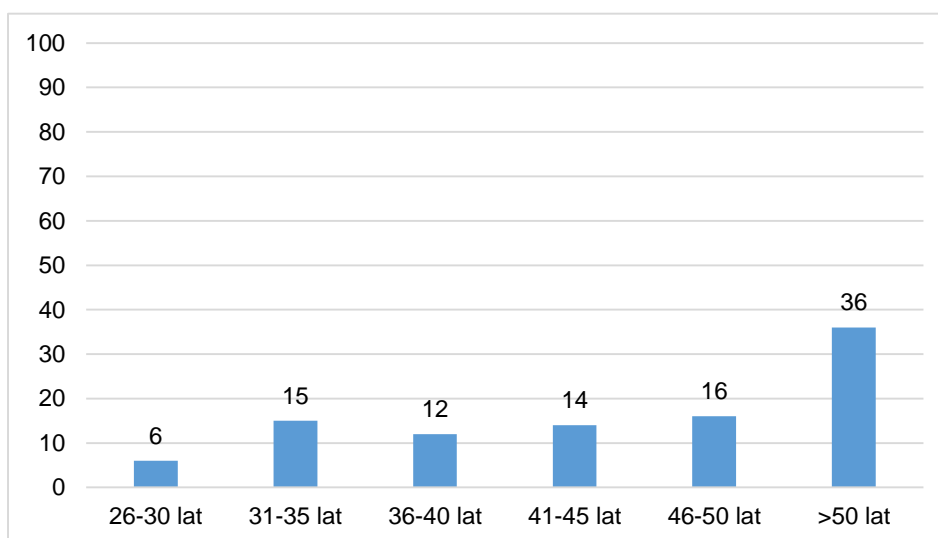
Zgodnie z badaniami przeprowadzonymi w naszym kraju w ramach diagnozy społecznej aktywność edukacyjna osób dorosłych systematycznie spada. Co gorsza, w raporcie dot. diagnozy pojawił się wniosek, że u dorosłych powyżej 39. roku życia chęć do edukacji zanika w ogóle [Diagnoza społeczna, 2011]. Zestawienie

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

dotyczące uczestników Projektu „Od ziarenka do bochenka” w odniesieniu do ich wieku zaprzecza zupełnie temu wnioskowi. Ponad 1/3 uczestników to ludzie mający więcej niż 50 lat. A jeśli doda się do tego nauczycieli pomiędzy 46 a 50 rokiem życia, uzyskamy pokaźny wynik ponad 50%. Okazuje się więc, że wsparcie edukacyjne jest niezbędne dla nauczycieli starszych, z dłuższym stażem. Możliwość zaktualizowania swojej wiedzy i umiejętności to zapewne jeden z czynników, który zdecydował o wzięciu udziału w Projekcie. Najmniej liczną grupę stanowili najmłodszy nauczyciele, czyli ci w wieku 26-30 lat – 6%. Dla tej grupy wiekowej udział w szkoleniach praktycznych jest niezwykle ważny z tego względu, że wiedzę zdobytą podczas studiów należy usystematyzować i poszerzyć o aspekt praktyczny. Dokładne zestawienie dotyczące wieku uczestników znajduje się na poniższym wykresie.

Wykres 2. Zestawienie Uczestników Projektu ze względu na wiek [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariusza ankiety

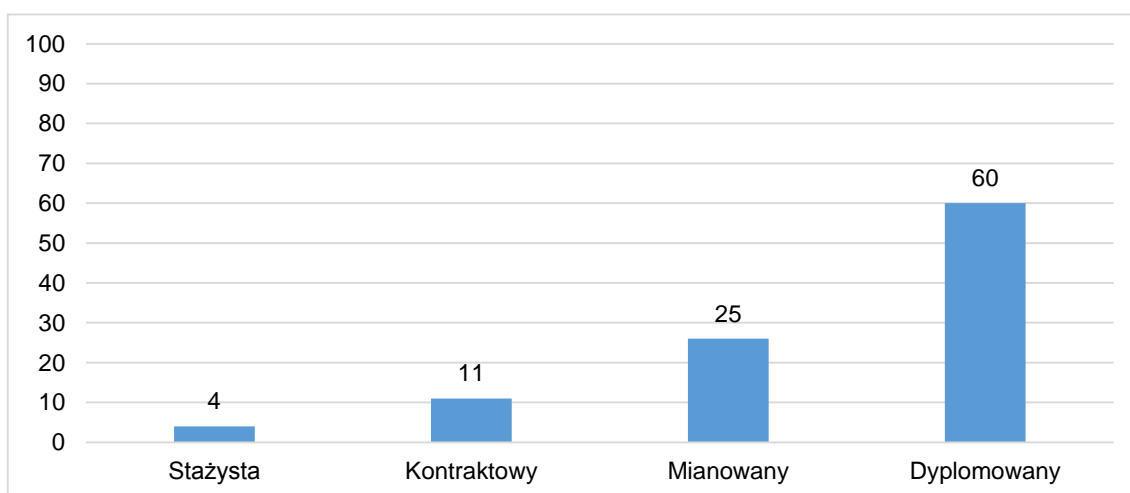
Uczestnicy Projektu to grupa zróżnicowana również pod względem stopnia awansu zawodowego. Znakomitą większość stanowią nauczyciele dyplomowani - w badanej grupie jest ich 60%. Pomimo osiągnięcia najwyższego stopnia awansu, ciągle zgłębiają i aktualizują swoją wiedzę. Najmniej liczną grupę stanowili nauczyciele stażyści, czyli Ci, którzy są na początku swojej kariery zawodowej. Im

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

z kolei Projekt jest niezbędny do zdobycia praktycznych umiejętności.

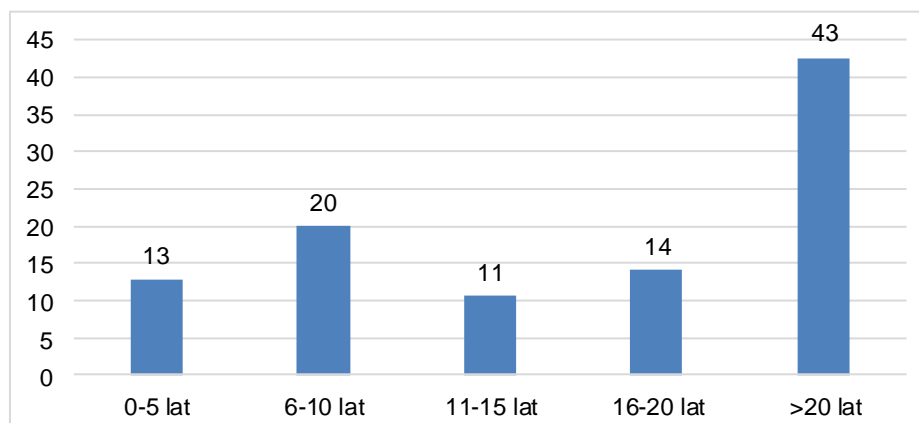
Wykres 3. Stopnie awansu zawodowego uczestników Projektu [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariusza ankiety

Uczestnicy Projektu „Od ziarenka do bochenka” byli grupą zróżnicowaną również pod względem stażu pracy w zawodzie nauczyciela czy instruktora praktycznej nauki zawodu. Najbardziej liczną część stanowili nauczyciele ze stażem powyżej 20 lat – 43%. Szczegółowe zestawienie badanego zakresu znajduje się na poniższym wykresie.

Wykres 4. Staż pracy w zawodzie nauczycielki/nauczyciela/instruktora

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariusza ankiety

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Osoby, które zostały poddane badaniu, stanowiły heterogeniczną grupę. Różniły się między sobą wiekiem, stażem zatrudnienia a także stopniem awansu zawodowego. Należy zdawać sobie sprawę, że wiek oraz staż pracy w zawodzie nauczyciela nie jest gwarantem posiadania całej wiedzy z nauczanego zakresu. Mają tego świadomość Uczestnicy, co potwierdza udział w Projekcie wieloletnich pracowników oświaty. W wielu przypadkach ich wiedza jest zwyczajnie nieaktualna, co w postępujących technologicznie procesach produkcyjnych jest niedopuszczalne. Także młodzi nauczyciele, świeżo po studiach, nie posiadają pełnej wiedzy ze względu na zbyt małą liczbę praktyk. Dlatego też niezwykle ważne jest korzystanie z kursów czy też szkoleń branżowych, które pozwalają nadrobić pewne zaległości.

Praca u podstaw jest niezwykle ważna, dlatego edukacja ustawiczna osób odpowiedzialnych za jakość kształcenia ludzi młodych wchodzących na rynek pracy, jest jednym z istotniejszych wskaźników determinujących poziom kształcenia zawodowego. Z uzyskanych danych wynika, iż Uczestnikami projektu były osoby aktywne, ambitne, poszukujące różnych źródeł wiedzy.

Innym ważnym czynnikiem mającym wpływ na jakość kształcenia zawodowego, jest użyteczność zdobytych umiejętności w miejscu zatrudnienia. Aby to nauczyciel mógł wyposażać ucznia w odpowiednią wiedzę, powinien poza formalnym wykształceniem i doświadczeniem zawodowym w szkole, mieć świadomość charakteru pracy w rzeczywistych warunkach, znać potrzeby i oczekiwania pracodawców. Bez spełnienia tego kryterium zasadnym wydaje się podważanie użyteczności wiedzy szkolnej.

Ponad połowa nauczycieli i instruktorów biorących udział w Projekcie (56%) posiada doświadczenie zawodowe w miejscu pracy poza szkołą. Często jest to doświadczenie związane stricte z zakresem cukierniczym, piekarniczym bądź pokrewnym. Nauczyciele jako miejsce pracy wskazywali m.in. lokale gastronomiczne, stanowiska kontrolerów jakości czy też dietetyków. Blisko 44% nauczycieli nigdy nie pracowało poza szkołą, dlatego udział w takim projekcie jak „Od ziarenka do bochenka” jest wręcz konieczny.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Niestety chęci nauczyciela nie zawsze idą w parze z możliwościami, często przeszkodą są zobowiązania rodzinne. Natomiast najczęściej niechęć do szkoleń wychodzi od pracodawców, którzy nie są przychylni do wyjazdów ich podwładnych w trakcie roku szkolnego, ze względu na obciążenia zawodowe.

Sprawy zdobywania odpowiedniego doświadczenia praktycznego nie ułatwia również fakt, że niemalże każdy nauczyciel uczy w szkole więcej niż 1 przedmiotu. Przedmioty te są często zróżnicowanych tematycznie i odległe od siebie. Uczestnicy wskazali 53 różne nazwy przedmiotów, z czego najwięcej wskazań dotyczyło Praktycznej nauki zawodu – 22,4% i Technologii gastronomicznej z towaroznawstwem – 19,9%. Poniższa tabela zawiera zestawienie zajęć prowadzonych przez uczestników Projektu.

Tabela 1. Wykaz przedmiotów nauczanych przez Uczestników projektu [%]

Lp.	Nazwa przedmiotu	Liczba wskazań
1.	Praktyczna nauka zawodu	22,4
2.	Technologia gastronomiczna z towaroznawstwem	19,9
3.	Żywnienie człowieka	5,4
4.	Wyposażenie zakładów gastronomicznych	4,8
5.	Obsługa konsumenta	4,5
6.	Pracownia gastronomiczna	4,2
7.	Technologia żywności	4,2
8.	Technologia produkcji cukierniczej	3,6
9.	Zasady żywienia	3,0
10.	Technika w cukiernictwie	2,4
11.	BHP	2,4
12.	Technologia piekarska	1,5
13.	Towaroznawstwo	1,5
14.	Dietetyka	1,2
15.	Produkcja piekarska	1,2
16.	Maszyny i urządzenia przetwórstwa spożywczego	1,2

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

17.	Analiza żywności	1,2
18.	Przedmioty rolnicze	1,2
19.	Marketing w gastronomii	0,9
20.	Wyposażenie techniczne piekarni	0,9
21.	Historia	0,6
22.	Chemia	0,6
23.	Geografia	0,6
24.	Specjalizacja	0,6
25.	Mikrobiologia żywności	0,6
26.	Sporządzanie potraw i napojów	0,6
27.	Przedmioty ekonomiczne	0,6
28.	Marketing w gastronomii	0,3
29.	Język niemiecki	0,3
30.	Technologia żywienia zbiorowego	0,3
31.	Wychowanie fizyczne	0,3
32.	Produkcja piekarsko-ciastkarska	0,3
33.	Zasady układania jadalospisów	0,3
34.	Produkcja cukiernicza	0,3
35.	Podstawy przetwórstwa żywności	0,3
36.	Technika żywienia i gospodarstwa domowego	0,3
37.	Procesy technologiczne w gastronomii	0,3
38.	Zajęcia koła gospodarstwa domowego	0,3
39.	Technika produkcji piekarskiej	0,3
40.	Gastronomia w praktyce	0,3
41.	Wychowanie fizyczne	0,3
42.	Technologie informacyjne	0,3
43.	Organizacja usług gastronomicznych	0,3
44.	Technika i bhp w gastronomii	0,3
45.	Podstawy turystyki	0,3

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

46.	Obsługa ruchu turystycznego	0,3
47.	Technika i bezpieczeństwo	0,3
48.	Warsztaty terapeutyczne	0,3
49.	Organizacja pracy w hotelarstwie	0,3
50.	Technika technologii wędliniarza	0,3
51.	Podstawy rachunkowości gastronomicznej	0,3
52.	Prawo	0,3
53.	Przysposobienie do pracy w zawodzie: kucharz małej gastronomii, piekarz, uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim	0,3

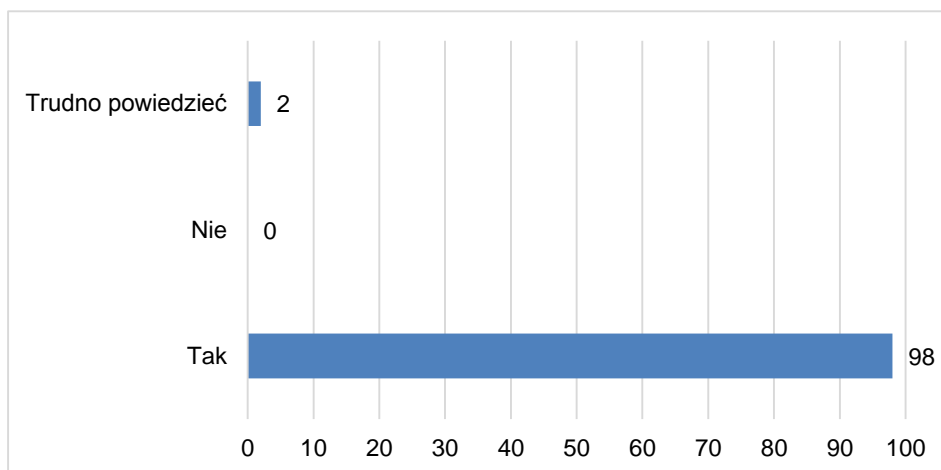
Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Zawód nauczyciela wymaga nieustannego doskonalenia. Jest to konieczne zarówno w sensie zwiększenia efektywności kształcenia, jak również w kontekście zaspakajania potrzeb młodzieży w zakresie kształcenia ustawicznego. Musimy uzmysłwić sobie fakt, że każdy, kto naucza innych, musi sam aktywnie rozwiązywać różne kwestie motoryczne i metodyczne pojawiające się w ramach przedmiotu, którego uczy. Dlatego też jedno z pytań w ankiecie badającej kompetencje dotyczyło odczuwania potrzeby doskonalenia zawodowego. Wyniki są niezwykle budujące, ponieważ niemalże 100% badanych udzieliło odpowiedzi, że odczuwa potrzebę doskonalenia swoich umiejętności zawodowych. Szczegółowe zestawienie znajduje się na poniższym wykresie.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 5. Odczuwanie potrzeby doskonalenia zawodowego wśród Uczestników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Nauczyciele przedmiotów zawodowych i instruktorzy praktycznej nauki zawodu to grupa zawodowa, która potrzebuje permanentnego doskonalenia się. Ma to związek z nieustannym rozwojem technologii i wiedzy. Aby móc przygotować odpowiednio swoich uczniów, muszą być na bieżąco z wszelkimi nowinkami. Nie każdy nauczyciel może pochwalić się doświadczeniem poza szkołą, a umiejętności praktyczne należy przecież gdzieś uzyskać. W związku z tym niezwykle ważne jest korzystanie z projektów finansowanych ze źródeł Unii Europejskiej. Projekty te, skierowane do kadry nauczycieli przedmiotów zawodowych, pozwalają rozwinąć umiejętności praktyczne. 61% Uczestników Projektu „Od ziarenka do bochenka” brała udział w podobnym projekcie. Nauczyciele niejednokrotnie podkreślali, jak ważny jest dla nich ten Projekt. W zasadzie każdy uczestnik, który udzielał pogłębionego wywiadu, jako czynnik decydujący o udziale w Projekcie wskazywał chęć zwiększenia swoich kompetencji i zdobycie nowe, zaawansowanej wiedzy.

Cyt. Dlaczego chcę wziąć udział w Projekcie? Przede wszystkim to chęć nauczenia się czegoś nowego oraz zdobycie niezwykle ważnych umiejętności praktycznych, w takim innowacyjnym przedsiębiorstwie jak to.

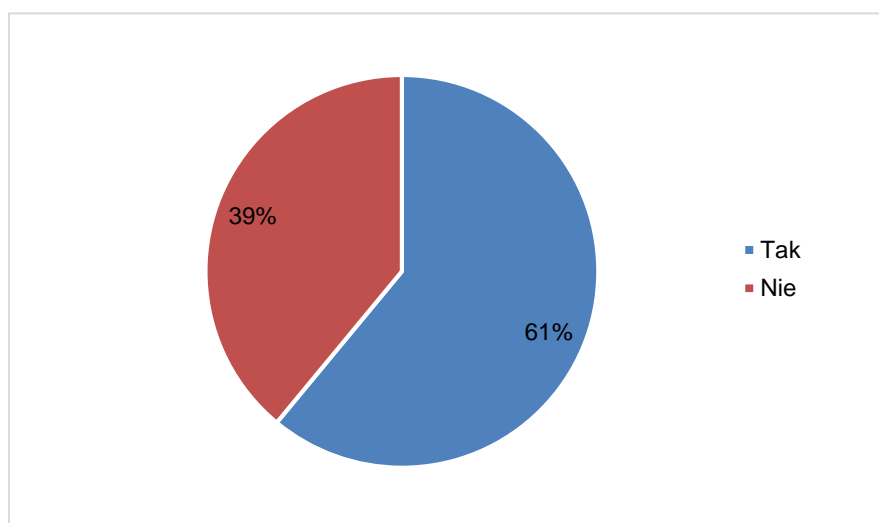
Cyt. Do udziału w Projekcie zmotywowała mnie możliwość podniesienia swoich

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

kompetencji, jak i również chęć zdobycia tak potrzebnej nam nauczycielom wiedzy praktycznej. Innym, równie istotnym czynnikiem jest możliwość zapoznania się z zasadami pracy w przedsiębiorstwie goszczącym.

Wykres 6. Udział Uczestników Projektu „Od ziarenka do bochenka” w podobnym projekcie

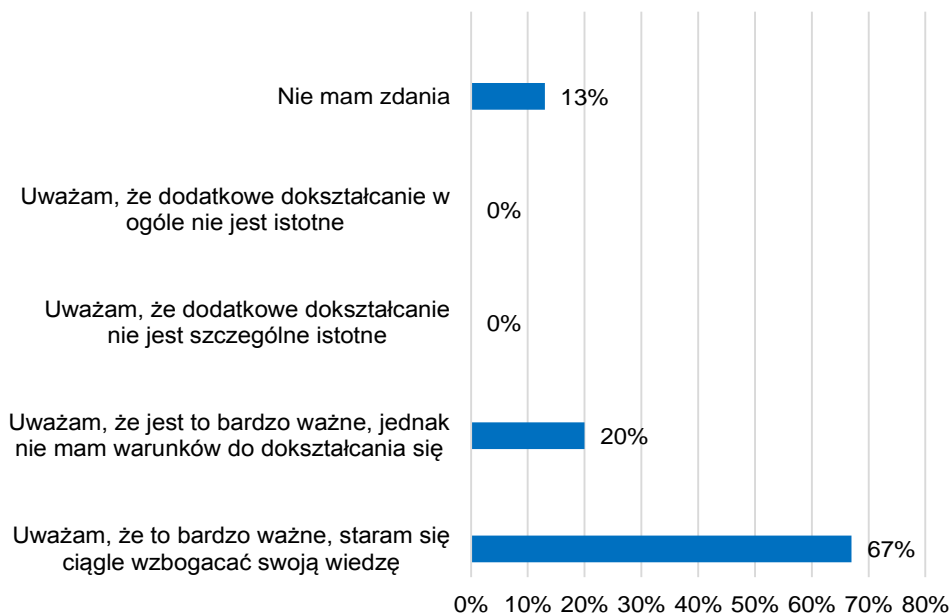
Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

W efekcie przeprowadzonej ankiety wykazano wysokie zainteresowanie nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz instruktorów praktycznej nauki zawodów tematem kształcenia ustawicznego. Potwierdzeniem tego była deklaracja wcześniejszego udziału uczestników w projektach mających na celu podnoszenie posiadanych już kwalifikacji. Jednakże, kształcenie ustawiczne, to nie tylko projekty finansowane ze źródeł Unii Europejskiej, to także dodatkowe kursy, szkolenia oraz konferencje. Zdecydowana większość respondentów (87%) wskazała, że proces doskonalenia ustawicznego jest dla nich bardzo ważny. Istotny jest również fakt, że 13% nauczycieli nie ma zdania, co do podnoszenia zdobytego wcześniej wykształcenia.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 7. Opinia Uczestników praktyk na temat kształcenia ustawicznego [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet.

Aby kształcenie ustawiczne było owocne, jego formy powinny być dostosowane do potrzeb. Aby wyjść naprzeciw tym potrzebom, zawarto w ankiecie pytanie dotyczące form kształcenia, z których najchętniej korzystają nauczyciele. Jest to też cenna uwaga, która pozwala dopasować sposób pracy, metody, pod konkretną grupę odbiorców.

Tabela 2. Zestawienie najatrakcyjniejszych form zdaniem Uczestników Projektu

Forma doskonalenia zawodowego	Ilość wskazań w %
Warsztaty	67
Projekty	48
Konferencje	42
Praktyki zawodowe	37
Uczestnictwo w nieformalnych rozmowach	33

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Kursy	25
Szkolenia	17
Granty	17
Programy podnoszące kwalifikacje	17
Seminaria	17
Mentoring	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

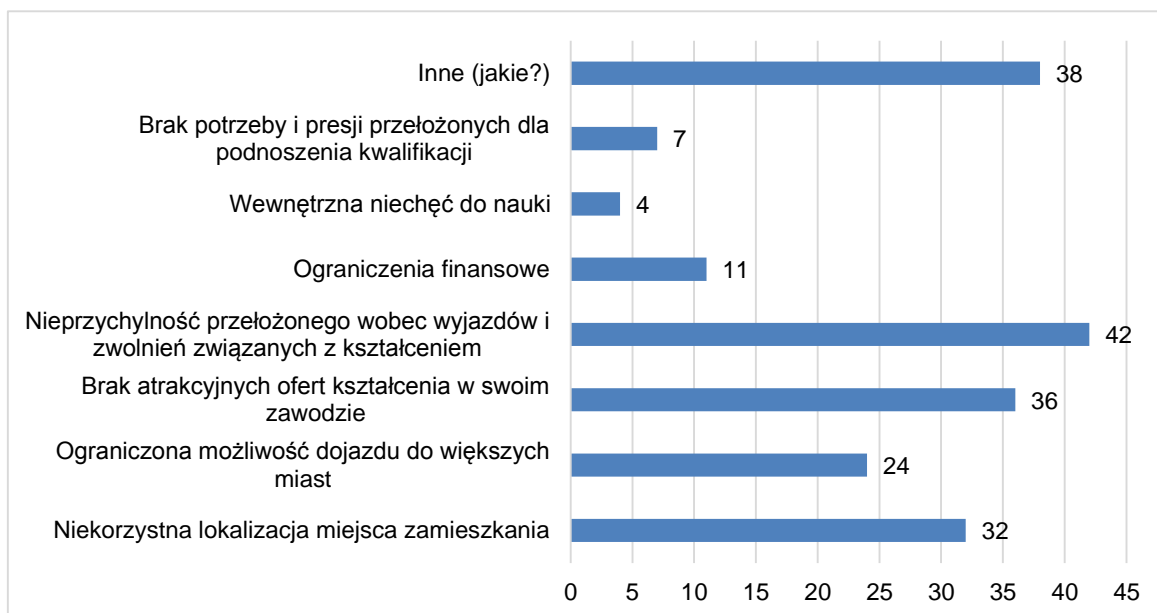
Warsztaty i projekty to najchętniej wybierane formy doskonalenia zawodowego wśród Nauczycieli biorących udział w Projekcie. Są to doskonałe narzędzia, ponieważ pozwalają podnieść kwalifikacje praktyczne, rozwijać nowe możliwości i spotkać się z pracownikiem w realnym środowisku pracy. Nauczyciele mają możliwość wykorzystywania swojej wiedzy teoretycznej w praktyce.

O tym, jak nauczyciele są zainteresowani braniem udziału w doskonaleniu zawodowym może świadczyć zestawienie czynników, które im ten rozwój utrudniają. Nie są to bowiem czynniki związane z osobistymi predyspozycjami, czyli np. wewnętrzna niechęć do nauki, tylko czynniki zewnętrzne. Do takich z pewnością można zaliczyć nieprzychylność przełożonych wobec wyjazdów i zwolnień związanych z kształceniem czy też brak atrakcyjnych form doskonalenia w konkretnym zawodzie. Często problemem jest także sytuacja rodzinna (małżonek, małe dzieci) czy też niekorzystna lokalizacja miejsca zamieszkania. Poniższy wykres zawiera zestawienie czynników blokujących rozwój zawodowy w opinii Uczestników.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 8. Czynniki utrudniające doskonalenie zawodowe [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

W opinii Uczestników to nieprzychylność przełożonych jest podstawowym problemem na drodze doskonalenia zawodowego. Często więc poświęcają swój czas prywatny, by móc brać udział w konkretnym projekcie np. w wakacje. Wielu Uczestników zdiagnozowało również inne czynniki blokujące, a mianowicie: nieprzychylność małżonka, zobowiązania rodzinne, brak czasu, brak możliwości połączenia edukacji z pracą, kryteria naboru do różnych działań czy też niedogodne terminy.

Zapytano Nauczycieli również o to, jakie formy i metody podnoszenia kwalifikacji uznają za najbardziej skuteczne. Odpowiedzi znajdują się w poniższej tabeli.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 3. Najefektywniejsze metody podnoszenia kwalifikacji

Forma/metoda podnoszenia kwalifikacji	Ilość wskazań w %
Praktyki w nowoczesnych przedsiębiorstwach i instytucjach	72
Nawiązywanie współpracy z przedsiębiorstwami i instytucjami publicznymi	59
Nawiązywanie współpracy z innymi szkołami (zarówno w kraju jak i zagranicą)	49
Organizowanie form doskonalenia zawodowego umożliwiających nauczycielom różnych placówek edukacyjnych wymianę doświadczeń	46
Pakiety edukacyjne (programy, scenariusze lekcji, poradniki metodyczne)	45
Wizyty studyjne w nowoczesnych zakładach pracy (zarówno w kraju jak i zagranicą)	36
Organizowanie szkoleń na stanowisku pracy	24
Organizowanie branżowych spotkań zawodowych	21
Konferencje przedmiotowo-metodyczne dla nauczycieli przedmiotów branżowych (dwa razy w roku)	16
Inne (jakie?)	0

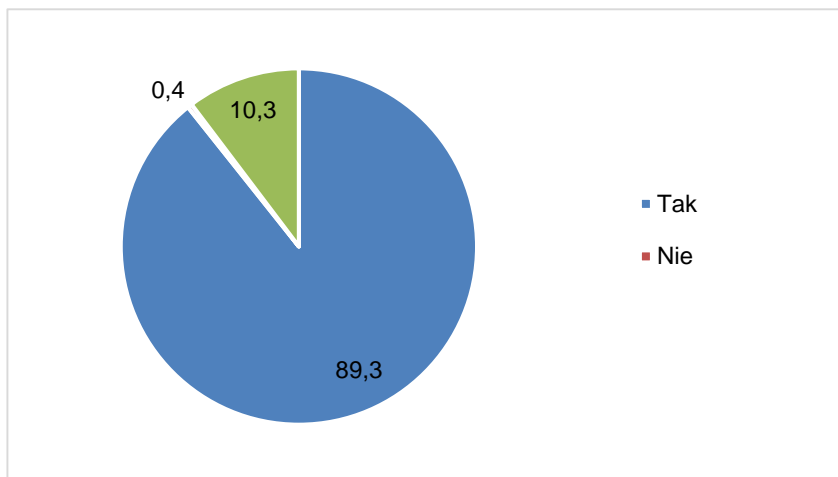
Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Według Uczestników wszystkich edycji praktyk w projekcie „Od ziarenka do bochenka” najbardziej efektywną formą podnoszenia kwalifikacji zawodowych są praktyki w nowoczesnych przedsiębiorstwach i instytucjach – 72% wskazań. Praktyki takie, w opinii Uczestników, dają możliwość poznania środowiska pracy oraz wszelkich nowości, które obowiązują w danej gałęzi działalności. Uczestnicy mogą przełożyć swoją wiedzę teoretyczną na umiejętności praktyczne.

Podczas badania kwalifikacji Nauczycieli Przedmiotów Zawodowych poruszono także kwestię ich indywidualnych zawodowych sukcesów oraz porażek a także poziom zadowolenia z dotychczasowego życia zawodowego. Zebrane dane przedstawione zostały na poniższym wykresie oraz w tabeli.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wykres 9. Zadowolenie Uczestników z dotychczasowego życia zawodowego [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Tabela 4. Przykładowe sukcesy zawodowe i porażki Uczestników Projektu

Mój sukces zawodowy	Moja porażka zawodowa
<ul style="list-style-type: none"> - laureaci i finaliści Olimpiad i konkursów wiedzy, - osiągnięcie obecnego poziomu w nauczaniu, - podjęcie pracy w zawodzie nauczyciela przedmiotów zawodowych, - połączenie wiedzy z doświadczeniem, - wysoka zdawalność egzaminu zawodowego przez uczniów, - zdobycie dodatkowych kwalifikacji w postaci studiów podyplomowych, - satysfakcja zawodowa, - kreatywność uczniów w przyszłej pracy, - osiągnięcia zawodowe uczniów, - osiągnięcie awansu zawodowego – dyplomowany, - uczniowie, którzy wyrosli na porządnych ludzi, - umiejętność nawiązywania kontaktu z młodzieżą, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak 100% zdawalności egzaminu zawodowego (poziom zdawalności to 70-80%), - ograniczone perspektywy zawodowe, - brak pewności zatrudnienia, - brak praktycznych umiejętności, - niemożność przekazania uczniom całej zdobytej wiedzy, - brak umiejętności praktycznych.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

<ul style="list-style-type: none"> - łatwość w przekazywaniu wiedzy, - zdobycie praktyki w pracy w branży, - ukończenie studiów z psychologii, aby łatwiej dotrzeć do ucznia. 	
--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

3.2. Analiza oczekiwań i obaw Uczestników wobec projektu

Wszyscy nauczyciele, którzy rozpoczęli proces praktyk, byli poddani badaniu ewaluacyjnemu, którego celem było wskazanie oczekiwań i obaw względem Projektu. Niemalże każdy nauczyciel miał jasno określone oczekiwania co do skutków swojego uczestnictwa w projekcie. Zgodnie z opinią badanych główne założenie, które chcieli zrealizować, to podniesienie swoich kwalifikacji zawodowych oraz zdobycie zaawansowanej wiedzy. 75% nauczycieli wskazała również, że dzięki udziałowi w Projekcie chce zwiększyć swoją efektywność w pracy. Działania te pozwolą nauczycielom dążyć do jak najlepszego wykonywania powierzonych im obowiązków.

Aby spełnić oczekiwania Uczestników całościowo, należy wziąć pod uwagę również ich obawy, by pomóc je wyeliminować. Największa część badanych - 69%, wskazała, że nie ma żadnych obaw w związku z udziałem w Projekcie. Natomiast pozostali nauczyciele obawiali się przede wszystkim tego, że nie będą potrafili obsługiwać sprzętu czy też to, że nie znają się na nowoczesnej technologii. Nasuwa się pewien wniosek – nauczyciele boją się tego, czego nie potrafią, czyli praktycznego podejścia do zawodu. Uczestnicy mieli także możliwość sami zdefiniować swoje obawy, wskazując odpowiedź „inne”. Odpowiedzi, jakie padły, to: obawy o brak przyjaznej, sprzyjającej pracy atmosfery, obawy przed rezygnacją ze strony organizatorów z założonego programu zajęć, niezrealizowanie projektu, niezagwarantowanie noclegu, wyżywienia, brak komunikacji.

W tabeli 5 i 6 przedstawiono szczegółowe zestawienie najczęściej występujących oczekiwań oraz wątpliwości uczestników wobec realizowanego projektu.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 5. Procentowe zestawienie wskaźników dotyczących oczekiwań Uczestników względem projektu

Obszar oczekiwań	Wskaźnik [%]
Podniesienie kwalifikacji zawodowych	87
Aktualizacja umiejętności zawodowych	83
Zwiększenie efektywności w pracy	75
Rozwój osobistych predyspozycji	67
Zdobycie zaawansowanej wiedzy	67
Możliwość wymiany doświadczeń zawodowych z innymi Uczestnikami	63
Zwiększenie szans na sukces zawodowy	33
Wsparcie merytoryczne i korzystanie z doświadczenia Eksperta Kluczowego	33
Wypracowanie praktycznych rozwiązań problemów zawodowych we współpracy z Opiekunami Praktyk	33
Możliwość zdobycia certyfikatu	27
Utrzymanie pracy	21
Inne (jakie?)	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 6. Procentowe zestawienie wskazań dotyczących obaw Uczestników względem projektu

Obszar obaw	Wskaźniki [%]
Nie mam żadnych obaw	69
Nie będę potrafił/a obsługiwać sprzętu	33
Nie znam się na nowoczesnej technologii	28
Nie podołam obowiązkom wynikającym z udziału w praktykach	14
Będzie za dużo teorii i za mało praktyki	13
Nie będę miał/a motywacji do udziału w zajęciach	12
Opiekunowie praktyk nie będą kompetentni	8
Atmosfera w grupie nie będzie sprzyjająca pracy	8
Opiekunowie praktyk nie będą pomocni i wyrozumiali	2
Będzie za dużo praktyki i za mało teorii	2
Inne obawy (jakie)	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

3.3. Analiza przydatności tematyki projektu

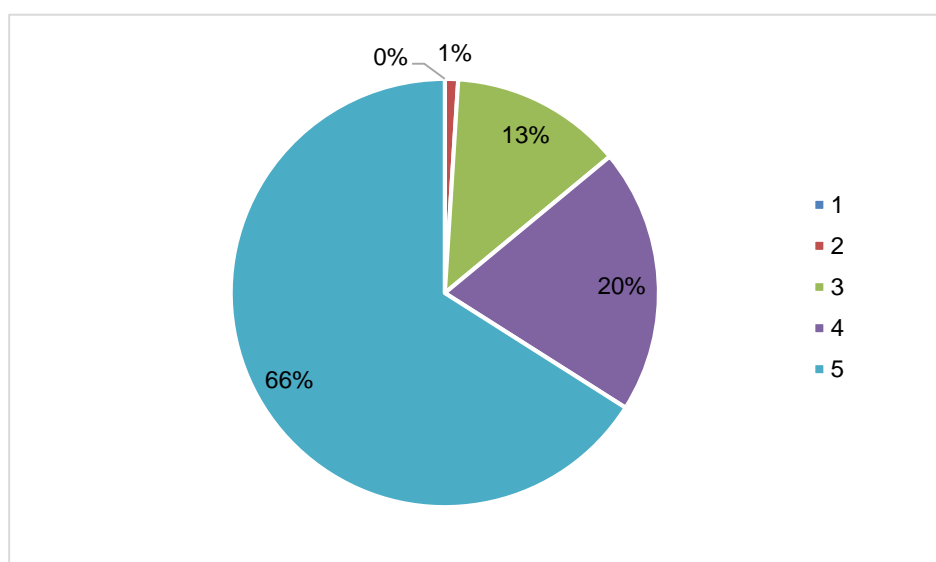
Podczas początkowego badania ewaluacyjnego poproszono Uczestników, by określili przydatność tematyki praktyk w przekazywaniu wiedzy uczniom. Badani mieli możliwość oceny zagadnień poruszanych podczas praktyk w skali od 1 do 5, gdzie 1 to „nie przydatne” a 5 „bardzo przydatne”. Ze względu na to, że grupa była homogeniczna pod względem ukierunkowania specjalnościowego nauczycieli, odpowiedzi były zbliżone. 86% badanych nauczycieli uważa więc, że tematyka praktyk pomoże im w prowadzeniu lekcji. 13% uczestników uważa, że zagadnienia poruszane na zajęciach nie są im szczególnie przydatne. Żaden z uczestników natomiast nie twierdzi, że tematyka zajęć jest mu zupełnie nie

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

przydatna.

Wykres 10. Opinie nauczycieli w zakresie przydatności tematyki praktyk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Ponadto poproszono o wskazanie, który z obszarów praktyk jest dla nauczycieli najbardziej interesujący. I tak niemalże 75% wskazań dotyczyło praktyk w cukierni, a ponad połowa to zakres dotyczący piekarni. 25% wskazań dotyczyło praktyk w młynie. Kilkoro uczestników sprecyzowało dokładnie, co ich najbardziej interesowało, czyli zdobienie tortów stylem angielskim, produkcja chałek czy temperowanie czekolady.

3.4. Analiza przyrostu kompetencji Uczestników

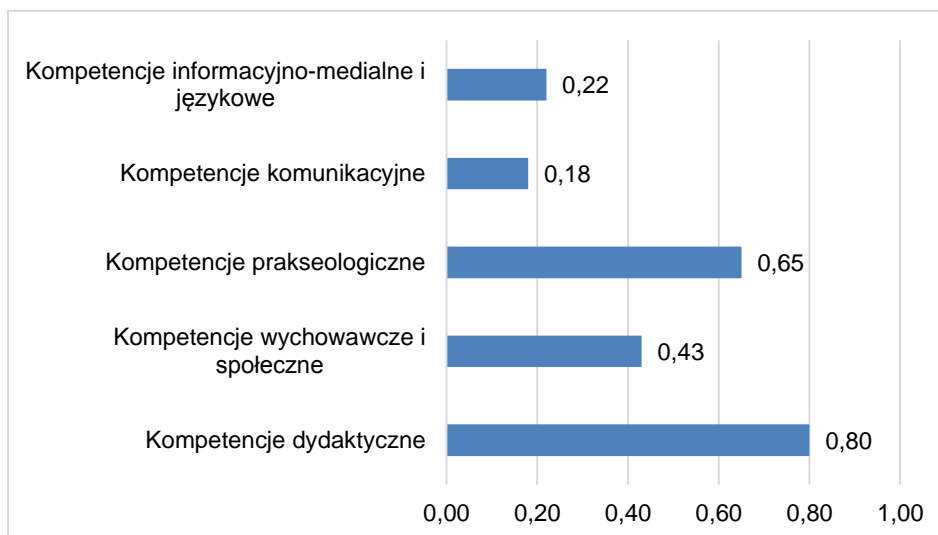
Oprócz badania zwiększenia wiedzy nauczycieli zbadano także wzrost ich kompetencji. Zadaniem uczestników było ocenienie swoich umiejętności z zakresów: dydaktycznego, prakseologicznego, wychowawczego, komunikacyjnego i informacyjnego w skali od 1 do 5. W zasadzie w każdym aspekcie zanotowano progres. Największy dotyczył kompetencji dydaktycznych, a najmniejszy informacyjnych. Wzrost tych ostatnich nie był głównym założeniem projektu,

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

aczkolwiek wygenerowana poprawa stanowi pewną wartość dodaną dla Projektu. Dokładne zmiany, jakie miały miejsce, zaznaczone są na poniższym wykresie:

Wykres 11. Średni przyrost kompetencji Uczestników wszystkich edycji praktyk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

3.5. Analiza spełnienia oczekiwań Uczestników projektu „Od ziarenka do bochenka”

Podczas końcowego etapu praktyk, uczestnicy zostali poproszeni o dokonanie oceny poszczególnych elementów składowych całego Projektu. Poniższe tabele są zestawieniami średnich ocen przyznawanych przez Nauczycieli w zakresie spełnienia oczekiwań. Zrealizowane badanie dotyczyło: ogólnej oceny projektu, oceny warunków technicznych, miejsca praktyk, oceny praktyk, oceny promocji projektu, oceny pomocy ze strony organizatorów oraz kompetencji opiekunów praktyk. Opinie wyrażane zostały w skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena najniższa, a 5 odpowiednio najwyższa.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 7. Satysfakcja uczestników projektu (ogólna ocena projektu)

Obszar oceny		Wskaźnik
1.	Lokalizacja miejsca praktyk i możliwość dojazdu	4,80
2.	Lokalizacja miejsca noclegu i możliwość dojazdu	4,85
3.	Jakość warunków akomodacji (zakwaterowanie)	4,90
4.	Jakość żywienia	4,85
5.	Jakość świadczonych usług transportowych i pralniczych	4,75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Tabela 8. Satysfakcja uczestników projektu (ocena warunków technicznych w miejscu odbywania praktyk)

Obszar oceny		Wskaźnik
1.	Warunki pracy (pomieszczenia, wyposażenie, oświetlenie) – w miejscu odbywania praktyk – Piekarnia	4,90
2.	Warunki pracy (pomieszczenia, wyposażenie, oświetlenie) – w miejscu odbywania praktyk – Cukiernia	4,80
3.	Warunki pracy (pomieszczenia, wyposażenie, oświetlenie) – w miejscu odbywania praktyk – Młyn	4,90
4.	Jakość materiałów szkoleniowych	4,90
5.	Jakość oferowanej odzieży roboczej	4,90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Respondenci w przeprowadzonej ankiecie zdecydowanie wykazali pełną satysfakcję z miejsca zakwaterowania, jak i również z organizacji praktyk.

Cyt. „Jesteśmy pod ogromnym wrażeniem całego przedsiębiorstwa, opiekunowie praktyk zapoznali nas z budową oraz zasadą działania urządzeń wchodzących w skład parku maszynowego piekarni oraz cukierni. Dużą zaletą jest posiadanie w pełni skomputeryzowanego systemu dostaw, co znacznie ułatwia prowadzenie przedsiębiorstwa.”

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 9. Satysfakcja uczestników projektu (ocena praktyk)

Obszar oceny		Wskaźnik
1.	Czas trwania praktyk (10 dni)	4,90
2.	Godziny rozpoczęcia i zakończenia każdego dnia praktyk	4,90
3.	Zawartość merytoryczna programu praktyk	4,95
4.	Forma dzienniczków praktyk	4,80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Powyższe zestawienie pozwala wysnuć wniosek, że nauczycielom bardzo odpowiadała organizacja praktyk. Czas trwania praktyk był odpowiednio dopasowany do ilości materiału koniecznego do zrealizowania. Nauczyciele pochlebnie wypowiadali się również na temat samego programu praktyk. Merytorycznie obejmował wszystkie najważniejsze aspekty działalności piekarni, cukierni i młyna. Podkreślano także możliwość ingerencji w schemat programu czyli poszerzanie go o nowe zagadnienia.

Tabela 10. Satysfakcja uczestników projektu (ocena promocji projektu)

Obszar oceny		Wskaźnik
1.	Ocena promocji projektu	4,90
2.	Wartość merytoryczna strony internetowej projektu	4,80
3.	Dostęp do informacji o terminach i miejscach praktyk	4,90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

W wyniku analizy przeprowadzonych ankiet wykazano wysoką satysfakcję uczestników projektu ze sposobu promocji projektu. Dodatkowo, wielu respondentów zwracało szczególną uwagę, na jakość i przydatność zamieszczonych materiałów na stronie internetowej projektu.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 11. Satysfakcja uczestników projektu (ocena pomocy ze strony organizatorów)

Obszar oceny		Wskaźnik
1.	Pomoc ze strony organizatorów na etapie rekrutacji	4,95
2.	Pomoc ze strony organizatorów w trakcie praktyk	4,9
3.	Pomoc ze strony organizatorów przy zakończeniu praktyk	5,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Badane osoby pozytywnie oceniły pomoc organizatorów na każdym etapie projektu, począwszy od rekrutacji, przez całość trwania praktyk aż po ich zakończenie. Wielokrotnie podkreślano, że organizatorzy praktyk byli bardzo otwarci i oferowali pomoc praktykantom. Sam kontakt z biurem projektu uznawany był za bardzo profesjonalny.

Ocenił poddano także wszystkich Opiekunów Praktyk z piekarni, cukierni i młyna. Analizowano tutaj aspekt przygotowania merytorycznego, metod pracy, otwartości na zmiany w programie praktyk, gotowości udzielania wyjaśnień czy umiejętności aktywizowania uczestników. W opinii uczestników to Opiekunowie Praktyk z cukierni najlepiej wypełnili swoje obowiązki. Kolejno byli to opiekunowie z piekarni i młyna. Szczegółowe dane zawarte są w poniższych tabelach.

Tabela 12. Poziom kompetencji i zaangażowania opiekunów praktyk (PIEKARNIA)

Obszar oceny		Wskaźniki
1.	Przygotowanie opiekuna praktyk (wiedza merytoryczna/kompetencje dydaktyczne)	5,00
2.	Metody pracy	4,95
3.	Otwartość na zmiany w programie praktyk	5,00
4.	Gotowość udzielania wyjaśnień	4,90
5.	Dostosowanie trudności zadań do poziomu wiedzy i predyspozycji uczestników praktyk	4,90
6.	Rozbudzenie zainteresowania omawianymi zagadnieniami	4,90
7.	Aktywizowanie uczestników praktyk	5,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 13. Poziom kompetencji i zaangażowania opiekunów praktyk (CUKIERNIA)

Obszar oceny		Wskaźniki
1.	Przygotowanie opiekuna praktyk (wiedza merytoryczna/kompetencje dydaktyczne)	5,00
2.	Metody pracy	4,90
3.	Otwartość na zmiany w programie praktyk	5,00
4.	Gotowość udzielania wyjaśnień	5,00
5.	Dostosowanie trudności zadań do poziomu wiedzy i predyspozycji uczestników praktyk	4,90
6.	Rozbudzenie zainteresowania omawianymi zagadnieniami	5,00
7.	Aktywizowanie uczestników praktyk	5,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Tabela 14. Poziom kompetencji i zaangażowania opiekunów praktyk (MŁYN)

Obszar oceny		Wskaźniki
1.	Przygotowanie opiekuna praktyk (wiedza merytoryczna/kompetencje dydaktyczne)	4,90
2.	Metody pracy	4,80
3.	Otwartość na zmiany w programie praktyk	4,90
4.	Gotowość udzielania wyjaśnień	5,00
5.	Dostosowanie trudności zadań do poziomu wiedzy i predyspozycji uczestników praktyk	4,90
6.	Rozbudzenie zainteresowania omawianymi zagadnieniami	4,80
7.	Aktywizowanie uczestników praktyk	4,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Uczestnicy często podkreślali, jak ważną rolę podczas praktyk odgrywali ich opiekunowie. Odwoływali się do ich merytorycznego przygotowania, otwartości i niesamowitej cierpliwości.

Cyt. Nasi opiekunowie? Cudowni ludzie, odpowiadali w zasadzie na każde nasze pytanie, a wie Pani, jak to jest z nauczycielami. No i przede wszystkim wykazali się

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

ogromnymi pokładami cierpliwości. Kiedy coś nie wychodziło, powtarzaliśmy to od początku, by np. chałka miała pożądaną kształt. Bardzo otwarci ludzie, mogliśmy modyfikować nasz plan praktyk bez strachu o to, że nie będzie to w obszarze ich umiejętności. Demonstrowali nam zastosowanie wielu maszyn, mieliśmy dostęp do wielu receptur. To ogromny plus.

Ocena korzyści wynikających z udziału w projekcie „Od ziarenka do bochenka”

W końcowym etapie badań, obok oceny Opiekunów, Uczestnicy mieli za zadanie ocenić poziom swoich kompetencji z zakresu technologii, sprzętu, organizacji, poziomu kompetencji dydaktycznych i na gruncie zawodowym oraz kompetencji osobowych. Skala ocen to również od 1 do 5. Szczegółowe zestawienie zawarte jest w poniższych tabelach.

Tabela 15. Analiza poziomu kompetencji w zakresie technologii, sprzętu oraz organizacji.

Obszar oceny		Wskaźniki
1.	Nawiązanie kontaktów/współpracy z przedsiębiorcami z branży piekarsko-cukierniczej	4,70
2.	Zwiększenie wiedzy z zakresu technologii, sprzętu i organizacji nowoczesnych przedsiębiorstw piekarsko-cukierniczych	4,80
3.	Zdobycie praktycznych umiejętności zawodowych związanych z technologią piekarsko-cukierniczą w kompletnym systemie produkcji	4,80
4.	Poznanie profesjonalnych maszyn i urządzeń stosowanych w branży piekarsko-cukierniczej	4,80
5.	Pogłębienie ogólnej wiedzy z zakresu piekarsko-cukierniczego	4,90
6.	Poznanie profesjonalnego słownictwa z branży piekarsko-cukierniczej	4,80
7.	Pozyskanie doświadczenia w rzeczywistych warunkach pracy w branży piekarsko-cukierniczej w charakterze szeregowego pracownika	4,90
8.	Poznanie profesjonalnych technik pracy w branży piekarsko-cukierniczej	4,95

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 16. Analiza poziomu kompetencji w zakresie dydaktycznym i na gruncie zawodowym.

Obszar oceny		Wskaźniki
1.	Pozyskanie materiałów dydaktycznych do pracy z uczniami	4,85
2.	Poznanie nowych trendów w branży piekarsko-cukierniczej	4,8
3.	Poznanie piekarzy, cukierników i młynarzy, możliwość obserwacji ich pracy	4,9
4.	Zwiększenie szans na uzyskanie awansu zawodowego	4,5
5.	Wzmocnienie swojej pozycji w oczach przełożonych	4,5
6.	Wzmocnienie swojej pozycji wśród współpracowników	4,5

Zródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Tabela 17. Analiza poziomu kompetencji osobowych.

Obszar oceny		Wskaźniki
1.	Wymiana doświadczeń z innymi uczestnikami i uczestniczkami	4,8
2.	Poszerzenie horyzontów	4,8
3.	Wzrost poczucia własnego profesjonalizmu	4,8
4.	Wzrost pewności siebie	4,7
5.	Wykreowanie nowych pomysłów dotyczących metod pracy z młodzieżą	4,8
6.	Poczucie optymizmu i zapału do pracy	4,75
7.	Wzrost poczucia satysfakcji z pracy	4,8

Zródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

3.6. Analiza przyrostu wiedzy Uczestników

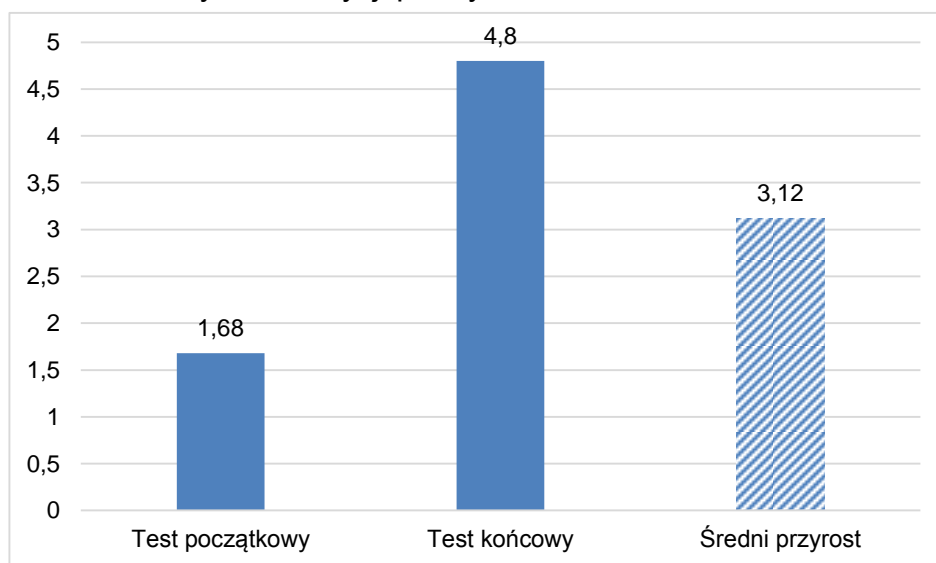
Przed rozpoczęciem każdej z edycji praktyk, wiedza wszystkich uczestników została poddana ocenie za pomocą przygotowanego przez Eksperta Kluczowego testu. To samo narzędzie zostało wykorzystane do weryfikacji świadomości w badanym obszarze po zrealizowaniu zajęć. Dzięki temu można zobaczyć i ocenić przyrost wiedzy wszystkich osób jak i całej grupy.

Dla potrzeb zobrazowania zasadności i trafności zaproponowanego programu praktyk, jak i skuteczności przyjętych metod nauczania, dokonano analizy porównawczej wyników uzyskanych w poszczególnych testach uśrednionych dla całych grup uczestniczących w poszczególnych edycjach.

Ocena zbiorcza objęła 3 aspekty badań uśredniających przyrost wiedzy:

- całościowej (różnica średniej wyników pomiędzy testem początkowym i końcowym),
- szczegółowej (technicznej) – technologia, sprzęt, organizacja,
- szczegółowej (technologicznej).

Wykres 12. Średnie wyników dla pytań z testu Eksperta Kluczowego, uzyskane przez uczestników wszystkich edycji praktyk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

W teście przygotowanym przez Eksperta Kluczowego każde pytanie było punktowane w skali od 0 do 5. Średni przyrost wiedzy uczestników w każdym pytaniu to 3,12 pkt. Nauczyciele prezentowali zróżnicowany poziom wiedzy teoretycznej. Były pytania, gdzie już podczas testu początkowego badani uzyskiwali maksymalną ilość punktów. Ale były też treści, na które nauczyciele nie znali odpowiedzi w ogóle. Dlatego średnia punktów w teście początkowym to 1,68. Po zakończeniu praktyk, średnia ta była wyższa, bo już 4,8 pkt. Nauczyciele otrzymali informację zwrotną z wynikami zarówno testu początkowego jak i końcowego. W trakcie praktyk zostali wyposażeni w materiały, które uporządkowały zdobytą wiedzę.

Cyt. „Za duży plus realizowanych praktyk uważam to, że otrzymaliśmy podręczniki, które usystematyzują zdobytą podczas realizacji praktyk wiedzę. Nie każdy projekt, w którym mogłam brać udział, to gwarantował”.

Ewaluacji poddane zostały także wyniki wiedzy wykazane przez uczestników w zakresie 3 badanych obszarów: technologii – sprzętu – organizacji.

Test kompetencji został tak skonstruowany, że jedno pytanie zawierało w sobie aspekt z jednego, dwóch bądź nawet trzech obszarów. W przypadku uzyskania jednej oceny, ta była kilkakrotnie wykorzystywana do zestawienia i analizy ocenianych obszarów. Warto podkreślić, że w obu formach testu (dla I edycji i dla edycji II-XXIV) badane obszary oceniane były przez różne pytania.

Wykaz poszczególnych pytań, mających na celu analizę poszczególnych obszarów zestawiono w tabeli 14.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 18. Zestawienie pytań w odniesieniu do badanego zakresu

Edycja	Badany obszar	Nr pytania w teście
I	TECHNOLOGIA	1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29
	SPRZĘT	1, 2, 3, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30
	ORGANIZACJA	1, 2, 3, 9, 12, 13, 21, 22, 27, 28, 30
II-XXIV	TECHNOLOGIA	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 25
	SPRZĘT	4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 18, 19, 22, 23, 24, 25
	ORGANIZACJA	6, 7, 8, 9, 14, 22, 23, 24, 25

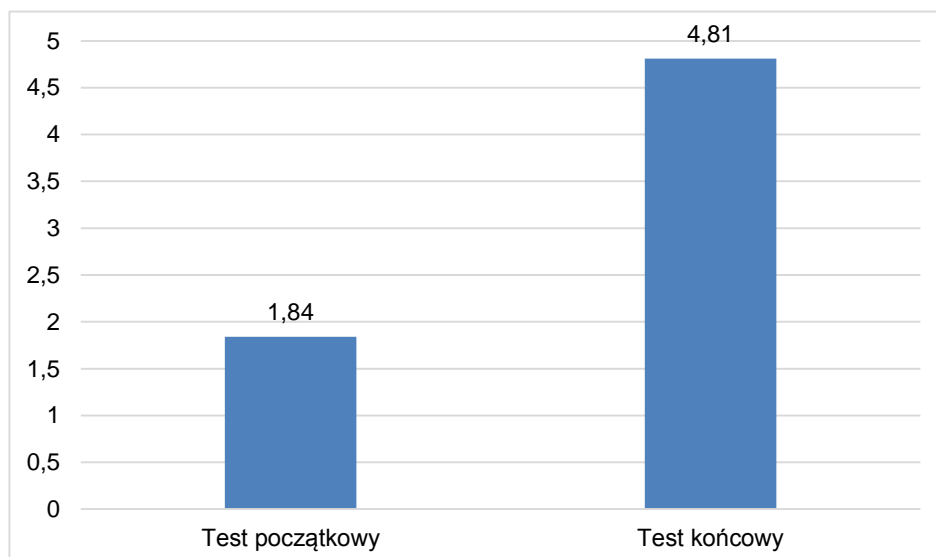
Zgodnie z podziałem pytań na odpowiednie zakresy, czyli technologię, sprzęt i organizację, największy przyrost wiedzy wystąpił w obszarze organizacji. Tutaj też nauczyciele mieli największe braki w wiedzy. Z kolei najmniejszy przyrost ale i największą wiedzę zaobserwowano w aspekcie technologicznym. Szczegółowe dane zestawione są na poniższych wykresach.

W zakresie technologii nauczyciele wykazywali niezbyt wysoki poziom wiedzy przed przystąpieniem do praktyk – średnio 1,84 pkt. Po praktykach wskaźnik ten wzrósł znacząco, bo aż do 4,81 pkt.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

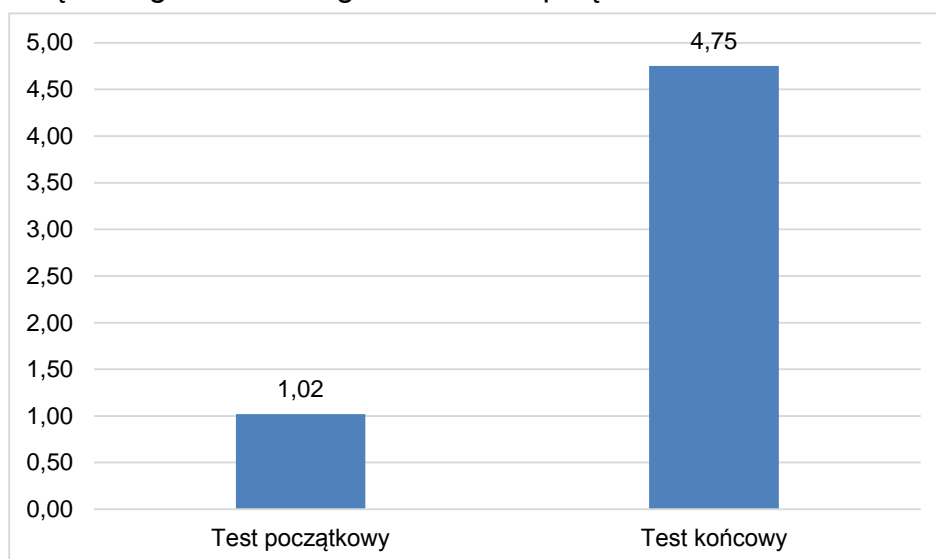
Wykres 13. Średnie punktów uzyskanych przez wszystkich uczestników z testu wiedzy początkowego i końcowego z zakresu technologii

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Kolejny badany zakres to wiedza dotycząca sprzętu. Początkowy zasób wiadomości, stosunkowo niski, oscylował wokół 1,02 pkt. Po zakończeniu praktyk wiedza uczestników projektu wzrosła średnio do 4,75 pkt.

Wykres 14. Średnia punktów uzyskanych przez wszystkich uczestników z testu wiedzy początkowego i końcowego z zakresu sprzętu

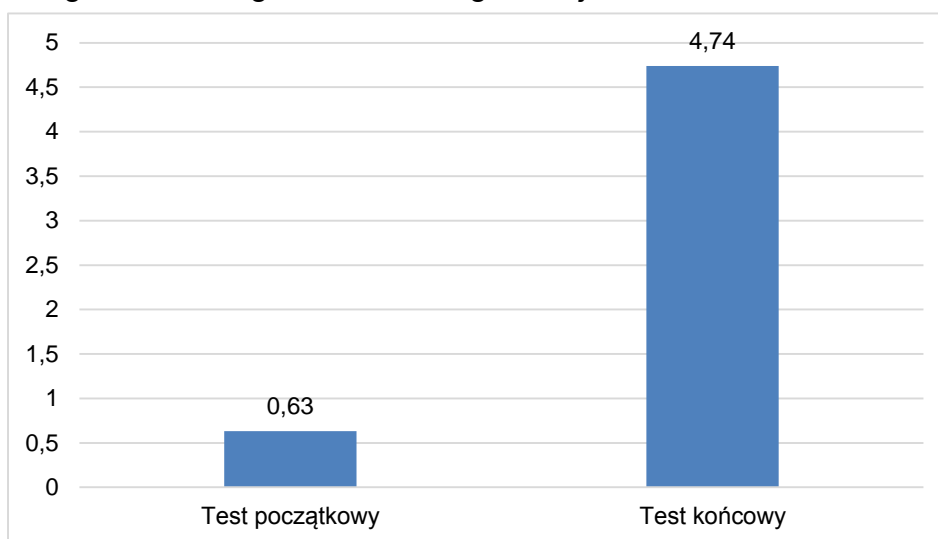
Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Ostatni badany aspekt dotyczył zagadnień związanych z organizacją. W pytaniach z tego zakresu uzyskiwano średnio 0,63 pkt w teście początkowym i odpowiednio w teście końcowym 4,74 pkt.

Wykres 15. Średnia punktów uzyskanych przez Uczestników z testu wiedzy początkowego i końcowego z zakresu organizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet

W celu lepszego zobrazowania procesu ewaluacji wyniki z wszystkich edycji projektu zostały uśrednione.

Wskaźniki, które uzyskano podczas pierwszego i drugiego etapu ankiet dają pełen obraz, jak kształtował się przyrost wiedzy w danym badanym obszarze. Warto podkreślić fakt, że niektóre, poruszane w czasie praktyk, zagadnienia były już wcześniej znane nauczycielom. Udział nauczycieli i instruktorów, w praktykach pozwolił usystematyzować zdobytą już wcześniej wiedzę. Z kolei obszary, w których ta wiedza była niewystarczająca, uległy znacznej poprawie. Dane dotyczące poszczególnych pytań zostały zawarte w poniższej tabeli.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 19. Zestawienie średnich punktów uzyskanych przez wszystkich uczestników praktyk w teście początkowym i końcowym.

Nr pytania	Treść pytania	Test początkowy	Test końcowy
1.	Jakie znasz metody prowadzenia ciasta pszennego?	4,05	4,97
2.	Opisz krótko prowadzenie ciasta pszennego metodą dwufazową.	3,40	4,95
3.	Jakie znasz środki spulchniające? Podaj ich znaczenie przy wypieku ciasta.	4,01	4,96
4.	W jakim celu stosuje się chłodzenie szokowe?	1,13	4,87
5.	W jakim celu stosuje się mrożenie szokowe?	0,90	4,86
6.	Wymień elementy pieców wsadowych.	1,10	4,73
7.	Co się składa na linię do produkcji chleba?	0,70	4,8
8.	Czym wyróżnia się sposób ważenia kęsów ciasta w linii do chleba typu Ceres?	0,05	4,82
9.	Co to jest walcówka? Zasada działania i przeznaczenie?	0,88	4,86
10.	Rodzaje ubijaczek stosowanych w zakładach cukierniczych.	0,73	4,34
11.	Jak przebiega proces temperowania czekolady i w jakim celu się go stosuje?	0,65	4,91
12.	Czym charakteryzuje się styl angielski w produkcji tortów?	1,34	4,73
13.	Proszę opisać proces produkcji blatów biszkoptowych.	1,89	4,58
14.	Opisz produkcję masy makowej do produkcji makowca.	1,55	4,62
15.	Czym różni się ciasto drożdżowe cukiernicze od piekarniczego?	1,61	4,73
16.	Jaka jest różnica pomiędzy mąką pszenną a żytnią?	2,17	4,73
17.	Wymień podstawowe składniki mlecza drożdżowego.	0,90	4,82
18.	Optymalna temperatura przechowywania żuru w „stanie uśpienia bakterii” to zakres:	2,27	5,00

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

19.	Optymalna temperatura przechowywania podmłody pszennej w „stanie uśpiania bakterii” to zakres:	2,02	4,98
20.	Zaznacz składniki potrzebne do wykonania ciasta francuskiego.	4,34	4,98
21.	Z czego składa się kruszonka cukiernicza?	4,43	4,96
22.	Jakie znasz systemy informatyczne przeznaczone dla piekarni, cukierni?	0,06	4,69
23.	Do czego służą systemy informatyczne dla piekarni, cukierni?	0,35	4,77
24.	Wymień cechy charakterystyczne organizacji nowoczesnych przedsiębiorstw piekarniczo – cukierniczych.	0,31	4,68
25.	Jak wygląda przygotowanie gotowych wyrobów do dystrybucji – omów na dowolnie wybranym przykładzie z branży piekarniczo-cukierniczej.	0,66	4,65
Średnia		1,68	4,80

Źródło: Opracowanie własne na podstawie testów wiedzy

3.7. Analiza dzienników praktyk

W praktykach zawodowych uczestniczyło 286 nauczycieli przedmiotów zawodowych. Czas trwania praktyk zaplanowano na 80 godzin (8 godzin dziennie przez 10 dni roboczych).

Niniejsza analiza powstała w oparciu o analizę danych/treści zawartych w dziennikach praktyk wypełnianych przez praktykantów i ich opiekunów z ramienia przedsiębiorstwa przyjmującego. Wzór dziennika został opracowany na potrzeby projektu „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych.

Po wypełnieniu dziennik zawierał następujące informacje:

- informacje ogólne – dane osobowe uczestnika/czki praktyk, dane personalne

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

- opiekunów praktyk, dane dotyczące instytucji przyjmującej, termin realizacji praktyki,
- listę obecności uczestnika/czki, podpisaną przez Opiekuna Praktyk i Eksperta Kluczowego,
 - opis realizacji zadań przewidzianych w projekcie dla praktykanta w okresie dwóch tygodni, z terminarzem dziennym,
 - sprawozdanie dotyczące realizacji własnego, samodzielnego projektu zawodowego
 - autoewaluacja,
 - opinię Eksperta Kluczowego (m.in. odnośnie poziomu zaangażowania praktykanta, jego kompetencji i ewentualnych trudności w trakcie praktyk),
 - podpisane potwierdzenie odbycia praktyki,
 - opisane ewentualne wizytacje.

Dzienniki otrzymano od wszystkich uczestników. Należy przy tym podkreślić, że sposób i poziom dokładności zapisu poszczególnych informacji był bardzo zróżnicowany. W związku z powyższym w przypadku niektórych kategorii analitycznych dostępnych było niewiele informacji.

Zastosowano następujące kryteria dla analizy zebranych danych.

W pierwszej kolejności przeprowadzono analizę pod względem wykonania poszczególnych zadań zgodnie z przewidzianym programem praktyk. Ponieważ celem praktyk zawodowych jest nie tylko rozwój wiedzy teoretycznej i zwiększenia konkretnych kompetencji, ale przede wszystkim możliwość zastosowania ich w warunkach rzeczywistych, w drugiej kolejności zbadana została wykorzystana przez BO możliwość wyćwiczenia zdobywanych/poszerzanych umiejętności. Oceny dokonano poprzez analizę autoewaluacji każdego z uczestników po odbyciu całego cyklu zajęć praktycznych.

Analiza dzienników uczestników praktyk pozwoliła potwierdzić, że wszystkie elementy zakładanego programu praktyk zostały zrealizowane w 100%. Żadna z osób nie wykazała innego niż przedstawiony przez organizatorów aspektu działań zawodowych w każdym z określonych dni. Wszyscy uczestnicy wykazali ten sam zakres merytoryczny i praktyczny zajęć.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Z racji, że beneficjenci wypełniali samodzielnie, we własnym zakresie dzienniczki po zrealizowanych zajęciach, w dokumentach pojawia różnorodna forma przekazu informacji zwrotnych. Część osób opisywała w sposób dokładny i szczegółowy poszczególne zrealizowane zadania, część robiła to powierzchownie, nakreślając temat. Beneficjenci byli dobrze poinformowani o założeniach i programie projektu i w sposób świadomy w nim uczestniczyli. Potwierdza to także często pojawiająca się adnotacja w dzienniczkach uwzględniająca „odprawę” jako ważny element przebiegu praktyki każdego dnia.

Istotną kwestią, dotyczącą formy przekazu informacji przez uczestników praktyk jest stosowana terminologia. W zdecydowanej większości sformułowań w rubryce dotyczącej opisu wykonywanej praktyki używane są formy bezosobowe, zawierające słowa: „poznanie”, „udział w”, „produkcja”, „wypiek”, „zapoznanie się z”, „wykonanie”, „sprawdzanie”, „sporządzanie”. Wskazuje to na różnorodne i aktywne formy pracy uczestników. Potwierdzają to notatki dotyczące autoewaluacji po każdym dniu, w których beneficjenci wskazywali najczęściej na zdobyte doświadczenie jako „porównanie wiedzy z praktyką”. Także brak uwag krytycznych w rubryce „Co należy zmienić / jak udoskonalić program praktyk” wskazuje, że NPZ nie mieli żadnych zastrzeżeń co do formy prowadzonych zajęć i spełniły ich oczekiwania i założenia projektu.

Analiza wykorzystania możliwości wyćwiczenia zdobywanych/poszerzanych umiejętności przez BO w praktyce nauczycielskiej

Każdy z Uczestników praktyk został poproszony o dokonanie oceny możliwości wykorzystania wyćwiczonych przez niego w projekcie umiejętności już po jego zakończeniu. Beneficjenci opisywali swoje plany w dzienniczkach.

W odpowiedzi na pytanie – *Jak wpłynie 10 dni odbytych praktyk na pani/pana pracę zawodową?*, wszyscy beneficjenci (100%) odpowiedzieli pozytywnie, wskazując udział w projekcie jako aspekt wiele wnoszący do ich życia zawodowego.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Najczęściej argumentowano, że umiejętności zdobyte podczas praktyk zaktualizują wiedzę nauczycieli w zakresie omawianych i realizowanych zagadnień dotyczących branży piekarsko-cukierniczej. Praktyki pozwoliły im poznać pracę w warunkach rzeczywistych, których do tej pory nie mieli sposobności doświadczyć. Uczestnicy wielokrotnie podkreślali, że dzięki udziałowi w projekcie nastąpiło zwiększenie ich wiedzy teoretycznej i umiejętności w zakresie produkcji pieczywa i wyrobów cukierniczych, co umożliwi im wzbogacenie treści przekładanych uczniom na zajęciach dydaktycznych.

Na kolejne pytanie – *Czy są jakieś ograniczenia we wdrożeniu danej wiedzy w codzienność zawodową?*, niemal wszyscy uczestnicy jednym głosem wysunęli, że największą barierę stanowią dla nich ograniczenia finansowe szkół, w których pracują. Najczęściej argumentowano, iż brakuje funduszy na zakup surowców i innych materiałów, szkolne pracownie są ubogo wyposażone, brakuje profesjonalnych maszyn w warsztatach szkolnych a placówki nie posiadają profesjonalnych programów komputerowych.

Wszyscy pytani wskazali problem na linii – sprzęt – finanse – programy. Żaden z uczestników nie wskazał bariery w postaci czynnika osobowego w postaci niechęci przełożonych czy uczniów do wdrażania nowego programu nauczania. Jediną kwestią zaporową w możliwości wdrożenia postanowień nauczycieli do własnej codzienności zawodowej jest brak wyposażenia szkół w profesjonalny i innowacyjny sprzęt, brak środków na finansowanie zajęć praktycznych uczniów. Jednak ten problem dotyczy przede wszystkim szkolnictwa zawodowego i w żaden sposób nie wpływa na jakość świadczonych usług przez projektodawcę.

Podsumowując dokonaną analizę, można ocenić, iż przygotowanie organizatorów pod względem merytorycznym i praktycznym było wysoce poprawne. Uczestnicy podchodzili z dużym uznaniem do nowoczesnej technologii i metod pracy stosowanych przez Opiekunów Praktyk. Byli zadowoleni z jakości zdobytej wiedzy teoretycznej i z możliwości zweryfikowania jej w praktyce. Z dużym zaangażowaniem zadeklarowali chęć wprowadzenia do swojego warsztatu pracy nowych umiejętności, poznanych metod przekazywania wiedzy i zdobytych informacji.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Istotny czynnik zadowolenia uczestników z zajęć stanowią odpowiedzi na ostatnie pytanie Autoewaluacji – *Czy ma pan/pani propozycje zmian programu praktyk?* Ok. 40% uczestników wskazało, że nie ma propozycji zmian. Pozostałe 60% w sposób bardziej otwarty opisało, iż program był rozbudowany merytorycznie, zrealizowany w stopniu wyczerpującym i na wysokim poziomie. Ponadto zawierał różne metody pracy, ciekawe i różnorodne zagadnienia. Badani bardzo korzystnie wypowiadali się na temat swoich opiekunów praktyk, podkreślając ich wykwalifikowanie i otwartość.

3.8. Analiza raportu Eksperta Kluczowego

Po każdej edycji praktyk Ekspert Kluczowy sporządzał raport, w który określał poziom zrealizowania założeń Projektu. Dla przykładu zamieszczono raport cząstkowy, wystawiony po VII edycji praktyk.

RAPORT CZĄSTKOWY EKSPERTA KLUCZOWEGO Z POSTĘPU REALIZACJI PROJEKTU W ZAKRESIE ZAKŁADANYCH CELÓW

Raport za okres	Od	15.07.2013	Do	26.07.2013
1. Część informacyjna				
1. Tytuł projektu	"Od Ziarenka do Bochenka" doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych			
2. Nazwa skrócona projektu	"Od Ziarenka do Bochenka"			
3. Priorytet	III. Wysoka jakość systemu oświaty			
4. Kody według kryteriów klasyfikacji	3.4. Otwartość systemu edukacji w kontekście uczenia się przez całe życie			
5. Planowany termin rozpoczęcia realizacji projektu	1.10.2012			
6. Planowany termin zakończenia projektu	31.12.2014			
Dane składającego Raport				

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

7. Nazwa	Piekarnia Cukiernia Marek Szabelski
8. Forma prawna	Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą – średnie przedsiębiorstwo
9. Adres	Zwycięstwa 36e, 11-710 Piecki
10. Nr telefonu	89 742 13 04
11. Strona internetowa	www.mszabelski.pl
Osoba do kontaktu	
12. Imię i nazwisko	Marek Szabelski
13. Telefon/ faks	89 742 13 04
2. Część rzeczowa	
14. Opis działań /etapów zrealizowanych w okresie sprawozdawczym	<p>Realizacja praktyk dla 12-tu Nauczycieli Przedmiotów Zawodowych oraz Instruktorów Praktycznej Nauki Zawodu</p> <p>w Piekarni Cukierni Marek Szabelski w Pieckach:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Zapewnienie usług hotelarskich, gastronomicznych, surowców i materiałów -Obsługa dokumentacji praktyk przez ZZZP – przygotowanie umów, list obecności, list odbioru świadczeń etc. -Zabezpieczenie w stroje robocze, ubezpieczenie, produkcja dzienników praktyk, zwrot kosztów, pranie odzieży roboczej -Kontrola merytoryczna wdrażania programów przez eksperta kluczowego, sporządzenie raportów indywidualnych dla każdego NPZ -Opracowywanie i wydanie certyfikatów udziału w praktykach
15. Problemy napotkane w czasie realizacji projektu	<p>W trakcie realizacji praktyk nie napotkano większych żadnych merytorycznych, organizacyjnych, logistycznych. Współpraca ZZZP z podmiotami świadczącymi usługi hotelarskie, gastronomiczne, dostarczające surowce i materiały była zadawalająca. Opiekunowie praktyk wywiązali się ze swoich obowiązków zapewniając Uczestnikom kompleksowe wsparcie merytoryczne. Żaden z Uczestników nie zgłosił skargi na oferowane świadczenia, materiały, usługi, na opiekę Opiekunów, wręcz przeciwnie, wyrażając swoje ogromne zadowolenia z przebiegu zajęć. W bezpośrednim kontakcie odnotowano pozytywne opinie i informacje zwrotne. Nie zgłaszano formalnych uwag do przewidzianego programu praktyk.</p>

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Analiza raportu Eksperta Kluczowego z realizacji VII edycji praktyk, podobnie jak w przypadku wcześniejszych i późniejszych edycji pozwala wysnuć wniosek, iż zostały zrealizowane wszystkie założenia projektu, a wszelkie podjęte działania przeprowadzono zgodnie z jego harmonogramem. Nie odnotowano żadnych problemów natury technicznej, organizacyjnej, metodycznej oraz w zakresie zasobów ludzkich. Przez minione edycje program został doprecyzowany i opanowany tak, że wszelkie działania szły w 100% poprawnie. W opinii Eksperta nie było potrzeby wprowadzania zasadniczych zmian w projekcie. Ekspert nie dostrzegał żadnych kwestii wymagających poprawy bądź ulepszenia. Wskazywał na zasadność programu prowadzonych zajęć, zadowolenie uczestników oraz owocną współpracę z Zespołem Zarządzającym Projektem oraz Opiekunami Praktyk.

Ekspert Kluczowy przygotowywał również wspomniane wcześniej Indywidualne Oceny Uczestników Projektu. Jest to esencja tego, jak zmieniały się kompetencje i umiejętności każdego nauczyciela oraz zestaw wskazówek, co należy poprawić, by móc optymalnie wykorzystywać swoją wiedzę.

Dokument ten składał się z trzech części:

Część I została sporządzona na podstawie przeprowadzonych testów wiedzy początkowej i końcowej w której uwzględniono obszary wiedzy z zakresu aktualnie stosowanej :

1. technologii,
2. sprzętu
3. organizacji nowoczesnych przedsiębiorstw piekarsko- cukierniczych.

W części tej zawarto podsumowanie wyników ze wskazaniem na obszary charakteryzujące się największym deficytem.

Część II sporządzona na podstawie obserwacji uczestnika w trakcie przebiegu praktyk. Ocenie poddano umiejętności praktyczne uczestnika w technologii produkcji piekarsko-cukierniczej. Wskazano na obszary „mocne” oraz „wymagające wzmocnienia”.

Część III zawiera wskazówki rozwojowe uczestnika projektu, które zostały

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

opracowane na podstawie wniosków z obserwacji oraz wyników z przeprowadzonych testów.

Przykładowa ocena znajduje się poniżej. Dla ochrony danych osobowych usunięto z niej wszelkie informacje, które mogłyby wskazać, dla którego z Uczestników raport ten został przygotowany.

INDYWIDUALNA OCENA UCZESTNICZKI PROJEKTU „OD ZIARENKA DO BOCHENKA” DOSKONALENIE NAUCZYCIELI PRZEDMIOTÓW ZAWODOWYCH PANI „X”

Indywidualna ocena Nauczyciela Przedmiotów Zawodowych to dokument składający się z trzech części:

Część I została sporządzona na podstawie przeprowadzonych testów wiedzy początkowej i końcowej w której uwzględniono obszary wiedzy z zakresu aktualnie stosowanej :

4. technologii,
5. sprzętu
6. organizacji nowoczesnych przedsiębiorstw piekarsko- cukierniczych.

W części tej zawarto podsumowanie wyników ze wskazaniem na obszary charakteryzujące się największym deficytem.

Część II sporządzona na podstawie obserwacji uczestnika w trakcie przebiegu praktyk. Ocenie poddano umiejętności praktyczne uczestnika w technologii produkcji piekarsko-cukierniczej. Wskazano na obszary „mocne” oraz „wymagające wzmocnienia”.

Część III zawiera wskazówki rozwojowe uczestnika projektu, które zostały opracowane na podstawie wniosków z obserwacji oraz wyników z przeprowadzonych testów.

1. Analiza wyników testu początkowego oraz końcowego.

Ocena ogólna: średnia ocena uzyskana w teście początkowym wyniosła 1,3 w skali 5 punktowej, test końcowy został oceniony na 5,0 pkt. co daje wzrost o 2,7 pkt.

Nr. pytania	Ocena testu początkowego (In)	Ocena testu końcowego (Out)	Obszar wiedzy
1. Jakież są metody prowadzenia ciasta pszennego?	5	5	Technologia
2. Opisz krótko prowadzenie ciasta pszennego metodą dwufazową.	3	5	Technologia
3. Jakież są środki spulchniające? Podaj ich znaczenie przy wypieku	5	5	Technologia

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

ciasta.			
4. W jakim celu stosuje się chłodzenie szokowe?	0	5	Technologia/Sprzęt
5. W jakim celu stosuje się mrożenie szokowe?	0	5	Technologia/Sprzęt
6. Wymień elementy pieców wsadowych.	0	5	Sprzęt/Technologia/Organizacja
7. Co się składa na linię do produkcji chleba?	0	5	Sprzęt /Organizacja
8. Czym wyróżnia się sposób ważenia kęsów ciasta w linii do chleba typu Ceres	0	5	Sprzęt/Technologia/Organizacja
9. Co to jest walcówka? Zasada działania i przeznaczenie?	0	5	Sprzęt/ Technologia/Organizacja
10. Rodzaje ubijaczek stosowanych w zakładach cukierniczych?	0	5	Sprzęt/Technologia
11. Jak przebiega proces temperowania czekolady i w jakim celu się go stosuje?	0	5	Technologia/Sprzęt
12. Czym charakteryzuje się styl angielski w produkcji tortów?	2	5	Technologia
13. Proszę opisać proces produkcji blatów biszkoptowych.	1	5	Technologia/Sprzęt
14. Opisz produkcję masy makowej do produkcji makowca.	0	5	Technologia/Sprzęt/Organizacja
15. Czym różni się ciasto drożdżowe cukiernicze od piekarniczego?	0	5	Technologia
16. Jaka jest różnica pomiędzy mąką pszenna a żytnią?	1	5	Technologia/ Sprzęt
17. Wymień podstawowe składniki mlecza drożdżowego	0	5	Technologia
18. Optymalna temperatura przechowywania żuru w „stanie uśpienia bakterii” to zakres:	5	5	Technologia/Sprzęt
19. Optymalna temperatura przechowywania podmłody pszennej w „stanie uśpienia bakterii” to zakres:	0	5	Technologia/Sprzęt
20. Zaznacz składniki potrzebne do wykonania ciasta francuskiego:	5	5	Technologia
21. Z czego składa się kruszonka cukiernicza?	5	5	Technologia
22. Jakie znasz systemy informatyczne przeznaczone dla piekarni, cukierni?	0	5	Sprzęt/Organizacja
23. Do czego służą systemy informatyczne dla piekarni, cukierni?	0	5	Sprzęt/ Organizacja, Technologia
24. Wymień cechy charakterystyczne organizacji nowoczesnych przedsiębiorstw piekarniczo –	0	5	Organizacja/Sprzęt

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

cukierniczych.			
25. Jak wygląda przygotowanie gotowych wyrobów do dystrybucji - omów na dowolnie wybranym przykładzie z branży piekarniczo-cukierniczej.	0	4	Sprzęt/ Organizacja/Technologia
Średnia ocena	1,3	5,0	

Wiedza z zakresu Technologii: Pani „X” wykazała się bardzo małą znajomością zagadnień w tematyce technologii stosowanych w nowoczesnym zakładzie piekarsko cukierniczym. Wykazała się znajomością bardzo podstawowych technologii cukierniczych i w minimalnym stopniu piekarniczych. Otrzymała 32 punkty w teście początkowym na 110 możliwych do uzyskania za odpowiedzi na pytania z obszaru technologii. W ocenie końcowej testu uzyskała wynik niemal maksymalny 109 punktów co oznacza, że w wyniku odbytych praktyk uczestniczka znacznie pogłębiła wiedzę w obszarze technologii stosowanych w nowoczesnych zakładach piekarsko- cukierniczych.

Wiedza z zakresu Sprzętu: Pani „X” osiągnęła bardzo niski wynik w teście początkowym co oznacza znikomy zasób wiedzy w obszarze tematyki sprzętu stosowanego w nowoczesnych zakładach piekarsko - cukierniczych. W teście początkowym Pani „X” uzyskała jedynie 7 pkt. na 85 możliwych. W teście końcowym wynik wyniósł 84 pkt. co wskazuje, że uczestniczka w wyniku praktyk w bardzo dużym stopniu uzupełniła wiedzę w badanym obszarze.

Wiedza z zakresu Organizacji: Uczestniczka wykazała się zerową wiedzą w obszarze organizacji w nowoczesnym przedsiębiorstwie piekarsko cukierniczym w rzeczywistych warunkach pracy. W teście początkowym badającym zasób informacji w tym obszarze na możliwe w uzyskaniu 45 punktów otrzymała 0 pkt. W teście końcowym uzyskała niemal maksymalną liczbę punktów 44,co wskazuje na bardzo duży przyrost wiedzy w tym obszarze.

2. Ocena umiejętności praktycznych uczestnika w technologii produkcji piekarsko-cukierniczej (wskazanie „mocnych i słabych” stron).

MOCNE STRONY:

Pani „X” dała się poznać jako osoba dokładna i precyzyjna w wykonywanych zadaniach, przykładą dużą uwagę do przestrzegania receptur, polecane zadania wykonuje bardzo precyzyjnie i w skupieniu. Jest osobą chętną do współpracy i nastawioną na zdobycie nowych informacji. Bardzo szybko przyswaja nowe informacje i umiejętnie stosuje je w praktyce. Była bardzo zaciekawiona zarówno nowymi technikami pracy piekarza jak i cukiernika. Szybko potrafiła przełożyć teorię na czynności praktyczne.

SŁABE STRONY:

W trakcie praktyk dało się zaobserwować niską wiedzę w zakresie nowoczesnych technologii stosowanych zarówno w cukiernictwie jak i piekarnictwie. Posiada małą wiedzę na temat asortymentu i możliwości produkcyjnych w nowoczesnych zakładach. Nie zna zastosowania dla wielu pojawiających się w produkcji surowców, wykazała małą znajomości technik zdobnictwa.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

3. Wskazówki rozwojowe dla uczestnika projektu.

Pani „X” powinna przede wszystkim pogłębić wiedzę z obszaru cukiernictwa. Zdobyte w trakcie praktyk doświadczenie i wiedzę powinna stale powtarzać w warsztacie szkolnym i domowym. Warto aby wprowadzała w swojej pracy nowe techniki pracy, przepisy, surowce które może zakupić np. przez Internet. Uczestniczka powinna stale uzupełniać wiedzę i umiejętności praktyczne np. czytając poradniki, oglądając tematyczne programy telewizyjne, uczestnicząc w pokazach czy targach piekarniczo-cukierniczych. Bardzo wiele możliwości doskonalenia zawodowego może uzyskać dzięki uczestnictwu w szkoleniach zawodowych czy podobnych projektach unijnych. Wiele możliwości na poszerzenie kwalifikacji zawodowych dają także studia podyplomowe, których tematyka odzwierciedla bieżące trendy i zapotrzebowania na rynku pracy.

Warto aby w codziennej pracy starała się nawiązywać kontakty z osobami na co dzień pracującymi w zawodzie np. zapraszając na zajęcia pracowników piekarni czy cukierni, organizując zajęcia zawodowznawcze w zakładach pracy.

Sporządził Ekspert Kluczowy
Marek Szabelski

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

3.9. Analiza jakościowa materiału z wywiadu z Ekspertem Kluczowym

Po zakończeniu XXIV edycji praktyk przeprowadzono rozmowę z Panem Markiem Szabelskim, Ekspertem Kluczowym projektu. Z racji, że była to edycja kluczowa, zamykająca projekt, wywiad miał na celu zweryfikowanie opinii Eksperta nt. Projektu. Transkrypcja wywiadu znajduje się poniżej.

Ewaluator: *Jak ocenia Pan realizację Projektu w Pańskim przedsiębiorstwie, czy udało się zachować przyjęte wcześniej reguły współpracy praktykantami i program kształcenia?*

Pan Marek Szabelski, Ekspert Kluczowy: Nie powiem zapewne nic odkrywczego, ale tak, udało nam się zrealizować założenia i zachować reguły współpracy z praktykantami. Sama współpraca układała się bardzo dobrze, nauczyciele byli zdeterminowani, chcieli się uczyć, myśmy te potrzeby starali się zaspokoić. Owszem, zdarzały się pewne niedociągnięcia. Ale porządkowaliśmy je na bieżąco, staraliśmy się, by nie zakłócały nawet w najmniejszym stopniu przebiegu praktyk.

Ewaluator: *Jak wyglądała Pańska współpraca z uczestnikami praktyk, czy często przychodzili po radę i wsparcie?*

Pan Marek Szabelski, Ekspert Kluczowy: Rozmawialiśmy ze sobą codziennie, codziennie rano też spotykaliśmy się, ustalaliśmy plan pracy, doradzaliśmy. Zdarzało się również i tak, że nauczyciele wracali do nas, np. z rodziną, by pokazać miejsce praktyk. Telefony po poradę również mają miejsce.

Ewaluator: *Jak ocenia Pan zaangażowanie i motywację nauczycieli do poznawania nowego dla nich aspektu wiedzy praktycznej, czy są chętni do pracy fizycznej czy trzeba ich dodatkowo zachęcać?*

Pan Marek Szabelski, Ekspert Kluczowy: Nauczyciele są teoretykami, zdają sobie sprawę, że muszą posiadać też wiedzę praktyczną, która jest wręcz niezbędna. Jeśli

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

dobrze przekazywać wiedzę, muszą poznać przedsiębiorstwo niemalże od podszewki. Duża ich rola w tym, byśmy wykształcili odpowiednią kadrę zawodową. Nam też na tym zależy, więc robiliśmy, co mogliśmy. Praca fizyczna ich nie odstraszała.

Ewaluator: *Czy zdarzyło się Panu, że któryś z uczestników poprzedniej edycji już po zakończeniu praktyk kontaktował się z Panem, bądź z opiekunami praktyk i potrzebował jakiegoś wsparcia i uzupełnienia zdobytych informacji?*

Pan Marek Szabelski, Ekspert Kluczowy: Jak najbardziej, mamy kontakt z uczestnikami. Cieszy nas niezmiernie, gdy ktoś dzwoni, pyta. To bardzo przyjemne móc zbudować taki autorytet, że nawet po projekcie nauczyciele myślą o nas jak o tych, którzy im pomogą i ich wesprą.

Ewaluator: *Jak przebiegała współpraca między Panem, a opiekunami praktyk dotycząca aspektów kształcenia uczestników, czy pojawiły się jakieś rozbieżności w wizji przekazywania wiedzy czy jest ona wspólna dla wszystkich Państwa?*

Pan Marek Szabelski, Ekspert Kluczowy: Współpraca była na dobrym poziomie, mieliśmy wypracowany sposób działania. Rozbieżności również nie było. Przez tak wiele edycji pewne rzeczy udało się zniwelować.

Ewaluator: *Jak ocenia Pan na bazie własnej obserwacji, kontaktów z uczestnikami – czy uda się osiągnąć główny cel projektu, tzn. wypracować w ścisłej współpracy z przedsiębiorcami i szkołami zawodowymi nowego podejścia do nauczania praktycznego w branży piekarsko-cukierniczej w kompleksowej technologii od pola do stołu?*

Pan Marek Szabelski, Ekspert Kluczowy: Taką mam nadzieję. Przez ten cały czas w to wierzyliśmy i wierzymy nadal. Chcemy pokazać, jako przedsiębiorstwo, że można dobrze funkcjonować jednocześnie ucząc innych. Oby to było taką dobrą praktyką, która będzie odwzorowywana przez nauczycieli również lokalnie.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Ewaluator: *Jak Pan ocenia, czy projekty edukacyjne takie jak „Od ziarenka do bochenka” skierowane do nauczycieli przedmiotów zawodowych są odpowiedzią na potrzeby rynku pracy czy należałoby podjąć inne działania w celu wypracowania nowego podejścia do nauczania praktycznego w branży piekarsko-cukierniczej?*

Pan Marek Szabelski, Ekspert Kluczowy: Uważam, że tak, są odpowiedzią, ale trzeba wziąć pod uwagę również to, że finansowanie kiedyś może się skończyć, dlatego dobrze by było wypracować pewne strategie na linii przedsiębiorstwo – szkoła.

Ewaluator: *Czy w trakcie Projektu pojawiły się jakieś refleksje, wnioski, które chciałby Pan przytoczyć?*

Pan Marek Szabelski, Ekspert Kluczowy: Projekt był dużym przedsięwzięciem, również wyjątkowym, ale daliśmy radę. Liczę, że uda się przełożyć to na rozwój nowego podejścia do nauczania w branży piekarniczo – cukierniczej.

Analizując rozmowę z Ekspertem Kluczowym, po zakończeniu XXIV edycji praktyk dla Nauczycieli Przedmiotów Zawodowych można ocenić, że wszystkie założenia Projektodawcy zostały zrealizowane pomyślnie.

Udało się pogodzić organizację praktyk w zakładzie produkcyjnym z nieprzerwaną pracą piekarni i cukierni. Udało się utrzymać efektywny system komunikacji na linii Opiekunowie Praktyk – Ekspert Kluczowy. Udało się wprowadzić partnerskie relacje pomiędzy organizatorami a Uczestnikami, tworząc atmosferę wzajemnego zaufania, ułatwiającą przekazywanie wiedzy. Ponadto Uczestnicy chętnie podtrzymują zawarte kontakty z właścicielami wracając i prezentując swoim uczniom zakład piekarniczo-cukierniczy, ucząc ich tym samym praktycznego aspektu zawodu. Wydaje się to być realizacją zasadniczego i podstawowego celu wypracowywania systemu „od pola do stołu” w tej branży.

W podobnym tonie wypowiadali się Opiekunowie Praktyk, którzy byli bardzo radzi z zaangażowania uczestników, z chęci podnoszenia wiedzy i kompetencji. Pomyślnie to rokuje o realizacji założeń projektu i wdrożeniu

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

nowoczesnego podejścia nauczania młodzieży do szkół.

3.10. Analiza jakościowa materiału z wywiadu z Opiekunem Praktyk

W ramach wszystkich edycji ewaluacji poddana została także ocena Opiekunów Praktyk dotycząca przebiegu i realizacji zajęć. Poniżej zamieszczono transkrypcję wywiadu z jednym z Opiekunów, Panem Maciejem Szabelskim. Wywiad ten odbył się po zakończeniu XXIV edycji praktyk. Wywiad z drugim Opiekunem znajduje się w cząstkowym raporcie.

Ewaluator: *Jak ocenia Pan realizację praktyk pod względem merytorycznym i praktycznym, czy udało się wypracować przyjęte wcześniej założenia współpracy z praktykantami?*

Maciej Szabelski, Opiekun Praktyk: Ze względu na jednolity program praktyk, zajęcia w poszczególnych grupach wyglądały niemalże identycznie. Różnice zależały od ciekawości nauczycieli, pytań, które zadawali, czy też dodatkowych zagadnień, które chcieli poruszyć. Każda edycja była na bardzo wysokim poziomie merytorycznym i praktycznym. Co do założeń, to oczywiście, udało się je wypracować. Po zrealizowaniu tylu edycji praktyk niewiele mogło nas zaskoczyć.

Ewaluator: *Jak wyglądała Pana współpraca z uczestnikami praktyk, czy często zadawali pytania dotyczące tego, czym się aktualnie zajmowali?*

Maciej Szabelski, Opiekun Praktyk: Niemalże wszyscy nauczycieli byli chętni to zgłębiania wiedzy. Nie przeszkadzało im, że pracują fizycznie. Pytania, oczywiście, pojawiały się. Jak już wspominałem, ich natężenie i kierunki zależały od grupy. Nauczyciele wykorzystywali to, co im proponowaliśmy w 120%.

Ewaluator: *Jak ocenia Pan zaangażowanie i motywację nauczycieli do poznawania nowego dla nich aspektu wiedzy praktycznej, czy są chętni do pracy fizycznej?*

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Maciej Szabelski, Opiekun Praktyk: Byli bardzo zmotywowani, choć początkowo nieco obawiali się, czy poradzą sobie np. z obsługą urządzeń. Ale radzili sobie z naszą pomocą i swoim zaangażowaniem. Jeśli chodzi o pracę fizyczną dostosowywali obowiązki do swoich sił.

Ewaluator: *Jak wyglądała pana współpraca z Ekspertem Kluczowym?*

Maciej Szabelski, Opiekun Praktyk: W zasadzie mam zastrzeżeń. Na przestrzeni tyłu edycji praktyk wypracowaliśmy sobie pewien schemat działania, który powtarzaliśmy codziennie i sprawdził się. Ekspert Kluczowy Wspierał nas i pomagał nam.

Ewaluator: *Czy z perspektywy wszystkich edycji praktyk pojawiły się jakieś wnioski, refleksje?*

Maciej Szabelski, Opiekun Praktyk: Na pewno takie, że zrobiliśmy dużo dobrego. Nauczyciele chcieli tu być, angażowali się i uczyli. Ważne jest, by teraz tę wiedzę wykorzystali.

3.11 Analiza jakościowa z materiału z wywiadu z Uczestnikami Praktyk

Jako kolejną z form ewaluacji i pozyskania informacji w zakresie przyjętych kryteriów: trafności, efektywności, skuteczności, oddziaływania oraz trwałości efektów realizowanego projektu, wykorzystano wywiad (IDI) z 2 Uczestniczkami każdej edycji praktyk. Dla zachowania anonimowości osób udzielających wywiadu, zapewniającej większą szczerłość odpowiedzi i przemyśleń, zastosowano jedynie dane statystyczne dotyczące płci i wieku. Transkrypcja dwóch przykładowych wywiadów znajduje się poniżej.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wywiad z jednym z uczestników projektu, 47 lat

Ewaluator: *Co zmotywowało Pana do udziału w Projekcie?*

Uczestnik: Motywatorów było dużo, ale przede wszystkim zainteresowała mnie poruszana tematyka z zakresu cukiernictwa i piekarnictwa. Mam oczywiście swoje powody, ponieważ w szkole, w której nauczam, od niedawna pojawił się właśnie aspekt piekarnictwa i cukiernictwa. Zależy mi więc na tym, by zobaczyć, jak to wygląda w praktyce a nie tylko w teorii.

Ewaluator: *Czy zrealizowane zajęcia spełniły Pana oczekiwania sprzed przystąpienia do Projektu?*

Uczestnik: Jak najbardziej. Wspomniałem we wcześniejszej odpowiedzi, że chciałbym poznać funkcjonowanie zakładów od strony praktycznej. Tutaj jesteśmy w realnej produkcji, widzimy taśmę produkcyjną, zarówno w piekarni jak i cukierni, gdzie poznawaliśmy tajniki obsługi maszyn, różnych urządzeń, receptur, jak praktycznie wykonuje się wyroby. Z pełną więc odpowiedzialnością mówię: tak projekt spełnił moje oczekiwania.

Ewaluator: *Jak 10 dni praktyk, Pana zdaniem, wpłynie na Pana pracę zawodową? W jaki sposób przełoży Pan tę wiedzę w praktyce edukacyjnej?*

Uczestnik: Zdobyta przeze mnie wiedza jak najbardziej wpłynie na moją pracę zawodową. Przede wszystkim pozwoli zorganizować zajęcia w nieco inny sposób, niż do tej pory. Będę mógł zwrócić większą uwagę na manualne wykonywanie ćwiczeń a także wzbogacić asortyment tego, co możemy sami wykonać na zajęciach. Czyli nie tylko tradycyjne wyroby, które są objęte klasycznym programem nauczania, ale mogę wyjść poza ramy, pokazać dzieciom, co jest teraz, mówiąc kolokwialnie, na topie w piekarnictwie i cukiernictwie.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Ewaluator: *Jakie trudności bądź ograniczenia może Pan napotkać podczas przekazywania tej wiedzy uczniom?*

Uczestnik: Podstawowy problem w szkole to kłopoty ze zdobyciem produktów oraz z dostępnością do maszyn. To jest największa bolączka, ponieważ pracujemy na sprzęcie przestarzałym a na fotografii czy ilustracji nie da się wszystkiego pokazać tak, jak to wygląda w realnym świecie. I to jest główny problem, bo po udziale w Projekcie będziemy mieć znacznie większe umiejętności. Ale możemy nie mieć możliwości wykorzystać ich w pełni. Mimo wszystko postaramy się wykorzystać jak najlepiej się uda.

Ewaluator: *Czy ma Pan możliwość by przeciwdziałać tym przeciwnościom?*

Uczestnik: Jak najbardziej tak. Cały czas zgłaszamy zapotrzebowanie na składniki, sprzęt, bierzemy udział, przynajmniej w mojej szkole, w różnych projektach, które pozwalają na dofinansowanie i wyposażenie bazy sprzętowej. Uczestniczyliśmy w projekcie gastronomicznym, w którym miasto dokupiło nam taki sprzęt, że szkoła zwyczajnie nie byłaby w stanie sfinansować go sobie sama. Staramy się robić to, na co pozwala nam i czas i możliwości.

Ewaluator: *Czy został Pan zachęcony przez organizatorów do wyrażania opinii o programie praktyk tudzież wprowadzania zmian?*

Uczestnik: Jak najbardziej. Mogliśmy zgłaszać własne inicjatywy, pomimo tego, że realizowany program był bardzo ambitny. Zawierał wszystkie te nowości, które obowiązują obecnie w piekarnictwie i cukiernictwie.

Ewaluator: *Czy poznał Pan może oczekiwania przedsiębiorców co do kompetencji przyszłych absolwentów?*

Uczestnik: Tak, udało się poznać oczekiwania względem absolwentów. Przede wszystkim samo narzuca się, że konieczna jest znajomość nowych sprzętów. Pracodawcy oczekują, że uczeń choć w minimalnym zakresie będzie potrafił poruszać się wokół tego nowoczesnego sprzętu. No a szkoła nie jest niestety

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

w stanie przygotować go to tego tak, jakbyśmy sobie tego wszyscy życzyli.

Ewaluator: *Czy zdaniem Pana działania przewidziane w projekcie pozwolą na wypracowanie ścisłej współpracy z przedsiębiorcami i szkołami zawodowymi, nowego podejścia do nauczania praktycznego w branży piekarsko-cukierniczej?*

Uczestnik: Mam nadzieję. W naszej szkole również, po poznaniu tej gałęzi działalności, będziemy chcieli nawiązać ściślejszą współpracę z sektorem piekarzy, może jakimiś mniejszymi zakładami. Jak najbardziej tak.

Ewaluator: *Jak Zespół Zarządzający Projektem i Opiekunowie Praktyk przyczynili się do podtrzymania, bądź wzrostu motywacji Pana do pracy na obecnym poziomie?*

Uczestnik: Otoczyli wszystkich szeroką opieką, od dnia przyjazdu a nawet wcześniej, żeby w pełni sił przyjechać do pracy. Organizowano atrakcje, które umiliły pobyt od początku do końca.

Ewaluator: *Jak ocenia Pan, czy działania informacyjno-promocyjne prowadzono zgodnie z założeniem projektu i wymaganiami Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki?*

Uczestnik: Jak najbardziej, przynajmniej w tym środowisku, w którym ja się obracam był pozytywny oddźwięk. Do szkoły przychodziły ulotki, foldery, do których można było zajrzeć, jakieś materiały. Poza tym poczta pantoflowa, ludzie informowali się wzajemnie o Projekcie.

Ewaluator: *Czy wzięłby udział w podobnym projekcie jeszcze raz?*

Uczestnik: Jak najbardziej! Oby tylko pasowały terminy i była zgoda dyrekcji.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wywiad z jedną z Uczestniczek, lat 28.

Ewaluator: *Co zmotywowało Panią do udziału w Projekcie?*

Uczestniczka: *Pierwszy powód to to, że jestem początkującym nauczycielem - mój staż pracy to niecałe 4 lata. Kolejnym powodem było to, że pracuję w szkole, na kierunku Technik Żywienia i Usług Gastronomicznych i prowadzę zajęcia w klasach, gdzie jedne z zajęć to właśnie wyroby cukiernicze. Nie ukrywam, że ciężko by mi było poprowadzić te zajęcia nie mając wcześniej takiego doświadczenia, jakie zdobyłam tutaj, przez minione dwa tygodnie. Muszę przyznać, że uczyłam młodzież bardzo teoretycznie, bałam się pokazywać im różne nowinki, wyroby, bo sama nie potrafiłam ich robić. Jak więc mogę pokazywać je komuś? Bardzo długo szukałam projektu, który pozwoliłby mi nauczyć się tych wszystkich nowości, tych elementów dekoracyjnych różnych ciast. I przede wszystkim samej poćwiczyć i nauczyć się. Dlatego właśnie skorzystałam z tego projektu.*

Ewaluator: *Czy zrealizowane zajęcia spełniły Pani oczekiwania sprzed przystąpienia do Projektu?*

Uczestniczka: Tak, jak najbardziej tak. Mogliśmy jednocześnie pracować i zadawać pytania. Było ich bardzo dużo, ale żadne nie pozostało bez odpowiedzi. Opiekunowie byli przygotowani na bardzo wysokim poziomie merytorycznym.

Ewaluator: *Jak 10 dni praktyk, Pani zdaniem, wpłynie na Pani pracę zawodową? W jaki sposób przełoży Pani tę wiedzę w praktyce edukacyjnej?*

Uczestniczka: Będę starała się przekazać uczniom wszystko to, czego się tutaj nauczyłam. Będę im demonstrować swoje umiejętności i będziemy próbowali też wspólnie je rozwijać.

Ewaluator: *Jakie trudności bądź ograniczenia może Pani napotkać podczas przekazywania tej wiedzy uczniom? Czy ma Pani możliwość przeciwdziałać tym trudnościom?*

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Uczestniczka: Na pewno brak środków i to, co się z tym wiąże, czyli niedostosowanie i nieodpowiednie wyposażenie pracowni gastronomicznych. Mimo wszystko spróbujemy sobie z tym radzić. Jest jeszcze problem związany z tym, że młodzież, z którą prowadzę zajęcia praktyczne, nie ma wystarczających możliwości finansowych, by kupować składniki na zajęcia praktyczne. Dlatego też staram się szukać jakiś rozwiązań, sponsoringu, by w pewnym stopniu pozyskać te surowce, które młodzież musi wykorzystywać, by przygotować te dania. Ale też nie wszystko mogę zorganizować. Podstawowym problemem jest to, że młodzież często nie ma pieniędzy na takie codzienne składki. Staramy się to jakoś rozwiązywać, np. poprzez pracę grupową a nie indywidualną, gdzie składka rozkłada się na kilka osób i jest odpowiednio niższa.

Ewaluator: *Czy została Pani zachęcona przez organizatorów do wyrażania opinii o programie praktyk tudzież wprowadzania zmian?*

Uczestniczka: Jak najbardziej tak. I korzystaliśmy z tego, pomimo obszerności stworzonego programu.

Ewaluator: *Czy poznała Pani może oczekiwania przedsiębiorców co do kompetencji przyszłych absolwentów?*

Uczestniczka: Tak, jak najbardziej tak. Wydaje mi się, że ważna jest znajomość, nawet niewielka, nowego sprzętu. Najlepsze jest to, że będąc tu mogę robić zdjęcia i dokumentować wszystko to, co mogłam zobaczyć. Choć w ten sposób postaram się pokazać to wszystko uczniom.

Ewaluator: *Czy zdaniem Pani działania przewidziane w projekcie pozwolą na wypracowanie w ścisłej współpracy z przedsiębiorcami i szkołami zawodowymi, nowego podejścia do nauczania praktycznego w branży piekarsko-cukierniczej?*

Uczestniczka: Tak, uważam, że tak. Nawet to, że taki zakład jak Pana Szabelskiego umożliwi w ogóle zobaczenie go „od kuchni”. Poszukiwałam dla młodzieży miejsc na praktyki ale niektóre zakłady nie zgadzają się i nie chcą współpracy. Nie wiem,

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

czym jest to spowodowane. Ale są też miejsca, gdzie młodzież może sobie działać i zobaczyć, jak wygląda praca.

Ewaluator: *Jak Zespół Zarządzający Projektem i Opiekunowie Praktyk przyczynili się do podtrzymania, bądź wzrostu Pani motywacji do pracy na obecnym poziomie?*

Uczestniczka: Pierwszą sprawą jest to, że koordynatorzy są przyjaźnie do nas nastawieni. Do projektu ciężko jest się dostać, ponieważ są limity miejsc a dużo chętnych. Ja jestem młodym nauczycielem, bez wypracowanego jeszcze doświadczenia. Kiedy telefonowałam, by zapytać o miejsce, zaproponowano mi wpisanie na listę osób rezerwowych. Sam późniejszy kontakt, niemalże comiesięczny, kiedy to Pani z biura projektu informowała mnie, na jakim są etapie, co możemy zrobić, że wszystko jest na dobrej drodze. Współpraca między nami była super, każdy pomagał rozwiązywać mi pojawiające się problemy. To mój trzeci projekt, ale chyba do tej pory najlepszy.

Ewaluator: *Jak Pani ocenia, czy działania informacyjno-promocyjne prowadzono zgodnie*

z założeniem projektu i wymaganiami Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki?

Uczestniczka: Tak. Bardzo wygodne jest to, że wszystkiego możemy się dowiedzieć ze strony internetowej. Jest bogata, obszerna.

Ewaluator: *Czy wzięłaby Pani udział w podobnym projekcie jeszcze raz?*

Uczestniczka: Oczywiście, jak najbardziej. Choć bolączką może być nowe finansowanie.

Analiza przeprowadzonych wywiadów wskazuje na wysokie zadowolenie uczestników z realizacji praktyk. Zarówno po względem merytorycznym, praktycznym, organizacyjnym, lokalizacyjnym. Podkreślano wartość dodaną uczestnictwa w zajęciach. Wszystkie założenia, zarówno ich jak i organizatorów zostały spełnione.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

W prowadzonych rozmowach na szczególny akcent i uznanie beneficjentów zasługują poszczególne aspekty:

1. Kadra Projektu. Zarówno Ekspert Kluczowy, jak i Opiekunowie Praktyk. Uczestnicy chwalą ich za posiadanie wysokich kompetencji zawodowych, profesjonalizm pracy, życzliwość, wyrozumiałość, cierpliwość, serdeczne podejście do grupy.
2. Program praktyk i wyposażenie zakładu. Uczestnicy są zadowoleni z praktycznych aspektów wiedzy dostarczanej im przez ZZP i z możliwości realizowania zajęć w tak nowoczesnym i dobrze wyposażonym miejscu. Podkreślają, że z chęcią wdrożą poznane aspekty do pracy dydaktycznej. Są zadowoleni z poświęconego wolnego od szkoły czasu na pracę. Nikt z pytanym nie wskazał najmniejszej wątpliwości, ani zastrzeżenia dotyczącego prowadzonych działań zawodowych podczas praktyk.
3. Organizacja i realizacja projektu. Uczestnicy pytani o źródła finansowania projektu nie mieli wątpliwości skąd one pochodzą. Wskazywali na poprawnie zamieszczone oznaczenia i wysokiej jakości materiały dydaktyczne i otrzymaną odzież. Zadowoleni byli z logistyki i zakwaterowania, przejrzystości i jasności codziennych działań.

Ocena wypowiedzi uczestników praktyk wszystkich edycji wskazuje na zasadność, trafność i skuteczność realizacji założeń projektu.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

3.12. Analiza materiału z wywiadu z Zespołem Zarządzającym Projektem

Wywiad z Zespołem Zarządzającym Projektem (Pan Maciej Kamiński – specjalista ds. promocji i rekrutacji, Pani Izabela Toryfter – specjalistka ds. biura projektu)

Ewaluator: *Skąd wziął się pomysł na realizację Projektu „Od ziarenka do bochenka”?*

Odpowiedź 1: Sama geneza projektu wynika z tego, że firma rodzinna, która znała problemy z rekrutacją pracowników, wpadła na pomysł, żeby wpłynąć na model szkolenia w szkołach zawodowych. Chciano spróbować wypuścić na rynek nowy narybek młodzieży, który byłby kształcony w nieco inny sposób. Chcieliśmy wpłynąć na nauczycieli, by tę wiedzę zdobytą u nas przekazywali potem uczniom.

Ewaluator: *Jak układała się współpraca z Ekspertem Kluczowym, Opiekunami Praktyk, czyli grupą która pracowała na praktykach z nauczycielami. Czy odległość biura projektu od miejsca praktyk miała jakiś wpływ na tę współpracę?*

Odpowiedź 1: Mieliśmy tę przyjemność, że współpracowaliśmy z firmą rodzinną, czyli ludźmi, którzy współpracują ze sobą wiele lat, są zgranym teamem. I tak naprawdę z przepływem informacji czy sugestii nie było żadnego programu. Mieliśmy też ten komfort, że część sklepów Piekarni w Pieckach jest zlokalizowana w Olsztynie. To powodowało swobodny przepływ informacji i kontaktów personalnych, także odległość nie miała żadnego znaczenia.

Ewaluator: *Jak układała się współpraca w biurze Projektu? Czy był jasny podział obowiązków? Czy może z perspektywy czasu zmieniliby Państwo coś w systemie swojej pracy?*

Odpowiedź 1: Oczywiście, mieliśmy jasny podział obowiązków. Jednak ze względu na to, że dużo pracy musieliśmy wykonywać poza biurem, musieliśmy się

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

uzupełniać. Także pomimo stricte czystego podziału obowiązków wykonywaliśmy swoje prace naprzemiennie.

Odpowiedź 2: Wspomagaliśmy się w taki sposób, by wszystko było zrealizowane należycie.

Ewaluator: *Jak wyglądała rekrutacja? Czy był jakiś konkretny klucz, schemat postępowania?*

Odpowiedź 1: Jeżeli chodzi o rekrutację, to trzeba tę mieszankę marketingową ułożyć tak, by dotrzeć do grupy docelowej, czyli naszego konkretnego klienta, którego musieliśmy zrekrutować. Najważniejsza była kwestia zdiagnozowania środków komunikacji marketingowej, która najbardziej odpowiadała nauczycielom. Początkowo posługiwaliśmy się Internetem i takimi rzeczami, które są najbardziej powszechne wśród młodszego pokolenia. Natomiast najbardziej na informację i decyzję nauczycieli wpływały stare kanały informacji, czyli mailing, kontakty przez kuratoria a nie nowoczesne kanały informacji.

Ewaluator: *Z jakimi wyzwaniami musieli się Państwo zmierzyć na etapie rekrutacji?*

Odpowiedź 1: Na początku problemy były takie, że marketing mix, który był pierwotnie stworzony, nie był efektywny. Nie można było zrekrutować tej liczby nauczycieli, którą byśmy chcieli. I to było największe wyzwanie na samym początku. Drugim wyzwaniem było właśnie to określenie, jakie formy przekazu będą tymi, które dotrą do naszej grupy docelowej. Tutaj mieliśmy dwie rzeczy, które musieliśmy osiągnąć. Chcieliśmy dotrzeć do dyrektorów, czyli decydentów i równolegle musieliśmy działać na płaszczyźnie samych uczestników, czyli nauczycieli. To były dwie różne rzeczy, ponieważ samych uczestników rekrutuje się nieco inaczej. Nauczycielom musieliśmy przedstawić Projekt w taki sposób, że jest to dla nich rzecz bardzo korzystna, że nauczyciel przyjeżdżający tutaj zdobędzie taką wiedzę, którą będzie mógł później przekazać uczniom. Trzeba było przekonać dyrekcję, że te praktyki są naprawdę merytoryczne i potrzebne.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Ewaluator: *Jak układała się współpraca z Nauczycielami?*

Odpowiedź 1: Staraliśmy się spełnić wszystkie oczekiwania, tzn. jeżeli chodzi o przygotowanie merytoryczne obejmowaliśmy całokształt zagadnienia, ponieważ mieliśmy możliwość dzięki firmie, w której były realizowane praktyki, dokonywać szkolenia i cukierniczego i piekarniczego. Naprawdę obejmowaliśmy całe spectrum dziedziny, którą się zajmowaliśmy. Natomiast trzeba było dobrać mieszankę tak, by nauczyciele, nabywając konkretną wiedzę i umiejętności, mieli możliwość i nauki i odpoczynku.

Odpowiedź 2: Współpraca z nauczycielami generalnie była pomyślna, z pewnymi małymi personalnymi wyjątkami. Ale jeśli pracuje się z tak dużą liczbą osób, nie jesteśmy w stanie tego uniknąć.

Odpowiedź 1: Poza tym biorąc pod uwagę czy wyniki ankiet, czy stronę Projektu na Facebook’u, to gro nauczycieli jest naprawdę zadowolonych z udziału w projekcie.

Ewaluator: *Czy wielu nauczycieli musiało odrzucić możliwość udziału w Projekcie? Jeśli tak, to jakie były tego powody?*

Odpowiedź 1: Bardzo duża grupa nauczycieli nie mogła brać udziału w Projekcie, ponieważ realizowany był w sposób ciągły, w całym okresie. Czyli po zakończeniu jednej edycji był tydzień, dwa przerwy na uporządkowanie i zorganizowanie następnej grupy. Problem był taki, że w trakcie trwania Projektu, czego nikt na początku nie zakładał, nastąpiła zmiana w jakościowym systemie rozliczania nauczycieli. I to właśnie spowodowało drastyczny spadek nauczycieli, którzy mogli skorzystać z tego. Jeśli były szkoły, w których był więcej niż jeden nauczyciel danego przedmiotu, był to mniejszy problem. Natomiast jeśli był tylko jeden nauczyciel, to uniemożliwiało mu to możliwość wzięcia udziału w Projekcie. Na czas nieobecności takiego nauczyciela dyrekcja musiałaby zatrudnić kogoś z zewnątrz, a to nie wchodziło w rachubę. Tak naprawdę to ta podstawa programowa była takim największym problemem, który uniemożliwił nam skuteczną rekrutację przez cały czas.

Odpowiedź 2: Największym zainteresowaniem cieszyły się praktyki w terminie letnim

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

i w czasie ferii, gdzie nauczyciele mogli dysponować swoim własnym czasem według uznania.

Ewaluator: *Jak reagowano na sam udział w projekcie? Zarówno dyrektorzy jak i nauczyciele.*

Odpowiedź 1: Po pierwszych edycjach to jest tak, że dobre produkty bronią się same, więc z nauczycielami nie mieliśmy żadnego problemu. Cichy marketing zadziałał doskonale i ta wiedza o Projekcie została przekazana pocztą pantoflową. Natomiast problem z dyrekcją był taki, że część dyrektorów traktowała udział nauczycieli w Projekcie w sposób negatywny. Chodziło tu o to, że nauczyciele tutaj więcej odpoczywają niż się uczą. Jeżeli dochodziło do jakiejś konstruktywnej rozmowy, to wtedy dopiero można było przekonać dyrekcję, przedstawiając twarde argumenty, czyli jaki materiał i w jaki sposób realizujemy i co będą mogli uzyskać nauczyciele. Dopiero wtedy dyrektorzy rozumieli całą ideę. Mieliśmy większy problem z przekonywaniem samej dyrekcji niż praktykantów.

Ewaluator: *Czy mają Państwo jakieś informacje zwrotne od nauczycieli, którzy skończyli Projekt?*

Odpowiedź 2: Oczywiście, poza licznymi telefonami i mailami, które dostajemy od zadowolonych uczestników, gro nauczycieli pyta, czy będziemy w przyszłości realizować podobne projekty. Pytają również, czy mamy jakiś projekt o podobnej tematyce. Spotykamy się raczej z miłymi słowami, natomiast trochę mniej mamy informacji zwrotnych na temat tego, czy tak naprawdę te praktyki przydały się w ich życiu zawodowym.

Odpowiedź 1: Myślę, że tak naprawdę przydatność tego będzie wymagała interwału czasowego z racji tego, że ideą naszych praktyk jest to, żeby przekazywać tę wiedzę uczniom. Na dobrą sprawę monitoring tego, czy się to przydało czy nie, jest potrzebny w interwale 2-3 lat, kiedy ci ludzie skończą szkoły zawodowe i warto byłoby się zastanowić nad tym, czy zdobywają tę pracę łatwiej czy nie.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Ewaluator: *Jak się Państwo ustosunkowujecie do propozycji nauczycieli, by stworzyć kontynuację kończącego się Projektu „Od ziarenka do bochenka” jako poziomu zaawansowanego?*

Odpowiedź 1: Myślę, że bardziej sensowną rzeczą byłaby kontynuacja, ale w poziomie niżej, czyli nauczyciele plus uczniowie. Można byłoby stworzyć system edukacji czy system szkoleń dla nauczycieli i uczniów, którzy mogliby pozyskiwać konkretną wiedzę, ułatwiającą im potem start w życie zawodowe i bycie bardziej konkurencyjnym na rynku pracy. Na szkoleniach tego typu przekazujemy nauczycielom esencję tego, co jest im w danej dziedzinie najbardziej potrzebne. Warto więc byłoby się zastanowić nad tym, żeby nauczyciel razem z uczniem, czy grupą uczniów brał udział w projekcie z racji tego, że i nauczyciel mógłby podszkolić umiejętności nie tylko stricte zawodowe ale również dydaktyczne a uczniowie zdobywaliby konkretną wiedzę, która później na pewno owocowałaby na rynku pracy.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

4. Wnioski i rekomendacje

Analizując zgromadzony materiał badawczy, dotyczący realizacji praktyk, we wszystkich edycjach w ramach projektu „*Od ziarenka do bochenka*” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych”, można stwierdzić, że zakładany cel główny, czyli wypracowanie w ścisłej współpracy z przedsiębiorstwami i szkołami zawodowymi nowego podejścia do nauczania praktycznego w branży piekarsko-cukierniczej w kompleksowej technologii „od pola do stołu” oraz opanowanie przez nauczycieli przedmiotów zawodowych deficytowych kompetencji, pozwalających im kształcić uczniów i uczennice zgodnie z potrzebami regionalnego rynku pracy i regionalnych pracodawców, został osiągnięty. Ma to swoje odzwierciedlenie w wynikach przyrostu wiedzy uczestników, opracowanych na bazie testów przed i po zakończeniu praktyk.

Pomyślnie zostały także zrealizowane cele szczegółowe. Udzielono wsparcia dla dydaktycznej działalności nauczycieli przedmiotów zawodowych, wyposażając ich w nowoczesne umiejętności (znajomość obsługi nowoczesnych linii produkcyjnych czy też trendy obowiązujące w cukiernictwie). Według deklaracji uczestników, wiedza i kompetencje, które zostały nabyte w czasie realizacji praktyk znajdują bezpośrednie odzwierciedlenie w zaktualizowanym programie nauczania przedmiotów zawodowych. Wartością dodaną projektu było nawiązanie współpracy pomiędzy uczestnikami, a przedsiębiorstwami biorącymi udział w realizacji projektu. Dodatkowo, część uczestników wyraziła również chęć nawiązania współpracy z lokalnymi, dla nich, piekarniami oraz cukierniami, której zasadniczym celem miałyby być ciągłe podnoszenie praktycznych umiejętności.

Zebrane dane jakościowe i ilościowe posłużyły również do oceny projektu w oparciu o powzięte kryteria ewaluacyjne.

- ✓ **Kryterium trafności.** Praktyki zorganizowane w ramach projektu „Od ziarenka do bochenka” odpowiadają potrzebom zainteresowanym oraz systemu oświaty – zgłębiono wiedzę praktyczną oraz osiągnięto cel, jakim było wypracowanie w ścisłej współpracy z przedsiębiorstwami i szkołami zawodowymi nowego podejścia do praktycznego nauczania w branży

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

piekarniczo-cukierniczej. Niezwykle ważny jest fakt, że przeważająca większość uczestników uważa, iż poszerzanie wiedzy branżowej jest niezwykle ważne w procesie przekazywania wiedzy uczniom oraz przygotowania ich do rzeczywistych warunków pracy. Ponadto, nauczyciele i instruktorzy uzyskali informacje dotyczące pożądaných przez przedsiębiorców kompetencji przyszłych absolwentów szkół zawodowych (twórcze myślenie, wiedza poparta praktyką, otwartość na uczenie się nowych rzeczy).

Zgodnie z opinią respondentów Projekt spełnił ich oczekiwania. Dotyczyły one zazwyczaj chęci podniesienia kwalifikacji zawodowych, zaktualizowania umiejętności i zwiększenia efektywności w pracy. Oczekiwania są odzwierciedleniem ciągłego rozwoju technologii, a możliwość odbycia praktyk w nowoczesnym przedsiębiorstwie jest doskonałą możliwością zwiększenia i zaktualizowania swojej wiedzy. Można dostrzec, że z oczekiwaniami łączyły się obawy uczestników, czyli niepewność związana z niewystarczającą znajomością obsługi nowoczesnych urządzeń.

Ankiety końcowe oraz wywiady z Uczestnikami umożliwiły uzyskanie informacji czy projekt zorganizowany został bez zarzutu, a program praktyk dopasowany niemalże idealnie do potrzeb Uczestników. Ponadto każdy z nich mógł wnieść indywidualne sugestie co do zawartości programu. Ciekawość nauczycieli-uczniów powodowała naturalne wyjście poza ramy programowe.

Najbardziej niepokojące dla uczestników projektu był fakt możliwości zmniejszenia środków finansowych przeznaczanych na ich doksztalcanie w następnym okresie programowania 2013-2020. Skutkować może to zmniejszeniem jakości przekazywanej wiedzy uczniom, dodatkowo wpłynie na zmniejszenie środków finansowych przeznaczanych na wyposażenie pracowni szkolnych. Jest to aspekt niezależny od Projektodawcy, a interwencja musiałaby przebiegać wieloetapowo. Pomimo przeciwności deklarują jednak, że opiekunowie praktyk przekazywali wiedzę w taki sposób, że pomimo braku funduszy czy materiałów, będą potrafili poradzić sobie podczas prowadzenia zajęć szkolnych. Jest to potwierdzenie, że realizowany projekt wpisał się w ideę zmiany tendencji nauczania w szkołach zawodowych,

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

zwiększył kompetencje kadry we wszystkich edycjach i pozwolił skonfrontować podejmowane dotychczas działania w rodzimych placówkach z wiedzą dotyczącą aktualnych oczekiwań rynku pracy względem absolwentów.

Kryterium efektywności. W trakcie całego projektu swoje kompetencje podniosło 286 Nauczycieli przedmiotów zawodowych. Ten wygenerowany przyrost obrazują testy początkowe i końcowe, a potwierdzają go opinie Beneficjentów. Analiza zadeklarowanego początkowego i końcowego poziomu kwalifikacji BO pozwala na stwierdzenie, że zwiększeniu uległy wszystkie kompetencje, w większym bądź mniejszym stopniu.

Największe przyrosty zanotowano w kompetencjach dydaktycznych, prakseologicznych, komunikacyjnych, które dotyczą stricte zdobywanej wiedzy bądź pochodnych tej wiedzy, np. planowanie zadań w czasie czy dobór zadań w oparciu o indywidualne umiejętności uczniów. Wiedza ta, pozwoliła ukształtować w uczestnikach świadomość, co do aktualnych potrzeb przedsiębiorców. Nowe podejście do nauczania praktycznego w branży piekarsko-cukierniczej w kompleksowej technologii „od pola do stołu” ma szansę na kształcenie przez uczestników projektu nowych, profesjonalnych kadr. Wykazano również niewielkie zmiany w zakresie profesjonalnych kwalifikacji informacyjno-medialnych i językowych. Jednak to, nie było założeniem projektu, stanowi to jedynie wartość dodaną.

Zaangażowanie uczestników i poziom kształcenia jest współmierny do nakładów czasowych i ludzkich poniesionych przez Organizatora. Podczas projektu rozwiały się także początkowe obawy nauczycieli przedmiotów zawodowych względem całości projektu, dotyczące odpowiednich umiejętności i kompetencji kadry oraz statycznej realizacji praktyk. Nauczyciele chcieli zajęć czysto praktycznych a praca fizyczna nie była dla nich problemem.

Opiekunowie praktyk i ekspert Kluczowy, w przeprowadzonej ankiecie, zostali ocenieni wysoko. Ich postawa i zaangażowanie przekładały się na relacje w grupie i atmosferę sprzyjającą kształceniu. Warto również wspomnieć o pracownikach przedsiębiorstwa Pana Szabelskiego, którzy, idąc za przykładem

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

przełożonych, byli otwarci i chętni do niesienia pomocy mniej doświadczonym praktykantom. Wypracowany program zajęć, warunki akomodacji i atmosfera panująca w przedsiębiorstwie, stanowiły swoistą całość, która motywowała nauczycieli do ciężkiej pracy.

Kryterium skuteczności. Można ocenić, że wszystkie przedstawione cele ewaluacji *ex post* i cele samego projektu, przedstawione na etapie planowania projektu, zostały osiągnięte.

Głównym celem ewaluacji projektu była ocena jego jakości w zakresie stopnia opanowania przez nauczycieli przedmiotów praktycznych deficytowych kompetencji, pozwalających im kształcić uczniów i uczennice, zgodnie z potrzebami regionalnego rynku pracy i regionalnych pracodawców. Ewaluacja dostarczyła odpowiedzi na pytania dotyczące kompetencji nauczycieli przedmiotów zawodowych, ich oczekiwań względem projektu, jak i również warunków realizacji, programu praktyk i realizacji wskaźników zawartych we wniosku aplikacyjnym. Poprzez szczegółową analizę realizacji projektu i stosowanych narzędzi przekazywano informację zwrotną bezpośrednio ZZP, w celu udoskonalenia realizacji projektu. Zostały zidentyfikowane słabe i mocne strony projektu, określono stopień zgodności realizacji celów i rezultatów projektu z przyjętymi założeniami, określonymi we wniosku o jego dofinansowanie oraz poddano ocenie stopień osiągnięcia rezultatów projektu (twardych i miękkich).

Poprzez planową i rzetelną realizację wszystkich edycji praktyk dla nauczycieli, rozpoczęła się współpraca z przedsiębiorcami i szkołami zawodowymi w wypracowaniu nowego podejścia do nauczania praktycznego w branży piekarsko-cukierniczej, w kompleksowej technologii „od pola do stołu” oraz zostały podniesione kwalifikacje profesjonalne 286 czynnych zawodowo Nauczycieli/ek Przedmiotów Zawodowych i Instruktorów Praktycznej Nauki Zawodu kształcących w systemie oświaty w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe z całej Polski.

W ramach realizacji celów szczegółowych projektu objęto wsparciem dydaktyczną działalność proinnowacyjną 286 NPZ, nawiązano kontakty pomiędzy

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

placówkami kształcenia zawodowego przez Projektodawcę, reprezentującego jedno z nowoczesnych i innowacyjnych przedsiębiorstw.

Kryterium oddziaływania. Wszyscy Uczestnicy ocenili w dzienniczkach praktyk, że zdobyta przez nich wiedza praktyczna jest niezwykle cenna i istotna dla podniesienia jakości kształcenia i zmiany postaw osób pracujących w placówkach kształcenia. W wywiadach indywidualnych (IDI) większość pytanych wykazała postawę otwartą do wdrażania nowych rozwiązań w swoich placówkach, do aktywizowania przełożonych i do poszukiwania rozwiązań dla pełniejszego wdrożenia nabytych nowych umiejętności. Pozwala to pomyślnie rokować o przełożeniu się uzyskanych korzyści na większą liczbę osób zaangażowanych w system edukacji zawodowej.

Kryterium trwałości efektów – wszyscy Uczestnicy zadeklarowali, że chcą wykorzystać zdobytą wiedzę w swoim środowisku zawodowym, chcą wpłynąć na dotychczasowy system kształcenia, wypracować metody współpracy instytucjonalnej, co z pewnością pozwoli, aby rezultaty osiągnięte w ramach projektu mogły trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego.

Ewaluatorom udało się również uzyskać odpowiedzi na pytania, które postawiono w momencie tworzenia metodologii badań. A mianowicie:

- ✓ Projekt „Od ziarenka do bochenka” przyczynił się do poprawy jakości prowadzonych przez nauczycieli zajęć poprzez zwiększenie umiejętności praktycznych uczestników. W trakcie realizacji praktyk, uczestnicy wypracowali nowe rozwiązania dla obecnych problemów, które dokumentowane były na bieżąco w trakcie realizacji zajęć. Praktyczne rozwiązania wykorzystywane w piekarni, cukierni i młynie znacznie uzupełniły wiedzę beneficjentów i ułatwiły rozwiązywanie problemów pojawiających się podczas zajęć (np. pytania wychodzące poza program nauczania czy brak umiejętności praktycznych w zakresie działalności piekarni, cukierni czy młyna).
- ✓ Oczekiwania nauczycieli związane były przede wszystkim z podniesieniem

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

kwalfikacji zawodowych, m.in. poprzez uzupełnienie wiedzy oraz nabycie nowych umiejętności praktycznych.

- ✓ Wysoka asertywność uczestników była dodatkowo wspomagana przez zespół profesjonalnie wyszkolonych opiekunów, którzy na bieżąco modyfikowali program zajęć celem jak najlepszego jego dopasowania do wymagań uczestników. W efekcie, czego część uczestników wyraziła chęć dalszej współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami z branży piekarniczej i cukierniczej.
- ✓ Uczestnicy znali źródło finansowania projektu, bardzo pozytywnie oceniali zawartość strony internetowej, pomoc organizatorów na każdym etapie projektu.
- ✓ Niedogodności, jakie napotkano podczas realizacji projektu, miały zwykle związek z zobowiązaniami nauczycieli w ich miejscu pracy. Dyrekcja niechętnie wysyła swoich pracowników na tak długie szkolenia. Wiąże się to z koniecznością zmiany organizacji pracy, jaka powstaje w momencie nieobecności jednego z nauczycieli.

Wnikliwa analiza materiału badawczego pozwoliła także uzyskać informację, związane z efektywnością realizowanego projektu oraz mogącymi wystąpić zagrożeniami.

Ocena dokonywana w skali od 1 do 5 punktów przez Uczestników wszystkich edycji praktyk:

- ✓ Realizacja projektu - 4,83,
- ✓ Warunki techniczne w miejscu odbywania praktyk - 4,88,
- ✓ Realizacja praktyk - 4,89,
- ✓ Ocena promocji projektu - 4,87,
- ✓ Ocena pomocy organizatorów na każdym z etapów projektu - 4,95,
- ✓ Ocena stopnia zaangażowania i kompetencji opiekunów praktyk – PIEKARNIA - 4,95,
- ✓ Ocena stopnia zaangażowania i kompetencji opiekunów praktyk – CUKIERNIA - 4,97,

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

- ✓ Ocena stopnia zaangażowania i kompetencji opiekunów praktyk – MŁYN - 4,87,
- ✓ Analiza poziomu kompetencji z zakresu sprzęt, technologia, organizacja - 4,83,
- ✓ Analiza poziomu kompetencji w zakresie dydaktycznym i na gruncie zawodowym - 4,68,
- ✓ Analiza poziomu kompetencji osobistych - 4,78.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

4.1. Rekomendacje

Aby zapewnić organizację i przebieg Projektu na odpowiednim poziomie, w każdym z głównych raportów ewaluacji on going (po VII i XV edycji praktyk) dokonywano zestawienia rekomendacji. Rekomendacje z kolei powstawały w oparciu o rozmowy z Uczestnikami i organizatorami projektu. Z kolei raport z ewaluacji ex post zawiera zestawienie wszystkich rekomendacji, które powstały w trakcie Projektu. Rekomendacje były na bieżąco rozpatrywane i wdrażane, dzięki czemu widoczna była efektywność działań.

Tabela 20. Zestawienie rekomendacji z ewaluacji

Lp.	Obszar problemowy	Kwestia problemowa	Wniosek	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Adresat
1.	Program praktyk	Brak zastrzeżeń dla tego elementu projektu od strony merytorycznej.	Można przyjąć, że program praktyk został przygotowany odpowiednio do potrzeb uczestników projektu. Jednakże ubogie wyposażenie szkolnych pracowni i ograniczenia finansowe mogą spowodować niepełne wykorzystanie w życiu zawodowym nowych umiejętności.	Program praktyk skonstruowany na potrzeby Projektu „Od ziarenka do bochenka” może służyć jako modelowy program zajęć. Jego zawartość merytoryczna w połączeniu z dopasowaniem do czasu realizacji, okazały się sukcesem.	Rozpowszechnienie programu jako dobrej praktyki, w tworzeniu w przyszłości modeli szkoleń.	Organizatorzy projektu
		Uczestnicy mieli możliwość modyfikowania	Rozmowy z Uczestnikami wskazały, że pewne zmiany, rozszerzenia programu	Zaleca się zwrócić uwagę, czy pewne rozszerzenia programu powtarzają się systematycznie	Wdrożenie systemu, który stosowaliby Opiekunowie praktyk, czyli	Opiekunowie praktyk

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

		planu praktyk. Żaden jednak nie wskazał konkretnych, o które program w danej grupie został poszerzony.	pojawiały się naturalnie, przy okazji omawianego, konkretnego zakresu. Każdy Uczestnik miał także możliwość, by popracować z nim indywidualnie nad szczególnie interesującym zakresem, co pozwoliło zrealizować indywidualne potrzeby nauczycieli.	w grupach.	usystematyzowanie potrzeb uczestników. Jeśli jakiś aspekt powtarzały się, warto by było zastanowić się nad wprowadzeniem go na stałe.	
2.	Organizacja praktyk	Długość trwania praktyk – zbyt długi czas oraz zajęte weekendy (sugestia uczestników I edycji praktyk).	Uważa się, że czas (10 dni) trwania praktyk, jest optymalnym dla przekazywanej wiedzy i umiejętności dla nauczycieli. Weekendy spędzane w miejscu odbywania praktyk stanowią wartość dodaną dla każdego uczestnika (kularowe rozmowy, wymiana poglądów, pomysłów realizowanych w codziennej pracy). Natomiast organizatorom pozwalają na utrzymanie płynności zajęć przed i po weekendzie.	Zaleca się monitorowanie tego aspektu podczas każdej edycji praktyk.	Na moment zakończenia XXIV edycji praktyk rekomendacja ta nie została wdrożona, ponieważ nie było sugestii ze strony uczestników edycji II-XXIV w tym zakresie.	Organizatorzy projektu
		Podział uczestników na podzespoły.	Dla lepszej i bardziej efektywnej współpracy uczestnicy zostali podzieleni na podzespoły, niezależnie od stopnia awansu	Zaleca się zwrócić uwagę, czy podzielenie uczestników na podzespoły, które będą grupowały nauczycieli z podobnymi doświadczeniami,	Analiza kompetencji uczestników.	Organizatorzy projektu

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

			zawodowego czy stażu pracy. To pozwoliło na wymianę doświadczeń pomiędzy nimi.	nie wpłynie pozytywnie na efektywność ich pracy oraz kształcenia się.		
		Nieprzychylność dyrekcji dla delegowania pracowników na czas 2 tygodni.	Nauczyciele nie mieli uwag do 10-dniowych praktyk, należy jednak pamiętać, iż ich przełożeni niechętnie delegowali swoich podwładnych na praktyki – głównym powodem był napięty program nauczania, który należało przepracować z uczniami. Nie pozwala on na dłuższą nieobecność nauczyciela podczas praktyk. Tak organizacja praktyk w I miesiącu roku szkolnego a także podczas okresu matur oraz egzaminów zawodowych jest nietrafiona.	Zaleca się natężenie realizacji praktyk w trakcie wakacji i ferii. Ponadto zaleca się także przekazywanie dyrekcji, jakie konkretne umiejętności nauczycieli zostaną zwiększone i w jaki sposób będą je mogli przełożyć na swoją praktykę zawodową. Twarde dane mogą wpłynąć na decyzję na oddelegowanie pracownika.	Organizowanie praktyk w miesiącach letnich, odpowiednio w trakcie ferii z uwzględnieniem ich rozkładu w poszczególnych województwach.	Organizatorzy projektu
3.	Realizacja praktyk	Godzinowy wymiar praktyk	Można przyjąć, że realizacja praktyk przebiega odpowiednio do potrzeb uczestników projektu. Praktyki realizowane były w ciągu zmian dziennych. Dla lepszego zapoznania z realnym środowiskiem pracy warto, by choć jeden dzień praktyk realizowany był w	Praktyki i sposób ich realizacji mogą posłużyć jako modelowe działanie, będące przykładem, jak można połączyć realną pracę z edukacją w środowisku pracy, bez szkody dla pracowników i uczestników praktyk. Warto jednak, by choć jeden dzień realizowany był w trakcie nocnej zmiany, gdzie	- Rozpowszechnienie informacji o projekcie jako dobrej praktyki, przynoszącej skutki w edukacji dorosłych i następnie edukacji młodzieży. - Wprowadzenie do programu praktyk minimum 1 dnia spędzonego na nocnej zmianie.	Organizatorzy projektu

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

			trakcie nocnej zmiany.	organizacja pracy może wyglądać nieco inaczej.		
4.	Promocja projektu	Zbyt mały zakres promowania projektu, który może spowodować nierówny dostęp potencjalnych uczestników.	W informowaniu o projekcie wykorzystano ogólnodostępne media: strona internetowa projektu, akcja mailingowa.	Zaleca się poszerzenie działań informacyjnych i promocyjnych, by zwiększyć możliwość dostępu do informacji potencjalnym uczestnikom. Można tu wykorzystać czasopisma branżowe, bezpośrednie spotkania i rozmowy z dyrektorami, komunikaty do kuratoriów, współpraca z cechami rzemiosła. Dla dyrekcji, która nie zawsze jest otwarta do delegowania pracowników, niechętnie rozmawia, trzeba wskazać, jakie korzyści dyrektorzy, uczniowie, szkoła osiągną z wykwalifikowanego nauczyciela.	- Poszerzenie działań promocyjnych, - przybranie innej strategii marketingowej wobec dyrektorów szkół (twardy nacisk na wzrost konkretnych kompetencji, przełożenie ich na grunt zawodowy). Rekomendacja ta została wdrożona w trakcie trwania Projektu.	Zespół zarządzający projektem.
5.	Ewaluacja projektu	Zbyt rozbudowane ankiety początkowe, z otwartymi pytaniami, które sprawiały trudność uczestnikom.	W tworzeniu ankiet początkowych, badających oczekiwania uczestników, zespół ewaluacyjny skupił się na tym, by zdobyć jak najwięcej informacji, które pozwoliłyby dostosować zajęcia i całą organizację praktyk do zaistniałych potrzeb.	Zalecono takie skonstruowanie ankiet, by zawierały treści obszernie, jednak w postaci zamkniętej. W efekcie, czego proces wypełniania ankiet będzie prostszy i szybszy.	Po I edycji praktyk wprowadzono zmiany w arkuszach ankiet	Zespół ewaluacyjny.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

		Zbadanie trwałości i efektywności projektu.	Aby sprawdzić trwałość i efektywność Projektu „Od ziarenka do bochenka” potrzebny jest czas, pozwalający na wdrożenie nowych umiejętności przez nauczycieli czy przełożenie ich na pracę z uczniami. Niemożliwym jest zdiagnozowanie, w jakim stopniu Projekt będzie się przyczyniał do wzrostu umiejętności również wśród uczniów.	Aby zbadać trwałość i efektywność projektu należy dokonać kolejne badanie ewaluacyjne.	Zaleca się dokonanie ponownego badania ewaluacyjnego, analizującego efektywność i trwałość projektu w rok po jego zakończeniu. Zaleca się również zbadać, czy po zakończonych praktykach nauczyciele rozpoczęli współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami.	Zespół ewaluacyjny
--	--	---	---	--	--	--------------------

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Należy nadmienić, że pomimo drobnych sugestii, które mogłyby skorygować organizację i realizację projektu, nie należy ich rozpatrywać w kategoriach błędów organizatorów czy Zespołu Zarządzającego Projektem. Każda sugestia ze strony uczestników to cenna uwaga. Umożliwiająca wyciąganie wniosków i wprowadzanie ich w celu usprawnienia działania projektowego.

4.2. Podsumowanie Projektu

- I. W opinii uczestników i wszystkich organizatorów Projektu „Od ziarenka do bochenka” cel główny projektu, czyli wypracowanie w ścisłej współpracy z przedsiębiorcami i szkołami zawodowymi nowego podejścia do nauczania praktycznego w branży piekarsko-cukierniczej, w kompleksowej technologii „od pola do stołu” został osiągnięty. Udział w Projekcie przyczynił się do wzrostu świadomości nauczycieli odnośnie możliwości nawiązania współpracy z lokalnymi przedsiębiorstwami z branży piekarniczo-cukierniczej. Uczestnicy, ze względu na posiadane materiały będą mogli w istotnym stopniu wzbogacić ofertę kształcenia. Trudności w pozyskiwaniu środków finansowych mogą być istotnym problemem przy wdrażaniu nowych, zaktualizowanych programów nauczania.
- II. W środowisku nauczycieli przedmiotów zawodowych koniecznym jest zwiększanie i aktualizowanie wiedzy oraz umiejętności średnio raz na 5 lat. Ma to związek z rozwojem technologii produkcji ale również z trendami, które się cyklicznie zmieniają. W opinii respondentów to właśnie możliwość pogłębienia wiedzy i nabycia nowych umiejętności to główne motywy podjęcia decyzji o udziale w Projekcie „Od ziarenka do bochenka”. Nauczyciele, zarówno Ci młodzi, będący na początku kariery zawodowej jak i ci starsi, z doświadczeniem zawodowym, stali się na czas 10-ciu dni praktyk uczniami. Zapoznali się z zagadnieniami z zakresu cukiernictwa, piekarnictwa oraz funkcjonowania młyna. Zgodnie z opinią niemalże wszystkich Uczestników Projektu opiekunowie praktyk byli otwarci, cierpliwi i bardzo kompetentni. Możliwość aktywnego uczestniczenia w produkcji umożliwiła uczestnikom

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

- istotne podniesienie swoich kompetencji i umiejętności praktycznych.
- III. Zgodnie z opiniami nauczycieli, Projekt był realizowany pod względem merytorycznym na wysokim poziomie. Jednakże pojawiły się propozycje, by w przyszłości zrealizować kontynuację tego działania, na poziomie bardziej zaawansowanym w odniesieniu do Projektu „Od ziarenka do bochenka”. Ponadto niemalże każdy uczestnik pytany o to, czy wzięłby udział w podobnym projekcie raz jeszcze, odpowiedział, że tak.
- IV. Zgodnie z analizą wypowiedzi nauczycieli, obok kontynuacji Projektu „Od ziarenka do bochenka”, zaproponowano, by stworzyć podobny projekt, w którym to również uczniowie mogliby wziąć udział. Praktyki, w nowoczesnym przedsiębiorstwie, pod okiem kompetentnych opiekunów i wykwalifikowanej załogi, mogą okazać się bardziej efektywne niż te, które odbywane były do tej pory, w ramach praktyk przewidzianych programem nauczania. Wielu nauczycieli zadeklarowało chęć odwiedzenia przedsiębiorstwa Pana Marka Szabelskiego po zakończeniu projektu a także chęć rozwinięcia współpracy swoich placówek z lokalnymi przedsiębiorstwami cukierniczymi i piekarniczymi. Planowane działania pomogą zaktywizować uczniów i pokażą im rzeczywiste środowisko pracy, którą w przyszłości będą wykonywać
- V. Materiały zgromadzone podczas ewaluacji pozwalają stwierdzić, że cele szczegółowe projektu również zostały zrealizowane. Do celów tych zalicza się przede wszystkim wsparcie dydaktycznej działalności proinnowacyjnej nauczycieli przedmiotów zawodowych czyli np. ukazanie konkretnych rozwiązań, które nauczyciele mogą wykorzystać podczas lekcji czy wskazanie kierunków rozwoju dla współpracy na linii szkoła – przedsiębiorstwo.
- VI. Uczestnicy podczas praktyk wymieniali się poglądami z innymi nauczycielami, szukali nowych pomysłów, które mogą realizować w swojej szkole i przede wszystkim nawiązali nowe znajomości branżowe. Stanowi to znakomitą wartość dodaną projektu. Nauczyciele podkreślali, że to, czego się uczyli podczas praktyk, to jedno, a to, że mieli możliwość poznawania innych

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

- nauczycieli, porozmawiania z nimi, wymieniania się pomysłami, to drugie. Zaleca się, by te pomysły, które materializują się podczas nieformalnych rozmów Uczestników, zostały spisane w formalne opracowania, które później posłużą nauczycielom. Zespół realizujący projekt powinien być rozbudowany o specjalistów, którzy by czuwali nad realizacją tego działania.
- VII. W opinii Uczestników praktyki i wszelkie czynności, które je poprzedzały, zostały zorganizowane na bardzo wysokim poziomie. Brakowało zastrzeżeń do programu praktyk i realizacji go. Co więcej, nauczyciele mieli możliwość ingerowania w jego kształt, tym samym uzyskując informacje wybiegające poza przygotowane ramy.
- VIII. Działania mające na celu promocję Projektu zostały przeprowadzone zgodnie z wymogami. Niejednokrotnie uczestnicy wskazywali na profesjonalizm strony internetowej, bardzo bogatej w treść oraz prostej w obsłudze. Istotne było, że na każdym etapie praktyki uczestnicy mieli stały dostęp do informacji, czy to poprzez organizatorów Projektu czy też wspomnianej strony internetowej.
- IX. Ewaluacja projektu – brak zastrzeżeń dla tego aspektu. Po 1. edycji praktyk dokonano zmian w testach ewaluacji początkowej i końcowej odpowiednio skracając je. Działanie te było konieczne w celu zoptymalizowania czasu, który należało poświęcić na wypełnienie testów. Aby uzyskać konieczne informacje dokonano zmiany pytań otwartych na pytania zamknięte, zachowując ich wcześniejszy sens.
- X. W opinii nauczycieli na ogromne uznanie zasługuje cała kadra realizująca projekt: ekspert kluczowy, opiekunowie praktyk oraz zespół zarządzający projektem. Każdy z organizatorów, na każdym etapie trwania praktyk, był bardzo otwarty na potrzeby nauczycieli. W sposób rzetelny i zorganizowany przeprowadzano praktyki oraz kompletowano dokumentację. Zgodnie z analizą ankiet ewaluacyjnych, nauczyciele mogli liczyć na pomoc na każdym etapie: od rekrutacji, przez praktyki, a także po ich zakończeniu. Otwartość całej kadry pozwoliła w komfortowych warunkach zgłębiać wiedzę. Niejednokrotnie podkreślano dobrą atmosferę, która panuje

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

w przedsiębiorstwie Pana Szabelskiego.

- XI. Przykładowe zakresy, o które można poszerzyć program praktyk, w celu pogłębienia przekazywanej wiedzy:
1. Prawo żywnościowe – jest to nowy trend edukacyjny, bardzo popularny na poziomie akademickim. Warto jednak, by już na poziomie szkół zawodowych/techników wprowadzić te zagadnienia.
 2. Nauczyciele powinni w ramach dodatkowych zajęć, w oparciu o zdobyte podczas praktyki wiedzy i umiejętności, tworzyć konspekty. Realizowana byłaby praca w grupach, podczas której nauczyciele wypracowywaliby pewne schematy prowadzenia zajęć, które potem można wykorzystać w trakcie lekcji.

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Aneks

Niniejszy aneks zawiera projekty narzędzi badawczych stosowanych podczas badania ewaluacyjnego Uczestników projektu „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych.

Istnieje możliwość modyfikowania narzędzi zgodnie z potrzebami konkretnej grupy.

Test początkowy/końcowy

Szanowni Państwo!

Niniejszy test ma na celu określenie poziomu wiedzy i umiejętności z zakresu objętego projektem „Od ziarenka do bochenka” – doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych.

Proszę o udzielenie odpowiedzi zgodnie z posiadaną wiedzą i umiejętnościami. Jeśli jakieś kwestie są Państwu nieznane, należy je pominąć lub wpisać zwrot „nie wiem”.

Dziękuję.

Marek Szabelski, Ekspert kluczowy

Imię i nazwisko

.....

Numer grupy

.....

1) Jakie znasz metody prowadzenia ciasta pszennego?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2) Opisz krótko prowadzenie ciasta pszennego metodą dwufazową.

.....
.....
.....

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

.....
.....
.....

3) Jakież masz środki spulchniające? Podaj ich znaczenie przy wypieku ciasta.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4) W jakim celu stosuje się chłodzenie szokowe?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5) W jakim celu stosuje się mrożenie szokowe?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

6) Wymień elementy pieców wsadowych.

.....
.....
.....

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

.....
.....

7) Co się składa na linię do produkcji chleba?

.....
.....
.....
.....
.....

8) Czym wyróżnia się sposób ważenia kęsów ciasta w linii do chleba typu Ceres?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

9) Co to jest walcówka? Zasada działania i przeznaczenie?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

10) Rodzaje ubijaczek stosowanych w zakładach cukierniczych?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

11) Jak przebiega proces temperowania czekolady i w jakim celu się go stosuje?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12) Czym charakteryzuje się styl angielski w produkcji tortów?

.....

.....

.....

.....

.....

13) Proszę opisać proces produkcji blatów biszkoptowych.

.....

.....

.....

.....

.....

14) Opisz produkcję masy makowej do produkcji makowca.

.....

.....

.....

.....

.....

15) Czym różni się ciasto drożdżowe cukiernicze od piekarniczego?

.....

.....

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

.....
.....
.....
.....

16) Jaka jest różnica pomiędzy mąką pszenna a żytnią?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

17) Wymień podstawowe składniki mlecza drożdżowego.

.....
.....
.....
.....
.....

18) Optymalna temperatura przechowywania żuru w „stanie uśpiania bakterii” to zakres:

- a) 1 – 3°C b) 6-10 °C c) 12-16 °C d) 16 – 21°C

19) Optymalna temperatura przechowywania podmłody pszennej w „stanie uśpiania bakterii” to zakres:

- a) 1 – 3°C b) 6-10 °C c) 12-16 °C d) 16 – 21°C

20) Zaznacz składniki potrzebne do wykonania ciasta francuskiego:

- a) woda, mąka sól, jaja, margaryna
- b) mąka, drożdże, sól, margaryna, jaja
- c) mąka, jaja, cukier, olej, drożdże

21) Z czego składa się kruszonka cukiernicza?

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

- a) tłuszcz, mąka, cukier
- b) cukier, margaryna
- c) mąka, cukier, jaja

22) Jakie znasz systemy informatyczne przeznaczone dla piekarni, cukierni?

.....

.....

.....

.....

23) Do czego służą systemy informatyczne dla piekarni, cukierni?

.....

.....

.....

.....

24) Wymień cechy charakterystyczne organizacji nowoczesnych przedsiębiorstw piekarniczo – cukierniczych.

.....

.....

.....

.....

25) Jak wygląda przygotowanie gotowych wyrobów do dystrybucji - omów na dowolnie wybranym przykładzie z branży piekarniczo-cukierniczej.

.....

.....

.....

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

**ANKIETA BADAJĄCA POTRZEBY EDUKACYJNE ORAZ POZIOM KWAFILIKACJI
PROFESJONALNYCH UCZESTNIKÓW PROJEKTU
„OD ZIARENKA DO BOCHENKA” –
DOSKONALENIE NAUCZYCIELI SZKÓŁ ZAWODOWYCH
(... edycja)**

Szanowni Państwo!

Niniejsza ankieta ma na celu zebranie informacji o kwalifikacjach profesjonalnych Nauczycieli Przedmiotów Zawodowych, opinii i refleksji na temat przebiegu rozwoju zawodowego oraz deklaracji związanych z dalszym rozwojem zawodowym. Ponadto pozwoli zdiagnozować, w jakim stopniu działania przewidziane w ramach projektu „Od ziarenka do bochenka” – doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych, wychodzą na przeciw Państwa pragnieniom edukacyjnym.

Ankieta ma charakter anonimowy, dlatego też prosimy o udzielenie szczerych i przemyślanych odpowiedzi.

Dziękujemy!

Płeć	☐ K	☐ M	
Wiek	☐ 26-30	☐ 31-35	☐ 36-40
	☐ 41-45	☐ 46-50	☐ powyżej 50 lat
Staż pracy w zawodzie nauczyciela	☐ 0-5 lat	☐ 6-10 lat	☐ 11-15 lat
	☐ 16-20 lat	☐ powyżej 20 la	
Staż pracy poza szkołą	☐ 0-5 lat	☐ 6-10 lat	☐ 11-15 lat
	☐ 16-20 lat	☐ powyżej 20 la	
Stopień awansu zawodowego	☐ stażysta	☐ mianowany	☐ kontraktowy ☐ dyplomowany

Miejsce wykonywania pracy poza szkołą (Proszę wskazać branżę, krótką charakterystykę w zakresie wykonywanych czynności i doświadczenia)

.....
.....
.....

Przedmioty, których Pan/i naucza:

.....
.....
.....

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

1) Jakie posiada Pan/i kwalifikacje, niezbędne/przydane w pracy w szkole:

- a) Ukończony kierunek studiów
(jaki?.....)
- b) Studia podyplomowe
(jakie?.....)
- c) Kursy zawodowe
(jakie?.....)
- d) Szkolenia zawodowe
(jakie?.....)
- e) Szkolenia podnoszące kompetencje miękkie (z jakiego zakresu?.....)
-)
- f) Inne
(jakie?.....)

2) Czy odczuwa Pan/i potrzebę doskonalenia zawodowego?

- a) Tak
b) Nie
c) Trudno powiedzieć

3) W jakich formach doskonalenia zawodowego najczęściej Pan/i uczestniczy (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- a) Badanie indywidualne lub zespołowe
b) Hospitacja
c) Konferencje i seminaria
d) Kursy
e) Mentoring
f) Programy podnoszące kwalifikacje
g) Uczestniczenie w nieformalnych rozmowach
h) Udział w sieci współpracy nauczycieli
i) Warsztaty
j) Wizyty obserwacyjne w innych szkołach
k) Inne (jakie?.....)

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

4) Które z wymienionych form doskonalenia zawodowego są dla Pana/i najatrakcyjniejsze i dlaczego?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5) Co utrudnia Panu/i dostęp do form doskonalenia zawodowego?

- a) Niekorzystna lokalizacja miejsca zamieszkania
- b) Ograniczona możliwość dojazdu do większych miast
- c) Brak atrakcyjnych ofert kształcenia w swoim zawodzie
- d) Nieprzychylność przełożonego wobec wyjazdów i zwolnień związanych z kształceniem
- e) Ograniczenia finansowe
- f) Wewnętrzna niechęć do nauki
- g) Brak potrzeby i presji przełożonych podnoszenia kwalifikacji
- h) Inne
(jakie?.....)

6) Które formy i metody podnoszenia kwalifikacji uznaje Pan/i za najbardziej skuteczne?

- a) Nawiązywanie współpracy z przedsiębiorstwami i instytucjami publicznymi
- b) Nawiązywanie współpracy z innymi szkołami (zarówno w kraju jak i zagranicą)
- c) Organizowanie branżowych spotkań zawodowych
- d) Organizowanie form doskonalenia zawodowego umożliwiających nauczycielom różnych placówek edukacyjnych wymianę doświadczeń
- e) Organizowanie szkoleń na stanowisku pracy
- f) Praktyki w nowoczesnych przedsiębiorstwach i instytucjach
- g) Wizyty studyjne w nowoczesnych zakładach pracy (zarówno w kraju jak i za granicą)
- h) Pakiety edukacyjne (programy, scenariusze lekcji, poradniki metodyczne)
- i) Konferencje przedmiotowo-metodyczne dla nauczycieli zawodów branżowych (dwa razy w roku)

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

j) Inne
(jakie?).....

7) Czy jest Pan/i zadowolony/a ze swojego dotychczasowego rozwoju zawodowego?

- a) Tak
- b) Nie
- c) Trudno powiedzieć

8) Co uznałby/uznałaby Pan/i za swój sukces w dotychczasowym rozwoju zawodowym?

.....

.....

.....

.....

9) Co uznałby/uznałaby Pan/i za swoje niepowodzenie w dotychczasowym rozwoju zawodowym?

.....

.....

.....

10) Na jakim poziomie ocenia Pan/i swoje kwalifikacje profesjonalne w zawodzie nauczyciela? (1 – ocena najniższa, 5 – ocena najwyższa)

Kwalifikacje profesjonalne	1	2	3	4	5
Dydaktyczne					
Posiadanie aktualnej branżowej wiedzy o organizacjach, technologiach stosowanych w realnych warunkach pracy i umiejętne przenoszenie jej na grunt edukacyjny					
Posiadanie aktualnej wiedzy na temat potrzeb, wymagań przedsiębiorców wobec absolwentów szkół zawodowych i umiejętne przenoszenie jej na grunt edukacyjny					
Przełożenie podstaw programowych na autorskie wersje programów nauczania					
Różnicowanie projektów kształcenia w zależności od					

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

podmiotowych możliwości uczniów i warunków materialnych w procesie kształcenia					
Dokonywanie wyboru koncepcji dydaktycznej własnej pracy, godząc preferencje osobiste, zespołu klasowego oraz oczekiwania rodziców i środowiska lokalnego					
Dobieranie odpowiednio do celów i warunków metod nauczania					
Wychowawcze i społeczne					
Poszukiwanie, kreowanie nowych rozwiązań					
Inspirowanie innych do zmian, do poszukiwania nowych rozwiązań					
Liczenie się z argumentami innych					
Otwartość na innych					
Uwzględnianie potrzeb innych					
Inicjatywa, motywowanie, angażowanie innych					
Rozwijanie w uczniach dociekliwości poznawczej					
Przygotowanie uczniów do rozpoznawania wartości moralnych, dokonywania wyborów i hierarchizacji wartości					
Przygotowanie uczniów do samodzielności w życiu zawodowym					
Prakseologiczne					
Planowanie zadań w czasie					
Przydzielanie ról według stopnia trudności zadań					
Konkretyzacja celu					
Ustalanie ram czasowych, priorytetów					
Organizacja środków. Przewidywanie zagrożeń					
Monitorowanie zadań					
Rozwiązywanie konfliktów					
Stosowanie różnorodnych form kontroli i oceny osiągnięć szkolnych uczniów, interpretowanie tych osiągnięć na tle indywidualnych					

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

możliwości uczniów					
Komunikacyjne					
Stosowanie różnych technik komunikacji					
Dostosowywanie typu i sposobu przekazywania komunikatu do odbiorców					
Empatyczne rozumienie intencji i treści wypowiedzi uczniów					
Zadawanie pytań					
Słuchanie					
Budowanie autorytetu					
Wpływ na innych					
Argumentacja własnych decyzji, opinii etc.					
Informacyjno-medialne					
Wykorzystanie technologii informatycznej do wspomaganie własnych i uczniowskich procesów uczenia się (Filmy etc.)					
Umiejętność korzystania z komputera					
Zdolność korzystania z Arkuszy kalkulacyjnych, przetwarzanie tekstów					
Wykorzystanie Internetu					
Językowe					
Znajomość co najmniej jednego języka obcego w stopniu zaawansowanym					

11) Które z powyższych kwalifikacji profesjonalnych mogą Pana/i zdaniem zostać podwyższone, dzięki udziałowi w niniejszym projekcie? W jaki sposób?

- 12) Dydaktyczne.....
- 13) Wychowawcze i społeczne.....
- 14) Prakseologiczne.....
- 15) Komunikacyjne.....
- 16) Informacyjno-medialne.....
- 17) Językowe

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

**ANKIETA BADAJĄCA OCZEKIWANIA UCZESTNIKÓW PROJEKTU
„OD ZIARENKA DO BOCHENKA” –
DOSKONALENIE NAUCZYCIELI SZKÓŁ ZAWODOWYCH
(... edycja)**

Szanowni Państwo!

Niniejsza ankieta ma na celu poznanie Państwa oczekiwań dotyczących zakresu praktyk, sposobu ich prowadzenia, jak i pozostałych składowych dotyczących organizacji projektu „Od ziarenka do bochenka” – doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych.

Poznanie Państwa opinii umożliwi podjęcie działań, dzięki którym kolejne edycje będą bardziej dopasowane do potrzeb i preferencji Uczestników.

Ankieta ma charakter anonimowy. Wszystkie odpowiedzi zostały przedstawione w formie uniemożliwiającej identyfikację autora, dlatego też prosimy o udzielenie szczerych i przemyślanych odpowiedzi.

Dziękujemy

1) Czy kiedykolwiek brał/a Pan/i udział w projektach o podobnej tematyce?

- a) Tak
- b) Nie

2) Jaki jest Pana/i stosunek do kształcenia ustawicznego?

- a) Uważam, że to bardzo ważne, staram się ciągle wzbogacać moją wiedzę
- b) Uważam, że jest to ważne, jednak nie mam warunków do dokończenia się
- c) Uważam, że dodatkowe dokończenie nie jest szczególnie istotne
- d) Uważam, że dodatkowe dokończenie w ogóle nie jest istotne
- e) Nie mam zdania

3) Czego oczekuje Pan/i od uczestnictwa w projekcie i praktykach? (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- a) Podniesienie kwalifikacji zawodowych
- b) Możliwości zdobycia certyfikatu
- c) Rozwój osobistych predyspozycji
- d) Zdobycia zaawansowanej wiedzy
- e) Utrzymania pracy
- f) Zwiększenia szans na sukces zawodowy
- g) Zwiększenia efektywności w pracy

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

- h) Aktualizacji umiejętności zawodowych
- i) Możliwości wymiany doświadczeń zawodowych z innymi uczestnikami projektu
- j) Wsparcia merytoryczne i korzystania z doświadczenia Eksperta Kluczowego
- k) Wypracowanie praktycznych rozwiązań problemów zawodowych we współpracy z Opiekunami Praktyk
- l) Inne (jaki?.....)

4) Skąd dowiedział/a się Pan/i o projekcie?

- a) Plakat informacyjny
- b) Ogłoszenie prasowe
- c) Strona internetowa projektu
- d) Ulotka informacyjna
- e) Przekaz słowny
- f) Akcja mailingowa
- g) Inne źródło (jaki?.....)

5) Jak ocenia Pan/i przydatność tematyki praktyk w wykonywaniu swoich zawodowych?

(1 – oznacza nie przydatna, 5 – bardzo przydatna)

.....

6) Czy w trakcie prowadzenia zajęć z przedmiotów zawodowych spotkał się Pan/i z problemami, których rozwiązanie może znaleźć podczas praktyk? Jeśli tak, to z jakimi?

.....
.....

7) Który zakres jest w szczególności dla Pana/i interesujący w ramach programu praktyk?

- a) Praca w cukierni
- b) Praca w młynie
- c) Praca w piekarni
- d) Żaden
- e) Konkretny aspekt (jaki?.....)

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

8) Jakie ma Pan/i obawy wobec projektu?

- a) Nie będę miał/a motywacji do udziału w zajęciach
- b) Nie podołam obowiązkom wynikającym z udziału w praktykach
- c) Opiekunowie praktyk nie będą kompetentni
- d) Opiekunowie praktyk nie będą pomocni i wyrozumiali
- e) Będzie za dużo teorii i za mało praktyki
- f) Będzie za dużo praktyki i za mało teorii
- g) Atmosfera w grupie nie będzie sprzyjająca pracy
- h) Nie będę potrafił/a obsługiwać sprzętu
- i) Nie znam się na nowoczesnej technologii
- j) Inne obawy (jakie?.....)
- k) Nie mam żadnych obaw

9) Jak często korzysta Pan/i w pracy zawodowej z wiedzy i umiejętności, które będą doskonalone podczas praktyk?

(1- oznacza nigdy, 5 – bardzo często)

.....

10) Poszerzenie swoich kompetencji interpersonalnych i wymiana doświadczeń podczas projektu pozwoli mi zwiększyć szansę na sukces zawodowy i wzmocnienie mojego warsztatu zawodowego.

- a) Zdecydowanie się zgadzam (to stwierdzenie jest całkiem trafne)
- b) Zgadzam się (to stwierdzenie raczej trafne)
- c) Trudno powiedzieć
- d) Nie zgadzam się (to stwierdzenie jest raczej nietrafne)
- e) Zdecydowanie się nie zgadzam (to stwierdzenie jest całkowicie nietrafne)

Dodatkowe uwagi

.....

.....

.....

.....

.....

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

ANKIETA BADAJĄCA POZIOM KWALIFIKACJI PROFESJONALNYCH UCZESTNIKÓW PO ZAKOŃCZENIU UDZIAŁU W PROJEKCIE „OD ZIARENKA DO BOCHENKA” – DOSKONALENIE NAUCZYCIELI SZKÓŁ ZAWODOWYCH (... edycja)

Szanowni Państwo!

Niniejsza ankieta ma na celu zebranie informacji o kwalifikacjach profesjonalnych Nauczycieli Przedmiotów Zawodowych. Ponadto pozwoli zdiagnozować, w jakim stopniu działania przewidziane w ramach projektu „Od ziarenka do bochenka” – doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych, przyczyniły się do podwyższenia poziomu Państwa kwalifikacji profesjonalnych.

Ankieta ma charakter anonimowy, dlatego też prosimy o udzielenie szczerych i przemyślanych odpowiedzi.

Dziękujemy!

Płeć	☐ K	☐ M	
Wiek	☐ 26-30	☐ 31-35	☐ 36-40
	☐ 41-45	☐ 46-50	☐ powyżej 50 lat
Staż pracy w zawodzie nauczyciela	☐ 0-5 lat	☐ 6-10 lat	☐ 11-15 lat
	☐ 16-20 lat	☐ powyżej 20 la	
Staż pracy poza szkołą	☐ 0-5 lat	☐ 6-10 lat	☐ 11-15 lat
	☐ 16-20 lat	☐ powyżej 20 la	
Stopień awansu zawodowego	☐ stażysta	☐ mianowany	☐ kontraktowy ☐ dyplomowany

18) Na jakim poziomie ocenia Pan/i swoje kwalifikacje profesjonalne w zawodzie nauczyciela? (1 – ocena najniższa, 5 – ocena najwyższa)

Kwalifikacje profesjonalne	1	2	3	4	5
Dydaktyczne					
Posiadanie aktualnej branżowej wiedzy o organizacjach, technologiach stosowanych w realnych warunkach pracy i umiejętne przenoszenie jej na grunt edukacyjny					
Posiadanie aktualnej wiedzy na temat potrzeb, wymagań przedsiębiorców wobec absolwentów szkół zawodowych i					

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

umiejętne przenoszenie jej na grunt edukacyjny					
Przełożenie podstaw programowych na autorskie wersje programów nauczania					
Różnicowanie projektów kształcenia w zależności od podmiotowych możliwości uczniów i warunków materialnych w procesie kształcenia					
Dokonywanie wyboru koncepcji dydaktycznej własnej pracy, godząc preferencje osobiste, zespołu klasowego oraz oczekiwania rodziców i środowiska lokalnego					
Dobieranie odpowiednio do celów i warunków metod nauczania					
Wychowawcze i społeczne					
Poszukiwanie, kreowanie nowych rozwiązań					
Inspirowanie innych do zmian, do poszukiwania nowych rozwiązań					
Liczenie się z argumentami innych					
Otwartość na innych					
Uwzględnianie potrzeb innych					
Inicjatywa, motywowanie, angażowanie innych					
Rozwijanie w uczniach dociekliwości poznawczej					
Przygotowanie uczniów do rozpoznawania wartości moralnych, dokonywania wyborów i hierarchizacji wartości					
Przygotowanie uczniów do samodzielności w życiu zawodowym					
Prakseologiczne					
Planowanie zadań w czasie					
Przydzielanie ról według stopnia trudności zadań					
Konkretyzacja celu					
Ustalanie ram czasowych, priorytetów					
Organizacja środków. Przewidywanie zagrożeń					
Monitorowanie zadań					
Rozwiązywanie konfliktów					
Stosowanie różnorodnych form kontroli i oceny osiągnięć szkolnych uczniów, interpretowanie tych osiągnięć na tle indywidualnych możliwości uczniów					
Komunikacyjne					

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Stosowanie różnych technik komunikacji					
Dostosowywanie typu i sposobu przekazywania komunikatu do odbiorców					
Empatyczne rozumienie intencji i treści wypowiedzi uczniów					
Zadawanie pytań					
Słuchanie					
Budowanie autorytetu					
Wpływ na innych					
Argumentacja własnych decyzji, opinii etc.					
Informacyjno-medialne					
Wykorzystanie technologii informatycznej do wspomaganie własnych i uczniowskich procesów uczenia się (Filmy etc.)					
Umiejętność korzystania z komputera					
Zdolność korzystania z Arkuszy kalkulacyjnych, przetwarzanie tekstów					
Wykorzystanie Internetu					
Językowe					
Znajomość co najmniej jednego języka obcego w stopniu zaawansowanym					

19) Które z powyższych kwalifikacji profesjonalnych zostały podwyższone w największym stopniu, dzięki udziałowi w niniejszym projekcie? Jakie czynniki miały na to wpływ?

- a) Dydaktyczne.....
- b) Wychowawcze i społeczne.....
- c) Prakseologiczne.....
- d) Komunikacyjne.....
- e) Informacyjno-medialne.....
- f) Językowe

Dodatkowe uwagi

.....

.....

.....

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

**ANKIETA BADAJĄCA POZIOM SPEŁNIENIA OCZEKIWAŃ
UCZESTNIKÓW PROJEKTU „OD ZIARENKA DO BOCHENKA” –
DOSKONALENIE NAUCZYCIELI SZKÓŁ ZAWODOWYCH
(...edycja)**

Szanowni Państwo!

Niniejsza ankieta ma na celu poznanie, w jakim stopniu zostały spełnione Państwa oczekiwania dotyczące zarówno programu praktyk, sposobu ich prowadzenia, jak i organizacji projektu „Od ziarenka do bochenka” – doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych.

Poznanie opinii umożliwi podjęcie działań, dzięki którym kolejne edycje będą bardziej dopasowane do potrzeb i preferencji uczestników.

Ankieta ma charakter anonimowy. Wszystkie odpowiedzi zostały przedstawione w formie uniemożliwiającej identyfikację autora, dlatego też prosimy o udzielenie szczerych i przemyślanych odpowiedzi.

Dziękujemy

Ocena organizacji projektu

Proszę o dokonanie oceny posługując się skalą ocen od 1 do 5, gdzie: 1 – bardzo niski, 2 – niski 3 – średni, 4 – wysoki, 5 – bardzo wysoki						
Obszar oceny		1	2	3	4	5
1.	Lokalizacja miejsca praktyk i możliwość dojazdu					
2.	Lokalizacja miejsca noclegu i możliwość dojazdu					
3.	Jakość warunków akomodacji (zakwaterowanie)					
4.	Jakość żywienia					
5.	Jakość świadczonych usług transportowych i pralniczych					
6.	Warunki pracy (pomieszczenia, wyposażenie, oświetlenie) – w miejscu odbywania praktyk – Piekarnia					
7.	Warunki pracy (pomieszczenia, wyposażenie, oświetlenie) – w miejscu odbywania praktyk – Cukiernia					
8.	Warunki pracy (pomieszczenia, wyposażenie, oświetlenie) – w miejscu odbywania praktyk – Młyn					
9.	Czas trwania praktyk (10 dni)					
10.	Godziny rozpoczęcia i zakończenia każdego dnia praktyk					
11.	Ocena promocji projektu					

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

12.	Wartość merytoryczna strony internetowej projektu					
13.	Dostęp do informacji o terminach i miejscach praktyk					
14.	Pomoc ze strony organizatorów na etapie rekrutacji					
15.	Pomoc ze strony organizatorów w trakcie praktyk					
16.	Pomoc ze strony organizatorów przy zakończeniu praktyk					
17.	Zawartość merytoryczna programu praktyk					
18.	Forma dzienniczków praktyk					
19.	Jakość materiałów szkoleniowych					
20.	Jakość oferowanej odzieży roboczej					

Ocena kompetencji i zaangażowania ze strony opiekunów praktyk

Proszę o dokonanie oceny posługując się skalą ocen od 1 do 5, gdzie: 1 – bardzo niski, 2 – niski 3 – średni, 4 – wysoki, 5 – bardzo wysoki						
Obszar – PIEKARNIA		1	2	3	4	5
1.	Przygotowanie opiekuna praktyk (wiedza merytoryczna/kompetencje dydaktyczne)					
2.	Metody pracy					
3.	Otwartość na zmiany w programie praktyk					
4.	Gotowość udzielania wyjaśnień					
5.	Dostosowanie trudności zadań do poziomu wiedzy i predyspozycji uczestników praktyk					
6.	Rozbudzenie zainteresowania omawianymi zagadnieniami					
7.	Aktywizowanie uczestników praktyk					

Proszę o dokonanie oceny posługując się skalą ocen od 1 do 5, gdzie: 1 – bardzo niski, 2 – niski 3 – średni, 4 – wysoki, 5 – bardzo wysoki						
Obszar – CUKIERNIA		1	2	3	4	5
1.	Przygotowanie opiekuna praktyk (wiedza merytoryczna/kompetencje dydaktyczne)					
2.	Metody pracy					
3.	Otwartość na zmiany w programie praktyk					

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

4.	Gotowość udzielania wyjaśnień					
5.	Dostosowanie trudności zadań do poziomu wiedzy i predyspozycji uczestników praktyk					
6.	Rozbudzenie zainteresowania omawianymi zagadnieniami					
7.	Aktywizowanie uczestników praktyk					
Proszę o dokonanie oceny posługując się skalą ocen od 1 do 5, gdzie: 1 – bardzo niski, 2 – niski 3 – średni, 4 – wysoki, 5 – bardzo wysoki						
Obszar – MŁYN		1	2	3	4	5
1.	Przygotowanie opiekuna praktyk (wiedza merytoryczna/kompetencje dydaktyczne)					
2.	Metody pracy					
3.	Otwartość na zmiany w programie praktyk					
4.	Gotowość udzielania wyjaśnień					
5.	Dostosowanie trudności zadań do poziomu wiedzy i predyspozycji uczestników praktyk					
6.	Rozbudzenie zainteresowania omawianymi zagadnieniami					
7.	Aktywizowanie uczestników praktyk					

Korzyści osobiste wynikające z udziału w projekcie

Proszę o dokonanie oceny posługując się skalą ocen od 1 do 5, gdzie: 1 – bardzo niski, 2 – niski 3 – średni, 4 – wysoki, 5 – bardzo wysoki						
Poziom spełnienia oczekiwań		1	2	3	4	5
1.	Nawiązanie kontaktów/współpracy z przedsiębiorcami z branży piekarsko-cukierniczej					
2.	Zwiększenie wiedzy z zakresu technologii, sprzętu i organizacji nowoczesnych przedsiębiorstw piekarsko-cukierniczych					
3.	Zdobycie praktycznych umiejętności zawodowych związanych z technologią piekarsko-cukierniczą w kompletnym systemie produkcji					
4.	Pozyskanie materiałów dydaktycznych do pracy z uczniami					

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

5.	Poznanie profesjonalnych maszyn i urządzeń stosowanych w branży piekarsko-cukierniczej				
6.	Pogłębienie ogólnej wiedzy z zakresu piekarsko-cukierniczego				
7.	Poznanie profesjonalnego słownictwa z branży piekarsko-cukierniczej				
8.	Poznanie nowych trendów w branży piekarsko-cukierniczej				
9.	Poznanie piekarzy, cukierników i młynarzy, możliwość obserwacji ich pracy				
10.	Pozyskanie doświadczenia w rzeczywistych warunkach pracy w branży piekarsko-cukierniczej w charakterze szeregowego pracownika				
11.	Poznanie profesjonalnych technik pracy w branży piekarsko-cukierniczej				
12.	Wymiana doświadczeń z innymi uczestnikami i uczestniczkami				
13.	Poszerzenie horyzontów				
14.	Wzrost poczucia własnego profesjonalizmu				
15.	Wzrost pewności siebie				
16.	Wykreowanie nowych pomysłów dotyczących metod pracy z młodzieżą				
17.	Poczucie optymizmu i zapału do pracy				
18.	Wzrost poczucia satysfakcji z pracy				
19.	Zwiększenie szans na uzyskanie awansu zawodowego				
20.	Wzmocnienie swojej pozycji w oczach przełożonych				
21.	Wzmocnienie swojej pozycji wśród współpracowników				
22.	Inne (jakie?)				

Czy w przyszłości zamierza Pani/Pan brać udział w jakichś formach kształcenia i/lub doskonalenia (szkolenia, staże itp.)?

TAK

NIE

NIE WIEM

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Dodatkowe uwagi, sugestie, propozycje, które pomogą zweryfikować działania przewidziane w ramach projektu, dostosowując je bardziej do potrzeb i preferencji uczestników

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wywiad z Opiekunami Praktyk

- 1. Jak ocenia Pan realizację praktyk pod względem praktycznym i merytorycznym, czy udało się wypracować przyjęte wcześniej założenia współpracy z praktykantami?*
- 2. Jak wyglądała Pana współpraca z uczestnikami praktyk, czy często zadawali pytania dotyczące produkcji czy przyjmowali tylko to co się im powie i byli mało zaangażowani?*
- 3. Jak ocenia Pan zaangażowanie i motywację nauczycieli do poznawania nowego dla nich aspektu wiedzy praktycznej, czy są chętni do pracy fizycznej czy trzeba ich dodatkowo zachęcać?*
- 4. Jak ocenia Pana na bazie własnej obserwacji, kontaktów z uczestnikami – czy uda się osiągnąć główny cel projektu, tzn. wypracować w ścisłej współpracy z przedsiębiorcami i szkołami zawodowymi nowego podejścia do nauczania praktycznego w branży piekarsko-cukierniczej?*
- 5. Czy w trakcie realizacji siódmej edycji pojawiły się jakieś refleksje i wnioski, które chciałby Pan wykorzystać dla podniesienia jakości programu praktyk w kolejnych edycjach?*

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wywiad z Uczestnikiem

1. *Co zmotywowało Panie do udziału w projekcie?*
2. *Czy zrealizowane zajęcia spełniły oczekiwania Pań przed przystąpieniem do projektu?*
3. *Jak dziesięć dni praktyk Pań zdaniem wpłynie na pracę zawodową i w jaki sposób przełożą Panie tę pracę w swojej praktyce edukacyjnej. Czy uda się tą wiedzę wdrożyć w praktyce z uczniami?*
4. *Jakie trudności, bądź ograniczenia we wdrożeniu zdobytej wiedzy mogą panie napotkać w przekazywaniu tej wiedzy uczniom?*
5. *W jaki sposób mogą Panie przeciwdziałać tym trudnościom?*
6. *Czy zostały Panie zachęcane przez organizatorów do wyrażenia opinii o programie wprowadzania zmian, czy można było krytykować, wprowadzania zmian do programu, który został zaproponowany?*
7. *Czy poznały Panie potrzeby przedsiębiorców w zakresie kompetencji absolwentów, czyli jakich absolwentów potrzebują przedsiębiorcy?*
8. *Czy zdaniem Pań działania przewidziane w projekcie pozwolą na wypracowanie ścisłej współpracy z przedsiębiorcami i szkołami zawodowymi, nowego podejścia do nauczania praktycznego w branży piekarsko-cukierniczej?*
9. *Jak Zespół Zarządzający Projektem i Opiekunowie Praktyk przyczynili się do podtrzymania, bądź wzrostu motywacji Pań do pracy na obecnym poziomie?*
10. *Jak oceniają Panie, czy działania informacyjno-promocyjne prowadzono zgodnie z założeniem projektu i wymaganiami Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki?*
11. *Czy wzięłyby Panie udział w podobnym projekcie jeszcze raz?*

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wywiad z Ekspertem Kluczowym

- 1.: *Jak ocenia Pan realizację tej edycji praktyk w Pańskim przedsiębiorstwie, czy udało się zachować przyjęte wcześniej reguły współpracy praktykantami i program kształcenia?*
- 2.: *Jak wyglądała Pańska współpraca z uczestnikami praktyk, czy często przychodzili po radę i wsparcie?*
- 3 *Jak ocenia Pan zaangażowanie i motywację nauczycieli do poznawania nowego dla nich aspektu wiedzy praktycznej, czy są chętni do pracy fizycznej czy trzeba ich dodatkowo zachęcać?*
4. *Czy zdarzyło się Panu, że któryś z uczestników poprzedniej edycji już po zakończeniu praktyk kontaktował się z Panem, bądź z opiekunami praktyk i potrzebował jakiegoś wsparcia i uzupełnienia zdobytych informacji?*
5. *Jak przebiegała współpraca między Panem, a opiekunami praktyk dotycząca aspektów kształcenia uczestników, czy w ciągu tych siedmiu edycji pojawiły się jakieś rozbieżności w wizji przekazywania wiedzy czy jest ona wspólna dla wszystkich Państwa?*
6. *Jak ocenia Pan na bazie własnej obserwacji, kontaktów z uczestnikami – czy uda się osiągnąć główny cel projektu, tzn. wypracować w ścisłej współpracy z przedsiębiorcami i szkołami zawodowymi nowego podejścia do nauczania praktycznego w branży piekarsko-cukierniczej w kompleksowej technologii od pola do stołu?*
7. *Jak Pan ocenia, czy projekty edukacyjne takie jak „Od ziarenka do bochenka” skierowane do nauczycieli przedmiotów zawodowych są odpowiedzią na potrzeby rynku pracy czy należałoby podjąć inne działania w celu wypracowania nowego podejścia do nauczania praktycznego w branży piekarsko-cukierniczej?*
8. *Czy w trakcie realizacji siódmej edycji pojawiły się jakieś refleksje, wnioski, które chciałby Pan wykorzystać do podniesienia jakości programu praktyk w kolejnych edycjach?*

Projekt „Od ziarenka do bochenka” doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Wywiad z Zespołem Zarządzającym Projektem

- 1. Skąd wzięła się myśl na realizację Projektu „Od ziarenka do bochenka”?*
- 2. Jak układała się współpraca z Ekspertem Kluczowym, Opiekunami Praktyk, czyli grupą która pracowała na praktykach z nauczycielami. Czy odległość biura projektu od miejsca praktyk miała jakiś wpływ na tę współpracę?*
- 3. Jak układała się współpraca w biurze Projektu? Czy był jasny podział obowiązków? Czy może z perspektywy czasu zmieniliby Państwo coś w systemie swojej pracy?*
- 4. Jak wyglądała rekrutacja? Czy był jakiś konkretny klucz, schemat postępowania?*
- 5. Z jakimi wyzwaniami musieli się Państwo zmierzyć na etapie rekrutacji?*
- 6. Jak układała się współpraca z Nauczycielami?*
- 7. Czy wielu nauczycieli musiało odrzucić możliwość udziału w Projekcie? Jeśli tak, to jakie były tego powody?*
- 8. Jak reagowano na sam udział w projekcie? Zarówno dyrektorzy jak i nauczyciele.*
- 9. Czy mają Państwo jakieś informacje zwrotne od nauczycieli, którzy skończyli Projekt?*
- 10. Jak się Państwo ustosunkowujecie do propozycji nauczycieli, by stworzyć kontynuację kończącego się Projektu „Od ziarenka do bochenka” jako poziomu zaawansowanego?*